

Verslag openbare ochtendvergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

Datum donderdag 28 november 2024
Locatie Stadhuisbrug 1, Utrecht, Raadszaal
Verslag door Mevrouw C. Hilhorst (Notuleerservice Nederland)

Aanwezigen

De voorzitters, dhr. B. van Steeg, dhr. C. Bos, de wethouders mw. S. Schilderman, mw. L. van Hooijdonk, de commissiegriffier dhr. S. Heerdink, de commissiesecretaris dhr. T. Monster, de leden, mw. M. de Bekker (GroenLinks), dhr. D. Bosch (UtrechtNu!), dhr. J. Cornielje (PvdA), dhr. G. Dijkstra (EenUtrecht), dhr. C. Nyqvist (Stadsbelang Utrecht) dhr. H. Dijkstra (CDA), mw. R. Heijne (GroenLinks), dhr. M. van Heuven (PvdD), dhr. G. te Hoonte (VVD), mw. E. Kolenbrander (Student & Starter), dhr. L. van Rooij (Student & Starter) dhr. V. Paalman (Horizon), dhr. M. de Pagter (VVD), mw. C. Passier (Volt), dhr. R. Pieters (D66), dhr. T. Stam (PvdA), mw. F. Steinmetz (BIJ1), dhr. L. van Straalen (ChristenUnie), dhr. M. Usta (DENK)

Afwezigen

Er zijn geen afwezigen gemeld.

Verslag openbare ochtendvergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

Aanwezigen.....	1
Afwezigen.....	1
1. Opening.....	2
2. Vaststellen van de agenda van 28 november 2024	2
3. Vaststellen van ingekomen agenderingen (Procedure)	2
3.1 Raadsvoorstel Beleidsnota Luchtkwaliteit	2
3.2 Raadsinformatiebijeenkomst Beleidsnota Luchtkwaliteit.....	2
3.3 Technische sessie Beleidsnota Luchtkwaliteit	2
3.4 Technische sessie Leegstandsbeheer voor de periode 6-24 maanden	4
3.5 Actieplan 'Beter benutten bestaande voorraad'.....	4
3.6 Zienswijze n.a.v. voorstel fusie RUD en OD	4
3.7 Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven	4
4. Verslagen	6
5. Toezeggingen/Moties.....	6

6.	Ingekomen stukken	6
6.1	Petitie Zonne-eilanden in Nedereindse plas.....	6
6.2	Petitie Klimaattoestand.....	6
7.	Raadsvoorstel Beleidsnota Utrecht Circulair 2030	6
5	7.1 Raadsbrief Politieke Avond n.a.v. Auditrapport 213a onderzoek 'Afval'	6
	Eerste termijn	7
8.	Raadsvoorstel Vaststelling Beleidsnota Opwekgebieden voor schone energie in Utrecht.....	29
	Eerste termijn	30
	Lijst van toezeggingen	32
10		

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 10.00 uur en heet iedereen welkom.

2. Vaststellen van de agenda van 28 november 2024

De voorzitter constateert dat allen instemmen met de agenda.

3. Vaststellen van ingekomen agenderingen (Procedure)

De voorzitter meldt dat wordt geagendeerd voor twee dagdelen op 9 januari 2025.

3.1 Raadsvoorstel Beleidsnota Luchtkwaliteit

De voorzitter deelt mee dat wordt voorgesteld dit te agenderen voor 90 minuten.

De heer De Pagter (VVD) stelt voor dat eerst afspraken worden gemaakt over 3.2 'Raadsinformatiebijeenkomst Beleidsnota Luchtkwaliteit' en 3.3 'Technische sessie Beleidsnota Luchtkwaliteit'. Afhankelijk daarvan wordt het moment bepaald voor bespreking van het raadsvoorstel in de commissie.

3.2 Raadsinformatiebijeenkomst Beleidsnota Luchtkwaliteit

3.3 Technische sessie Beleidsnota Luchtkwaliteit

De voorzitter laat weten dat wordt voorgesteld de raadsinformatiebijeenkomst en de technische sessie te agenderen voor 60 minuten op 17 december a.s.

De heer Vasters (D66) had eerder begrepen dat de sessies zouden worden gecombineerd.

De voorzitter reageert dat het aan de commissie is hoe die combinatie eruit ziet. Een technische sessie is niet hetzelfde als een raadsinformatiebijeenkomst. Er kan worden gestart met een technische sessie gevolgd door een raadsinformatiebijeenkomst met de hele stad waarvoor mensen worden uitgenodigd.

De heer Vasters (D66) geeft er de voorkeur aan als ze worden gecombineerd.

De voorzitter stelt dat bij een combinatie iedereen ook voor het eerste deel wordt uitgenodigd.

Mevrouw Passier (Volt) informeert of het dan 90 minuten wordt of 60 minuten blijft aangezien er voor deze commissie ook een optie staat voor een technische sessie Leegstandsbeheer. Zij is woordvoerder op beide onderwerpen en wil graag aanwezig kunnen zijn.

De heer Vasters (D66) heeft voorkeur voor behandeling van Luchtkwaliteit in 90 minuten en vreest dat dat al krap is om alles te bespreken.

De heer De Pagter (VVD) is van mening dat het gaat om een technische sessie van 60 minuten en een raadsinformatiebijeenkomst van 60 minuten. Het is onmogelijk om alles in een sessie van 90 minuten te behandelen.

De voorzitter geeft aan dat de technische sessie ook op een ander moment kan worden georganiseerd zodat er ruimte is voor twee raadsinformatiebijeenkomsten van 60 minuten op 17 december a.s.

De heer Vasters (D66) vindt niet dat het per se moet worden gecombineerd, maar de technische sessie moet wel voor de raadsinformatiebijeenkomst worden gehouden. Is dat haalbaar als de technische sessie op 17 december a.s. is?

De voorzitter denkt dat het ambtelijk mogelijk is, maar het moet voor de raadsleden ook haalbaar zijn. Mogelijk wordt het dan een incuranter tijdstip. Het concrete voorstel is de raadsinformatiebijeenkomst Luchtkwaliteit en Leegstand op 17 december a.s. te agenderen en daarvoor een technische sessie te organiseren.

De heer Bosch (UtrechtNu!) vraagt zich af wat de voorzitter bedoelt met een incurante tijd en datum. Hij hoopt niet dat het ergens tussen wordt gepropt.

De voorzitter bedoelt dat het dan niet op een vaste raadsinformatieavond van EDVW wordt gepland, maar dat alle woordvoerders wel aanwezig kunnen zijn.

Mevrouw Passier (Volt) denkt dat allen vrij druk zijn in december. Zij stelt voor om 17 december a.s. te starten met de technische sessie Luchtkwaliteit met aansluitend de raadsinformatiebijeenkomst en daarna de technische sessie Vastgoed (Leegstand).

De voorzitter vraagt of de technische sessie Vastgoed op een later moment kan worden gehouden, bijvoorbeeld op 9 januari 2025.

Mevrouw Passier (Volt) is niet bij de organisatie betrokken, maar in de agenda staat 'optie technische sessie Leegstand'. Het is haar niet bekend of dat is om de commissie bij te praten of dat het een raadsvoorstel betreft.

De voorzitter weet dat ook niet.

De heer Stam (PvdA) reageert dat een motie over leegstandsbeheer is aangenomen. Volgens hem betreft het een technische update over de uitwerking van die motie en dat heeft geen grote haast. Hij stelt voor het in 2025 te organiseren.

De voorzitter ziet mevrouw Passier knikken.

De heer Te Hoonte (VVD) vermoedt dat veel woordvoerders Vastgoed ook woordvoerder RO of Grondzaken zijn en dat de ROG-raadsinformatiebijeenkomst niet vol is. Wellicht kan het met die avond worden gekoppeld.

De voorzitter stelt voor dat wordt gekeken op welk moment de technische sessie Vastgoed kan worden georganiseerd. Op 17 december a.s. worden de technische sessie en de raadsinformatiebijeenkomst Luchtkwaliteit geagendeerd. Worden deze separaat of in een sessie georganiseerd?

De heer Vasters (D66) kan zich erin vinden als de sessies na elkaar worden gehouden als dat voor de overige commissieleden ook akkoord is.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) vraagt of dit dan betekent dat eerst een besloten technische sessie wordt gehouden en daarna een raadsinformatiebijeenkomst of dat de technische informatie openbaar wordt behandeld.

De voorzitter wijst erop dat D66 voorstelt beide sessies te agenderen en dat de technische sessie openbaar is. Hij concludeert dat dit akkoord is.

De heer Bosch (UtrechtNu!) vindt 90 minuten onvoldoende.

De voorzitter vraagt of 120 minuten voldoende is.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) denkt dat de commissie zeker 120 minuten nodig heeft en vindt dat wat ambitieus.

5 **De voorzitter** meldt dat 150 minuten ook mogelijk is en stelt vast dat dit akkoord is.

3.4 Technische sessie Leegstandsbeheer voor de periode 6-24 maanden

De voorzitter meldt dat wordt nagegaan op welk moment deze sessie kan worden georganiseerd.

3.5 Actieplan 'Beter benutten bestaande voorraad'

10 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) memoreert dat hierover de vorige keer goede afspraken zijn gemaakt met de wethouder. De wethouder meldt in Q1 wanneer hij met concrete meetbare doelen op dat actieplan komt. Naar aanleiding van die raadsbrief wordt het geagendeerd.

15 **De voorzitter** concludeert dat agendering op 9 januari a.s. dan te vroeg is, dat die raadsbrief wordt afgewacht en dat EenUtrecht in de procedure terugkomt met een voorstel.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) bevestigt dat.

20 **De heer Te Hoonte** (VVD) schrikt ervan dat de commissie pas in Q1 dat actieplan krijgt, aangezien het een toezegging betreft uit ongeveer de eerste raadsvergadering van deze wethouder naar aanleiding van een VVD-motie over Leidsche Rijn. De verkiezingen zijn al bijna aanstaande als het een keer wordt besproken. Iets meer urgentie op dit dossier is wenselijk.

De voorzitter geleidt deze duidelijke oproep door aan de wethouder, maar neemt aan dat de behandeling ruim voor de verkiezingen mogelijk is als het actieplan in Q1 wordt aangeleverd.

3.6 Zienswijze n.a.v. voorstel fusie RUD en OD

25 **De voorzitter** licht toe dat deze zienswijze gisteren nog aan de agenderingen is toegevoegd. De RUD stelt een fusie van beide diensten voor. Voorgesteld wordt dit te agenderen op 9 januari 2025 voor 30 minuten.

30 **De heer Te Hoonte** (VVD) wijst erop dat de omgevingsdiensten gaan fuseren. Wellicht is het goed een ruimer debat te voeren over wat van de nieuwe omgevingsdienst wordt verwacht, zodat dit tijdig kan worden meegegeven. Hij stelt voor het debat op 9 januari te verlengen naar 60 minuten om goede input mee te kunnen geven.

35 **De heer Van Heuven** (PvdD) kan zich erin vinden 60 minuten te reserveren aangezien het een fusie betreft en commissieleden nog geen kennis hebben kunnen nemen van het stuk. Het is de moeite waard uitgebreider bij deze twee diensten stil te staan.

40 **De voorzitter** concludeert dat de commissie instemt met behandeling in 60 minuten op 9 januari 2025.

3.7 Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven

De voorzitter memoreert dat de commissie een aantal zaken heeft gedeeld in de WhatsAppgroep en vraagt of partijen een agendering willen doen.

45 **De heer Peters** (D66) heeft een agendering voor een raadsinformatiebijeenkomst gedeeld voor de rol van lokale initiatieven in relatie tot een publiek warmtebedrijf en heeft dit met een aantal van de agenderende partijen besproken. Uiteindelijk wil men gebruik maken van een ander instrument en de dialoog aangaan tussen de verschillende opties die voorliggen en de lokale initiatieven in een rondetafelgesprek. Hij doet dit voorstel mede namens GroenLinks, PvdA, Volt, ChristenUnie,
50 VVD, EenUtrecht en Partij voor de Dieren.

De voorzitter constateert dat dit voorstel veel draagvlak heeft en stelt voor dit te organiseren op een raadsinformatiebijeenkomst avond.

55 **De heer Peters** (D66) stelt voor daar 90 minuten voor uit te trekken.

De voorzitter wijst erop dat de agenda voor de raadsinformatiebijeenkomst daarmee vol is en dat dit na het Kerstreces zal worden georganiseerd.

5 **De heer Peters** (D66) kan zich daarin vinden, omdat het de uit te nodigen partijen ruimte geeft zich voor te bereiden. Het rondetafelgesprek moet wel worden gevoerd voordat het raadsvoorstel voor het publieke warmtebedrijf wordt behandeld, zodat nog zaken kunnen worden opgehaald die in de behandeling van het raadsvoorstel kunnen worden meegenomen.

10 **De voorzitter** stelt dat dit op 28 januari 2025 zou kunnen. Daarmee is er geen tijd voor andere zaken en schuiven raadsinformatiebijeenkomsten en technische sessies door naar februari.

15 **De heer Te Hoonte** (VVD) markeert dat dit onderwerp ook raakt aan de raadsbrief die vandaag wordt besproken. Het feit dat nog iets wordt georganiseerd is geen belemmering om er vandaag iets over te zeggen.

20 **Mevrouw Steinmetz** (BIJ1) wil een raadsinformatiebijeenkomst agenderen voor 28 januari 2025 over huurdersondersteuning. Deze was geagendeerd op 18 november jl., maar is verzet omdat een essentiële partij had afgezegd. Met de organisaties en de mede-agendeerders is al afgestemd dat deze op 28 januari 2025 is gepland. Kan het op dezelfde avond?

25 **De voorzitter** concludeert dat dit nog niet formeel is geagendeerd. Zojuist is bepaald dat 90 minuten wordt gebruikt voor een rondetafelgesprek. Daarmee past het niet meer op 28 januari 2025.

30 Volgens **de heer Stam** (PvdA) zijn de meeste woordvoerders Wonen niet ook woordvoerder Energietransitie. Is het wellicht mogelijk de sessies tegelijkertijd te houden of het rondetafelgesprek iets eerder te starten.

35 **De voorzitter** stelt dat het niet gebruikelijk is onderwerpen van dezelfde commissie naast elkaar te plannen en acht dat niet wenselijk. Het is geen goed idee het rondetafelgesprek eerder te laten starten. Het zou wel korter kunnen of de raadsinformatiebijeenkomst van BIJ1 zou in februari moeten worden gepland.

40 **Mevrouw Heijne** (GroenLinks) kan het nu niet afstemmen met de mede-agendeerders, maar de agenda is overzichtelijk met een strakke voorzitter. In 60 minuten zou men ver moeten kunnen komen.

45 **De heer Peters** (D66) heeft de ervaring dat met verschillende partijen aan tafel 60 minuten te kort is om de diepte in te gaan. Wellicht is 75 minuten haalbaar, maar het is niet wenselijk als met spreektijden moet worden gewerkt en niet iedereen zijn zegje kan doen.

50 Volgens **de heer Te Hoonte** (VVD) is het of een raadsinformatiebijeenkomst in de vorm van een rondetafelgesprek en dan moeten de rib-voorschriften worden aangehouden, of een rondetafelgesprek dat partijen zelf organiseren. Dan zou iets eerder kunnen worden gestart als de deelnemers een broodje wordt aangeboden, bijvoorbeeld om 18.30 uur. Dan kan er 120 minuten voor worden genomen en is er nog 60 minuten voor de raadsinformatiebijeenkomst van mevrouw Steinmetz.

55 **De heer Peters** (D66) is altijd voor een lekker broodje met soep.

De voorzitter vindt het mooi als men de agenda creatief probeert op te rekken. De afspraak is om raadsinformatiebijeenkomsten beperkt te houden en inwoners de ruimte te geven op een fatsoenlijke tijd naar het stadhuis te komen. Hij stelt voor het rondetafelgesprek van 19.00-20.30 uur te agenderen en daarna de raadsinformatiebijeenkomst over huurondersteuning van 20.30-21.30 uur. Aldus wordt besloten.

60 **De heer Stam** (PvdA) heeft gisteren een agendering gedeeld over de Alchemist, nu mede namens D66, GroenLinks en ChristenUnie. Door de gemeente is een bodemprocedure gestart door de huurachterstanden van de Alchemist op het OPG-terrein. Dat heeft consequenties voor de maatschappelijke partijen die daar huren. Agenderende partijen willen bespreken wat dit betekent en wat dit betekent voor de ambitie om die maatschappelijke partijen in de projectontwikkeling op

de Merwedekanaalzone mee te nemen. Met vier partijen zou dit kunnen in 45 minuten, maar wellicht zijn nog andere partijen geïnteresseerd om mee te agenderen.

De voorzitter ziet de heer Te Hoonte van VVD, de heer Peters van D66.

De heer Peters (D66) vindt het belangrijk dat het gesprek wordt gevoerd met zowel de wethouder van Vastgoed als de wethouder van Ruimtelijke Ontwikkeling.

De heer Van Heuven (PvdD) wil aansluiten bij de agendering, maar weet niet of hij een sterk aanvullende bijdrage heeft, dus kan het wellicht in 45 minuten.

De voorzitter constateert dat er zeven agenderende partijen zijn en stelt voor dit te agenderen voor 60 minuten in de EDVW-commissievergadering van februari 2025. Aldus besloten.

4. Verslagen

De voorzitter concludeert dat het conceptverslag van de commissievergadering Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen van 10 oktober 2024 wordt vastgesteld.

5. Toezeggingen/Moties

De voorzitter concludeert dat de toezeggingenlijst van de commissie EDVW van 21 november jl. wordt vastgesteld.

6. Ingekomen stukken

6.1 Petitie Zonne-eilanden in Nedereindse plas

6.2 Petitie Klimaattoestand

De voorzitter meldt dat de raad de petitie vanochtend heeft ontvangen. Voorgesteld wordt deze stukken in handen van het college te stellen ter verdere afdoening. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord van het college aan de afzenders.

De heer Te Hoonte (VVD) vraagt aandacht voor het afdoeningsvoorstel voor de petitie Zonne-eilanden in de Nedereindse plas. Hij denkt het antwoord van het college te kennen en dat is niet waar de indieners van de petitie behoefte aan hebben. Het is hem echter niet bekend welke andere smaken er zijn.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) reageert dat een raadslid die de petitie heeft ontvangen kan reageren of actie ondernemen als iets anders gewenst is.

De heer Te Hoonte (VVD) bedoelt dat niet. Er zijn procedurele voorstellen voor afdoeningen. De raad ontvangt dergelijke petitie tegen collegevoorstellen en vervolgens antwoordt het college het een goed voorstel te vinden. Hij kan zich voorstellen dat dat voor indieners onbevredigend is en stelt voor deze te laten passeren zoals voorgesteld, maar als raad een keer te bespreken over hoe de raad hiermee wil omgaan.

De voorzitter merkt dat het aantal petitie-aanbiedingen toeneemt en denkt dat het goed is als raad te bespreken hoe daarmee om te gaan. Het staat ieder raadslid vrij hoe daarmee om te gaan of het te agenderen voor bijvoorbeeld een commissiedebat. Het is goed om te kijken hoe zo veel mogelijk recht kan worden gedaan aan het werk van petitieaanbieders. Hij concludeert dat de lijst ingekomen stukken hierbij wordt vastgesteld.

Schorsing voor wisseling van woordvoerders.

7. Raadsvoorstel Beleidsnota Utrecht Circulair 2030

7.1 Raadsbrief Politieke Avond n.a.v. Auditrapport 213a onderzoek 'Afval'

De voorzitter licht toe dat met de beleidsnota Utrecht Circulair 2030 uitwerking wordt gegeven aan vier prioriteiten en elf ambities zoals vastgesteld in de Visie Utrecht Circulair 2050. De

beleidsdoelstellingen en bijbehorende indicatoren en financiële dekking leggen de basis voor toekomstige inzet, sturing en verantwoording van de voortgang en het kader voor thema-specifieke uitvoeringsprogramma's. De behandeling is in twee termijnen in 90 minuten. Hij kondigt aan dat de vergadering op enig moment wordt geschorst voor een wisseling van voorzitters, aangezien de heer Bos dit agendapunt zou voorzitten.

Eerste termijn

De heer Peters (D66) stelt dat met de beleidsnota Utrecht Circulair 2030 een belangrijke stap wordt gezet richting een duurzame en circulaire toekomst. Deze beleidsnota biedt veelbelovende kansen. Hij complimenteert de wethouder en de ambtenaren voor hun werk. Er wordt creatief gekeken naar fondsen. De focus is juist en de belangrijkste uitdagingen worden genoemd en er worden antwoorden gegeven. Dat is te prijzen aangezien het een complex en groot onderwerp is. Utrecht loopt hierin voorop. Hij wil een aantal punten aanstippen en concrete toezeggingen van de wethouder vragen om de genoemde ambities verder waar te maken.

De beleidsnota vermeldt dat jaarlijks een megaton afval de stad uitgaat. Dat is enorm. Kan de wethouder toezeggen dat concrete afvalreductiedoelstellingen worden geformuleerd? Wat zouden haalbare doelstellingen zijn? Dit zou een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de circulaire transitie van de stad en biedt de raad de mogelijkheid te sturen op de doelstellingen.

De heer Van Straalen (ChristenUnie) vindt dat D66 een terecht punt maakt. Hij las nu als prestatiedoelstelling enkel dat iets van verbetering te zien zal zijn, maar geen aantal of percentage. Welke richting wil D66 op met dat prestatiedoel?

De heer Peters (D66) reageert dat het meerder kanten op kan. Er kan puur op afval worden gestuurd. Een andere interessante invalshoek is dat een online platform als Marktplaats op wijk- of straatniveau kan zien hoeveel voor hergebruik wordt aangeboden. Samen met kringloopbedrijven zou bijvoorbeeld kunnen worden gekeken hoeveel spullen voor hergebruik worden aangeboden. Hij vervolgt zijn betoog. De bouw-, voedsel- en zorgsector worden terecht genoemd als belangrijke spelers voor circulaire ambities. Is de wethouder bereid met die prioritaire sectoren na te gaan of convenanten kunnen worden gesloten en gezamenlijke afspraken kunnen worden gemaakt waardoor sneller vooruitgang wordt geboekt en gemeenschappelijke doelstellingen kunnen worden opgesteld? Dat gebeurt ook op rijksniveau.

De heer Te Hoonte (VVD) heeft ooit vragen gesteld over Wonderwoods en het hergebruik van beton daar. Uit dat onderzoek bleek dat er voor beton al een soort convenant of samenwerkingsconstructie is. Hij ziet daar weinig uitkomen. Wat helpt een nieuw convenant dan?

Volgens **de heer Peters** (D66) is dat het Betonakkoord. Het kan ook helpen Utrechtse partijen en bedrijven bij elkaar te brengen om na te gaan hoe extra stappen kunnen worden gezet op weg naar circulariteit. Het is goed als dat aansluit bij reeds bestaande akkoorden. Hij zou de wethouder dan willen uitdagen na te gaan of met die partijen tot overeenstemming kan worden gekomen om daar nog een stapje extra te zetten en als gemeente samen met het bedrijfsleven te zorgen dat de transitie naar circulariteit wordt versneld.

De heer Te Hoonte (VVD) heeft een aantal jaren geleden in een andere set schriftelijke vragen gevraagd om in aanbestedingen te zorgen dat straatstenen worden teruggelegd in plaats van dat nieuwe worden besteld. Het college heeft daar enthousiast op gereageerd, maar nog steeds komen er heel veel pakketten nieuwe straatstenen in de stad. Wat gaat een nieuw convenant daarin helpen?

De heer Peters (D66) is blij dat de heer Te Hoonte aandacht daarvoor heeft gevraagd. Dergelijke zaken zouden daar onderdeel van moeten zijn. Als de heer Te Hoonte het niet terugziet, zou hij moeten vragen om een rapportage over die voortgang en welke acties worden ondernomen. Dat kan voor straatstenen, maar kan ook breder worden getrokken.

De heer Te Hoonte (VVD) vraagt hoe dat mogelijk is met een ongedekte beleidsnota.

De heer Peters (D66) vindt dat een terechte vraag. Hij kan nu niet met allerlei voorstellen komen die extra geld vragen. Een convenant vergt enige capaciteit, maar is een relatief budgetvriendelijke manier om actie te kunnen ondernemen. Hij komt nog met ideeën voor financiering van dergelijke zaken.

Hij vervolgt zijn betoog. Circulair inkopen is een krachtig instrument dat ook altijd door het rijk wordt genoemd. Utrecht doet daar van alles aan, maar de doelstellingen worden jaarlijks maar met een procent verhoogd. Kan dat niet hoger? Kan de wethouder toezeggen dat de doelen voor circulair inkopen worden verhoogd? Dat zou bijvoorbeeld kunnen door alle inkopers van de gemeente een training Circulair inkopen aan te bieden. Dat wordt vanuit het rijk gestimuleerd en kost maar een paar honderd euro per training. Zo zouden in alle lagen van het Stads Kantoor de inkopers op de hoogte zijn van hoe ze circulair moeten inkopen en wat de voordelen daarvan kunnen zijn.

De heer Dijkstra (CDA) vindt dit een uitstekend idee, maar dacht dit al in het voorstel te lezen en dat een minimum aantal ambtenaren die training gevolgd zou moeten hebben. Of is dat een andere training?

De heer Peters (D66) bevestigt dat de heer Dijkstra dat goed heeft gezien, maar vraagt zich af of dat binnen alle inkooplagen van de gemeente gebeurt. Bij Bouw wordt zo een cursus aangeboden, maar dat is ook wenselijk voor het Circulair inkoop.

Hij vervolgt zijn betoog. De financiering van deze ambities mist voor een groot deel. D66 zou graag zien dat er bij de uitwerking van de volgende voorjaarsnota een dekking komt voor dit plan. De subsidieregeling Circulaire ambachtscentra staat nog tot morgen open, dus dat vraagt snelle actie, maar is een manier om extra middelen te genereren en bijvoorbeeld te koppelen aan de upcyclecentra die worden ontwikkeld.

D66 wil graag laten onderzoeken of een kleine bijdrage kan worden gevraagd voor het laten ophalen van grof vuil. Grof vuil wordt verbrand, terwijl veel spullen die langs de weg worden gezet nog voor hergebruik zouden kunnen worden aangeboden. Zou zo een financiële prikkel ervoor kunnen zorgen dat meer spullen voor hergebruik worden aangeboden? Levert dat iets op?

De heer Te Hoonte (VVD) brengt zijn grof vuil naar de milieustraat en scheidt het daar. Als dat vervolgens in de verbrandingsoven belandt, zou moeten worden nagegaan of dat is conform de opdracht aan het college. Hij hoopt dat de heer Peters iets anders bedoelt.

De heer Peters (D66) vindt de heer Te Hoonte een modelburger door naar de milieustraat te gaan waar alles goed kan worden gescheiden. Spreker doelt op het afval dat op afspraak door de grofvuilwagen wordt opgehaald. Alles daarvan wordt vermalen en verbrand, terwijl daar ook goede spullen tussen zitten.

De heer Bosch (UtrechtNu!) vraagt of de heer Peters voorstelt dat bewoners een bijdrage daarvoor moeten gaan betalen.

De heer Peters (D66) bevestigt dat. Mogelijk is een kleine financiële bijdrage een prikkel voor mensen om eerst na te gaan of hun spullen voor hergebruik kunnen worden aangeboden aan een kringloopwinkel, kunnen worden verkocht via Marktplaats of worden ingeleverd bij de milieustraat.

De heer Bosch (UtrechtNu!) reageert dat het aan de gemeente ligt dat het in een bak wordt gegooid en niet aan de bewoners. Afval kan laagdrempelig worden aangeboden. Als mensen moeten betalen, gaan ze afval dumpen.

De heer Peters (D66) vindt dat een terechte zorg. In het onderzoek moet worden meegenomen dat het niet mag leiden tot extra dumping. D66 heeft eerder een voorbeeld gegeven van een mobiele milieustraat die door de wijken gaat, maar het is praktisch niet uitvoerbaar alle verschillende stromen op de milieustraat aan de weg aan te bieden.

De heer Bosch (UtrechtNu!) stelt dat het college, waar onder andere D66 deel van uitmaakt, de auto steeds verder wil wegdringen. Daardoor wordt het voor steeds meer mensen noodzakelijk hun afval op deze manier aan te bieden. Een bankstel kan men niet op de fiets afvoeren.

De heer Peters (D66) vindt dat een bankstel via Marktplaats of de kringloop zou moeten worden aangeboden en niet in de verbrandingsoven zou moeten worden verbrand. Als een bankstel niet kan worden hergebruikt, zou het moeten worden gedemonteerd, zodat onderdelen nog een tweede leven kunnen krijgen.

De heer Dijkstra (CDA) vindt het geen creatief idee om bewoners hiervoor aan te slaan. Het klinkt logisch, maar het gaat in de praktijk niet zo werken. De heer Peters sprak over andere creatieve ideeën ten aanzien van de financiering. Vindt hij het college voldoende creatief in het vinden van financiering of zijn er nog andere mogelijkheden?

De heer Peters (D66) roept het college op dat voor de voorjaarsnota te regelen. Het is een creatieve manier om te kijken wat mogelijk is. Een bijdrage van € 10,00 is wellicht een prikkel om naar de milieustraat te gaan waar spullen gratis kunnen worden ingeleverd in plaats van ze langs de weg te plaatsen. Hij vraagt het college dat te onderzoeken en weet niet wat voor gevolgen dat heeft. Hij vraagt zich af op grond waarvan de heer Dijkstra dat wel weet.

De heer Dijkstra (CDA) heeft gezond boerenverstand en vindt het een zeer slecht idee. Zwerfafval is nu al een stijgend probleem.

Mevrouw De Bekker (GroenLinks) geeft aan dat in verschillende gemeentes het grof vuil wordt opgehaald door kringloopwinkels die de bruikbare spullen eruit halen en de overige spullen afvoeren. Zij worden daarvoor gecompenseerd via de afvalstoffenheffing. Zou dat een oplossing zijn?

De heer Peters (D66) reageert dat dat een van de creatieve oplossingen is. Overigens is het nu al mogelijk om kringloopwinkels te vragen om spullen op te halen, maar veel mensen weten dat niet. Ook daar is werk aan de winkel en kan worden gestuurd op de afvalreductiedoelstellingen.

Hij vervolgt zijn betoog. In de beleidsnota wordt gesteld dat Utrecht in 2030 50% minder 'nieuwe' en minder 'niet hernieuwbare' grondstoffen wil gebruiken. Bedoelt het college 50% minder 'nieuwe' grondstoffen én 50% minder 'niet hernieuwbare' grondstoffen?

Er zijn veel belemmeringen in wet- en regelgeving voor ruimte voor circulaire bedrijvigheid. Is de wethouder bereid met deze circulaire bedrijven in gesprek te gaan om die belemmeringen in kaart te brengen en na te gaan welke acties daarop kunnen worden ondernomen zowel op lokaal als op provinciaal of rijksniveau? Utrecht moet een duidelijke agenda hebben voor waarop wet- en regelgeving zou moeten worden aangepast.

In dat kader wil D66 ook sterk circulair ondernemerschap en wordt voorgesteld de wethouder te vragen om een startgesprek en intentieverklaring in te voeren voor nieuwe en bestaande bedrijven waarin zij zich verbinden aan de duurzaamheidsdoelen van Utrecht. Succesverhalen kunnen bijvoorbeeld tijdens de week van de circulaire economie een podium krijgen. Zo kunnen bedrijven en ondernemers van elkaar leren.

Ook de gemeentelijke organisatie moet het goede voorbeeld geven. Kan de wethouder toezeggen dat beleid wordt ontwikkeld voor het repareren van kapotte apparaten in plaats van dat ze direct worden vervangen?

De heer Dijkstra (CDA) vraagt wat hij zich moet voorstellen bij een intentieverklaring. Moet een startend bedrijf dan iets ondertekenen? Wat zijn de gevolgen als dat niet wordt gedaan?

De heer Peters (D66) denkt aan een soort startgesprek. Een baby die in Utrecht wordt geboren, krijgt ook een startpakketje. Met een nieuwe ondernemer in Utrecht zou op een laagdrempelige manier een gesprek kunnen worden gevoerd. Ondernemers kunnen dan worden geïnformeerd over de ambities en de visie op Utrecht en kan worden besproken hoe een ondernemer daaraan zou kunnen bijdragen. Zo kan men met ondernemers in contact komen en kan worden nagegaan hoe stappen kunnen worden gezet op het gebied van duurzaamheid.

De heer Van Straalen (ChristenUnie) wijst op een eerder aangenomen motie van onder andere ChristenUnie die vroeg nieuwe bedrijven die zich in Utrecht willen vestigen te vragen naar hun beleid ten aanzien van de R-ladder en als ze dat nog niet hebben ze aan te sporen beleid daarop te maken. Misschien is dat een optie die hetzelfde doel bereikt.

De heer Peters (D66) denkt dat dat er mooi op aansluit. Utrecht wil zo hoog mogelijk op de R-ladder komen. Dat betekent zo min mogelijk afval en zo veel mogelijk hergebruik en zo duurzaam mogelijk met zaken omgaan.

De heer Te Hoonte (VVD) stelt dat Utrecht ook graag meer ruimte op de begroting wil. Dan helpt het als er banen zijn en mensen kunnen werken en moet niet eerst tegen elke ondernemer

worden gezegd dat er zo veel regels zijn, maar moet vooral worden verteld hoe men in Utrecht kan ondernemen. Daar maakte D66 zich vroeger ook weleens druk over.

5 **De heer Peters** (D66) bevestigt dat. Hij ziet de VVD ook als een partij die duurzaam ondernemerschap een warm hart toedraagt, maar D66 wil dat op een toekomstbestendige manier wordt ondernomen. Als hier allemaal bedrijven komen die op een liniaire en traditionele manier ondernemen, zou daarover moeten worden gesproken. Maar juist de duurzame ondernemer, die ook nieuwe werkgelegenheid met zich meebrengt, moet een positie worden gegeven.

10 **De heer Te Hoonte** (VVD) ziet vaak dat in Utrecht hele kleine verandering heel veel aandacht krijgen en dat dan allemaal pilotachtige dingen ontstaan. Dat zijn fantastische ondernemers die mooie dingen doen, maar de grote stappen worden gezet als ook de grote ondernemers ruimte en tijd krijgen om zich aan te passen. Deze moeten niet bij de voordeur de stad uit worden gewezen. Moet Utrecht niet wat meer openstaan om die ondernemers die die stap wellicht nog moeten
15 zetten, binnen te laten komen en te laten ervaren dat dingen anders kunnen?

20 **De heer Peters** (D66) vindt dat een belangrijke toevoeging en is het daarmee eens. Iedereen heeft een eigen tempo daarin. De koplopers moeten verder worden gestimuleerd en het peloton moet net dat extra zetje krijgen. Niet ieder bedrijf is binnen vijf jaar circulair, dus daarover moet zeker een open gesprek kunnen worden gevoerd. Verandering en die transitie beginnen met een duidelijke visie van de overheid en dat is wat hij hiermee beoogt.

25 **De heer Te Hoonte** (VVD) durft de discussie aan of verandering en traditie beginnen met een visie van de overheid of met ondernemers die kunnen ondernemen.

30 **De heer Peters** (D66) stelt dat een overheid daar een rol in speelt door de ondernemers die circulair en duurzaam ondernemen dat extra podium te geven om te laten zien hoe het kan. Hij vervolgt zijn betoog. D66 wil de ambitie voor de voedselsector verder uitbreiden als dat mogelijk is. Is de wethouder bereid om in de doelstellingen op te nemen dat de huidige landbouwgrond wordt omgevormd naar kringlooplandbouwgrond? Dat zou een krachtige stap zijn in de richting van duurzame voedselproductie en een goed voorbeeld. D66 heeft veel suggesties en ideeën om een mooie nota nog beter te maken. Hij kijkt uit naar de reactie en hoopt met elkaar deze nota een niveau hoger te kunnen tillen.

35 **De heer Te Hoonte** (VVD) is benieuwd hoeveel boeren er nog zijn als in Rijnenburg een woonwijk is gebouwd.

40 **De heer Peters** (D66) heeft geen idee hoeveel boeren daar zijn. Er zijn veel grondeigenaren, maar niet heel veel landbouw. Het is voor Utrecht vrij behapbaar om aan de slag te gaan met de landbouwgrond en met een aantal boerenondernemers in gesprek te gaan over hoe van deze landbouwgrond kringlooplandbouwgrond kan worden gemaakt.

45 **De heer Te Hoonte** (VVD) stelt dat in een nota kan worden opgenomen dat Utrecht gaat voor kringlooplandbouwgrond, maar er zijn op gemeentegrond een aantal boeren in Bunnik en wellicht nog een aantal in de buurt van Haarzuilens waar een andere wethouder heeft besloten op hun land zonnepanelen te plaatsen. Wat is de concrete bijdrage van dit voorstel van D66? Dat zet toch geen zoden aan de dijk?

50 **De heer Peters** (D66) vindt het wat makkelijk om een voorgestelde maatregel af te doen met dat het geen zoden aan de dijk zet. In deze nota staan heel veel mooie en goede zaken die zoden aan de dijk zetten. In zijn inbreng geeft hij een aantal suggesties en richtingen mee die de nota op een hoger niveau te tillen. Omdat Utrecht weinig landbouwgrond en weinig boeren heeft, kan eenvoudig met hen in gesprek worden gegaan om echt verandering teweeg te brengen en daarmee wellicht ook een goed voorbeeld te geven.

55 **De heer Te Hoonte** (VVD) vraagt de heer Peters drie boerderijen te noemen, die spreker nog niet heeft genoemd.

60 **De heer Peters** (D66) denkt bijvoorbeeld aan Slagmaat: een jonge duurzame boer die graag nieuwe duurzame initiatieven wil ontwikkelen. Hij denkt dat er nog meer zijn.

De heer Van Heuven (PvdD) meldt dat er op 18 juni 2023 in Utrecht twintig bedrijven waren waar runderen worden gehouden met in totaal 1524 dieren. Het is goed als erop wordt gestuurd dat het kringlooplandbouw wordt of in ieder geval natuurinclusieve landbouw, maar ook op minder dieren. Al die dieren hebben uitstoot die weer de loop ingaat. Is de heer Peters het eens dat ook moet worden gestuurd op minder dieren?

De heer Peters (D66) denkt dat dat in de gesprekken moet worden meegenomen. Boeren die al biologisch en duurzaam zijn, moeten niet worden gedwongen minder dieren te hebben.

De heer Van Heuven (PvdD) stelt dat in het kader van mestproblematiek en stikstofproblematiek al zou moeten worden gestuurd op minder dieren in Nederland. Dat zou in dit kader ook moeten worden gedaan. Hij hoopt dat de heer Peters die parallel ziet.

De heer Peters (D66) ziet deze parallel zeker. Gelukkig zijn er geen megastallen in Utrecht. Er mogen best vleeskoeien in Utrecht lopen, maar dat hoeven er geen honderden te zijn.

De voorzitter concludeert dat de inbreng van de eerste partij 25 minuten heeft geduurd. Andere partijen zullen die tijd niet hebben. Hij draagt het voorzitterschap over aan de heer Bos.

Schorsing voor wisseling van voorzitters.

De heer Van Straalen (ChristenUnie) leest in deze nota mooie ambities. In 2050 is Utrecht volledig circulair en er wordt een maximale bijdrage geleverd ten aanzien van de CO₂-reductie. En dat is terecht, want men moet aan de slag. De energietransitie is op stoom, maar de circulaire transitie blijft nog achter.

Om echt afvalvrij te worden, moet men minder nieuwe spullen kopen. Dan moet de koopcyclus worden doorbroken en moet een consumptiemaatschappij een maatschappij worden waarin men 'leeft van genoeg'. De rol van de burger is daarbij cruciaal. Bij de bespreking van de visie zei de wethouder dat dit stevig zou terugkomen bij de nota, maar hij leest slechts dat de gemeente burgers wil inspireren en het goede voorbeeld wil geven. ChristenUnie mist een prestatiedoel als het gaat om circulair gedrag bij burgers en bedrijven. Burgers worden nu neergezet als een risico voor het behalen van de resultaten, maar dat is erg negatief en beperkt. Waarom is geen apart hoofdstuk opgenomen met concrete strategieën voor bewustwording, educatie en meetbare doelen voor gedragsverandering?

Hij geeft enkele voorzetten voor zo een hoofdstuk. Een bewustwordingscampagne waarmee wordt ingezet op inzameling en reparatie van producten. Is de wethouder bereid tot zo een bewustwordingscampagne in samenwerking met bijvoorbeeld Repair Cafés of vergelijkbare partijen?

Voor reparatie moeten zo veel mogelijk drempels worden weggenomen. Kan worden onderzocht of mensen bijvoorbeeld de U-pas kunnen gebruiken om spullen te laten repareren?

Naast Repair Cafés hebben ook kringloopwinkels een belangrijke rol. Enige tijd geleden gaven ze aan dat zij soms spullen moeten weigeren, omdat zij wel moeten betalen om grof vuil weg te brengen. ChristenUnie wil dat wordt heroverwogen dat kringloopwinkels moeten betalen voor grof vuil. Hoe kijkt de wethouder daarnaar?

Het is goed dat de R-ladder terugkomt en is geïntegreerd in de vier prioriteiten. Een motie van ChristenUnie vroeg, bij de beoordeling van vestigingsaanvragen van bedrijven, te vragen naar hun beleid ten aanzien van de R-ladder en dat mee te nemen in de overwegingen. Klopt het dat dit nu zo wordt gedaan?

De heer Peters (D66) reageert op het verzoek dat kringloopbedrijven niet voor het grof vuil hoeven te betalen. Daar gaat de gemeente toch niet over? Dat is toch een afspraak tussen commerciële afvalbedrijven en de kringloop?

De heer Van Straalen (ChristenUnie) wijst op het voorbeeld van de heer Peters dat een bank naar een kringloop zou moeten gaan. Een burger betaalt bij de milieustraat niets om een bank weg te gooien, maar een kringloop die de bank geen nieuwe bestemming kan geven, moet wel betalen. De kringloop weigert nu soms spullen bij de ingang, omdat ze ze mogelijk niet kunnen repareren of herbestemmen, en vragen burgers ze zelf weg te gooien.

De heer Peters (D66) is het met de heer Van Straalen eens, maar vindt dit een issue dat op landelijk niveau moet worden aangekaart en opgepakt.

De heer Van Straalen (ChristenUnie) wil de vraag naar de wethouder doorgeleiden of de gemeente daar wel of geen invloed op heeft.

Hij vervolgt zijn betoog. In een nota kunnen ambitieuze doelen worden opgeschreven, maar het draait uiteindelijk om daden. Als er geen extra geld komt, wordt een aantal doelstellingen niet behaald. Het college beschrijft een aantal kansen op extra middelen. Kan de wethouder een verwachting schetsen van die kansen op extra middelen? En als die middelen niet worden gevonden, wat is dan het verwachte realisatiebeeld bij de ambitiedoelstellingen voor 2030? Hoe kijkt het college er tegenaan ook te kijken naar budgetten uit de Sociale Agenda ten behoeve van een deel van de doelstellingen uit deze nota? Bijvoorbeeld als het gaat om activiteiten die bijdragen aan sociale cohesie of het aan het werk helpen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Want ook daar zijn in Utrecht mooie voorbeelden van.

De heer Dijkstra (CDA) is het eens met de vraag welke prioriteiten worden gesteld. Heeft ChristenUnie daar zelf ook een beeld bij? Ongeveer de helft is ongedekt. Als de middelen niet worden gevonden, wat zijn dan de keuzes van ChristenUnie?

De heer Van Straalen (ChristenUnie) ziet dat het college in de nota helder aangeeft welke deeldoelstellingen wel of niet zijn gedekt. Hij kan daar niet uit destilleren wat dat betekent voor de hoofddoelstellingen. De focus ligt nog te weinig op het gedrag van de burger en de cultuurverandering naar het 'leven van genoeg'. Dat zou voor ChristenUnie prioriteit hebben.

De heer Cornielje (PvdA) stelt dat het belang van een circulaire stad groot is. Er gaat jaarlijks nog steeds een megaton aan afval de stad uit. Dit schaadt het klimaat, het milieu en is op de langere termijn niet houdbaar vanwege de uitputting van schaarse grondstoffen. Het is goed dat hier als stad aandacht aan wordt gegeven. Toch ziet PvdA ten opzichte van de visie Utrecht Circulair van februari jl. nog weinig concrete uitwerking in dit plan. Het is goed dat men het gebruik van eindige grondstoffen wil halveren in 2030. Is deze beleidsnota voldoende om dat te realiseren? Waarop is de aanname gebaseerd dat deze beleidsnota voldoende handvatten biedt om die halvering te bewerkstelligen?

PvdA is blij dat het mbo, met dank aan de PvdA-motie, een concrete plek heeft gekregen in deze beleidsnota. Het mbo is hard nodig in de transitie naar een economie waarin circulair centraal staat. Wat dat betreft is PvdA benieuwd naar het Mbo-uitvoeringsplan 2023-2026. In hoeverre komt de circulaire economie daarin terug? De beleidsnota stelt namelijk dat vooral bij het mbo en het hbo kennistekorten zitten.

PvdA is ook benieuwd naar de mogelijkheden voor circulair afschrijven. In de beleidsnota wordt hieraan aandacht gegeven. Wanneer hoort de raad hier meer over? PvdA gelooft dat circulair afschrijven een prikkel kan zijn om meer circulair te handelen als gemeente

De heer Peters (D66) reageert op het ontbreken van concrete maatregelen. Dat is een typische discussie die altijd wordt gevoerd bij nieuwe nota's. Het idee is toch dat er eerst een visie komt, dan een beleidsprogramma en daarna het uitvoeringsprogramma waarin een en ander concreter is? Hoe ziet PvdA dat?

De heer Cornielje (PvdA) is het daarmee eens. Dat debat is in februari gevoerd. In de visie is het nog heel breed. Het had concreter gemogen en er hadden meer handvatten in mogen staan.

De heer Peters (D66) vraagt wat PvdA dan concreter had gewild. Spreker ziet een dieper uitwerking van de visie.

De heer Cornielje (PvdA) geeft als voorbeeld het circulair zijn in de zorg. Dat is natuurlijk een grote uitdaging voor de zorg, maar hij leest slechts dat meer wordt samengewerkt en dat in gesprek wordt gegaan met partners. Daar kan een verdiepingsslag in worden gemaakt, zodat concretere handvatten worden geboden voor de uiteindelijke halvering van het eindige grondstoffengebruik.

De heer Peters (D66) reageert dat juist dat in zo een uitvoeringsprogramma zou moeten staan.

De heer Cornielje (PvdA) denkt dat de visie de algemene brede thema's bevat, maar dat de beleidsnota concreter mag zijn.

De heer Dijkstra (CDA) vindt deze beleidsnota ambitieus en noodzakelijk. De doelstelling om in 2030 het grondstoffenverbruik met de helft te verminderen, biedt de gemeente de kans om een voortrekkersrol te spelen.

Wat CDA betreft zijn drie hoofdpunten van belang: concrete actie, organisatieverankering en financiering.

Het mag nog wel wat concreter, ondanks dat nog een uitvoeringsnota volgt, en er moet worden geprioriteerd. Resultaten moeten meetbaar zijn, zoals het percentage materialen. Vooral in de bouw in de stad en de aanbestedingen is grote impact te behalen. Er moeten duidelijkere stappen worden gezet die kunnen worden gemonitord. Het ontwikkelen van nieuwe instrumenten hierbij is geen hoofdtaak van de gemeente. Er moet worden aangehaakt bij alles wat er al ligt, anders wordt het ook voor marktpartijen lastig om mee te komen. De gemeente moet dat wiel niet alleen weer uitvinden.

Het is positief dat de gemeente zich steeds meer gaat zien als opdrachtgever in plaats van inkopende partij. Die bredere rolopvatting toont een scherpere verantwoordelijkheid. Het meetbaar vergroten van kennis en bewustzijn over circulariteit binnen de organisatie is een goede zaak. Hij spreekt complimenten uit voor het feit dat medewerkers hiervoor beter worden geëquipeerd.

Ongeveer de helft van de plannen is momenteel ongedekt. Het zoeken naar externe financiering zoals subsidies is essentieel. Is de wethouder bereid een volledige subsidiescan inclusief advies te laten uitvoeren op deze beleidsnota? Of is dit al gebeurd? Zo ja, kan deze worden gedeeld?

CDA vindt dat een belangrijke stap om de financiële basis van deze plannen te versterken. De gemeente moet een coördinerende rol nemen in subsidieprojecten. Wat is de stand van zaken van het EFRO-project en de circulaire grondstoffencorridor?

In het recent toegevoegde auditrapport staat dat de huidige indicatoren voor afval en tevredenheid over afvalinzameling onvoldoende aansluiten bij circulaire doelstellingen en alternatieve effectindicatoren. Afvalproductie per inwoner of scheidingspercentages bieden beter inzicht. Kan de wethouder toezeggen bij de volgende rapportage gebruik te maken van een meer passende indicator?

Mooie plannen zijn alleen waardevol als ze worden uitgevoerd. De raad moet duidelijk maken dat Utrecht kiest voor concrete resultaten, een gedurfde keuze en een toekomstbestendige stad.

De heer Usta (DENK) stelt dat een circulair Utrecht belangrijk is om bij te dragen aan een betere stad. Door verschillende partijen zijn al veel goede dingen gezegd. Wat voor DENK belangrijk is, is dat de bewoners hierdoor niet extra worden belast maar juist aangemoedigd. Daarvoor zijn creatieve ideeën noodzakelijk en moet out of the box worden gedacht. Daarom is DENK benieuwd naar de antwoorden op de vragen die door verschillende partijen al zijn gesteld.

In sommige landen rijdt eenmaal per maand, op gelijke dagen en tijdstippen, een wagen door buurten waar mensen tweedehands spullen kwijt kunnen waarvoor zij ter plekke een vergoeding krijgen. Zo kan een win-winsituatie worden gecreëerd. Hierbij kunnen de kringloopwinkels een grote rol spelen. DENK is benieuwd naar wat de gemeente daarin kan betekenen.

De heer Peters (D66) vraagt of de heer Usta de oudijzerboer bedoelt of ook andere soorten wagens.

De heer Usta (DENK) bedoelt onder andere de oudijzerboer, maar het heeft de voorkeur om allesomvattend te denken. Dan hoeven mensen niet na te gaan wat ze wel en niet kunnen inleveren

Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) is blij dat de stad verantwoordelijkheid neemt en streeft naar een volledig circulaire stad in 2050. Zij spreekt waardering uit voor de plannen voor twee upcyclecentra. Oud-raadslid Tessa Sturkenboom heeft zich in haar periode in de raad intensief ingezet voor de toevoeging van deze centra. Deze centra bieden niet alleen ondersteuning bij het hergebruiken van materialen, maar creëren ook waardevolle kansen voor werk en opleidingen. Student & Starter is enorm trots dat deze nalatenschap van Tessa een plek heeft gekregen in deze nota.

In de beleidsnota staat dat bewoners zelf verantwoordelijk zijn voor het brengen van hun spullen naar deze upcyclecentra. In de praktijk is dat niet voor iedereen haalbaar of wenselijk. Een mogelijke oplossing hiervoor is een ophaalservice, vergelijkbaar met de huidige ophaalafspaken voor grof vuil. In de nota wordt al aangegeven dat er plannen zijn voor het ophalen van afval aan huis met elektrisch vervoer. Dit zou kunnen worden uitgebreid voor de upcyclecentra. Welke mogelijkheden ziet de wethouder om het vervoer van spullen naar upcyclecentra toegankelijk te maken, bijvoorbeeld door een ophaalservice specifiek voor deze centra toe te voegen?

De heer Peters (D66) krijgt een goed idee. In het weekend gaan de meeste mensen naar de milieustraat en staan de elektrische gemeenteauto's stil. Zou daarmee een combinatie kunnen worden gemaakt? Bijvoorbeeld dat ze tegen een schappelijk tarief kunnen worden gehuurd om spullen op te halen en naar de centra te brengen. Wat vindt mevrouw Kolenbrander daarvan?

Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) vindt het een goed idee en geleidt de vraag graag door naar de wethouder.

Zij vervolgt haar betoog. Student & Starter ziet in deze transitie kansen om inwoners meer mogelijkheden te bieden om hun spullen te kopen en verkopen, bijvoorbeeld door twee vaste dagen in de maand te organiseren waarop inwoners een plek kunnen reserveren om hun spullen aan te bieden. De upcyclecentra zouden hiervoor een goede locatie kunnen zijn. Indien nodig kunnen de spullen direct kunnen worden gerepareerd. Is de wethouder bereid te onderzoeken of deze extra functie kan worden toegevoegd aan deze centra?

In de nota staat dat er aanvullende plannen zijn voor het afvalinzamelingssysteem. Er worden nieuwe manieren verkend, zoals inzameling aan huis op afspraak. Momenteel kan al gratis een afspraak worden gemaakt voor het ophalen van grof vuil. Helaas blijkt in de praktijk dat een afspraak niet altijd betekent dat het grof vuil daadwerkelijk wordt opgehaald. Zij woont in de binnenstad en heeft meerdere keren een afspraak gemaakt voor grof vuilinzameling, maar helaas wordt het vaak niet opgehaald en moest zij nabellen en het een troep wordt in de binnenstad. Student & Starter hoort deze klachten regelmatig terug. Ook zitten er vaak goede spullen tussen die zouden kunnen worden hergebruikt. Is de wethouder op de hoogte van deze problemen? Hoe denkt de wethouder dat de plannen in de nota kunnen bijdragen aan het voorkomen van dergelijke problematiek in de toekomst?

De heer Te Hoonte (VVD) wijst erop dat het ophalen van grof vuil voor de inwoner gratis is, maar dat het niet gratis is. De auto wordt de stad uit gepest en er worden wijken gebouwd zonder parkeerplaatsen, maar het grof vuil ophalen kosten geld. Hij ziet de budgetten daarvoor niet terug. Sterker nog: deze nota is ongedekt. Hoe kijkt Student & Starter daar tegenaan?

Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) reageert dat D66 voorstelde een prijskaartje te hangen aan het ophalen van grof vuil. Een kleine bijdrage maakt mensen wel bewuster dat het laten ophalen tijd en geld kost. Student & Starter staat daar eventueel voor open.

De heer Te Hoonte (VVD) bedoelde dat niet, want daarmee worden de kosten bij de inwoner neergelegd. Als zaken worden ingevoerd, moeten de consequenties worden voorzien van een dekkend kostenplaatje. Dit college doet dat consequent niet. Hoe ziet Student & Starter dat?

Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) ziet dat in deze nota ook terug. Het grof vuil ophalen is nu al gratis. Kan de heer Te Hoonte zijn vraag toelichten?

De heer Te Hoonte (VVD) meldt dat, wat VVD betreft, het ophalen van grof vuil gratis blijft. Inwoners betalen al voldoende ozb en andere lasten. Dit college doet alsof de auto de stad uitdrijven ook gratis is, maar dat is niet gratis, want dan moet een ophaalservice worden gemaakt voor grof vuil, moeten andere inleverpunten worden ingericht en allerlei zaken worden gedaan. Het probleem wordt bij het college terug gelegd bij de bespreking van Utrecht Circulair, maar eigenlijk had Student & Starter ook bij de bespreking van parkeren en dergelijke moeten aangeven dat hiervoor extra ruimte moet worden vrijgemaakt. Minder parkeerplekken betekent dat de gemeente meer grof vuil moet ophalen.

Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) denkt dat mensen het grof vuil alsnog zelf kunnen wegbrengen. Voor het ophalen ervan zou kunnen worden nagedacht over een klein prijskaartje daarvoor.

De heer Usta (DENK) heeft aangegeven dat DENK vindt dat Utrechters niet extra moeten worden belast. Student & Starter spreekt over een prijskaartje voor het ophalen van grof vuil. Dat is nu gratis en desondanks zijn er problemen met grof vuil. Ziet Student & Starter een prijskaartje voor grof vuil niet als een enorme drempel voor de inwoners?

Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) bedoelde het prijskaartje meer voor een stukje bewustwording. Het mag geen groot beslag leggen op de inwoner, maar een kleine bijdrage

draagt bij aan de bewustwording ook voor hoe vaak men een afspraak maakt om grof vuil te laten ophalen. Nu kan dat ongelimiteerd.

5 **De heer Usta** (DENK) hoort Student & Starter twee dingen zeggen: bewustwording en prijskaartje. Zou niet juist meer bewustwording moeten worden gecreëerd in plaats van inwoners extra financieel te belasten? Volgens spreker werkt dat averechts.

10 **Mevrouw Kolenbrander** (Student & Starter) komt daar in haar bijdrage nog op terug. Cultuurgedragsverandering is heel belangrijk en zij denkt dat dat hiermee samen kan gaan.

15 **De heer Usta** (DENK) hoort Student & Starter aangeven dat cultuurverandering erbij hoort. Maar hoe ziet Student & Starter dat voor zich? Is dat ook door mensen indirect te dwingen door een financiële belasting of op een andere manier?

20 **Mevrouw Kolenbrander** (Student & Starter) komt in haar betoog nog terug op cultuurgedragsverandering en komt met een aantal ideeën. ChristenUnie sprak over een bewustwordingscampagne en gedragsbeïnvloeding via andere stimulansen. Zij komt daarop terug.

25 **De heer Bosch** (UtrechtNu!) stelt dat een kleine financiële prikkel voor de inwoner die bewust wil worden een kleinigheid, maar niet voor een inwoner die weinig heeft te besteden. Daardoor zal men meer afval gaan dumpen. Dat gebeurt ook in gemeentes waar een beperking wordt gesteld, zoals het gewicht of het aantal spullen dat mag worden aangeboden en dan treft men in een natuurgebied een hele huisraad aan. Hij kan zich niet voorstellen dat Student & Starter dat wil.

30 **Mevrouw Kolenbrander** (Student & Starter) wil dat absoluut niet.

35 **De heer Bosch** (UtrechtNu!) vindt dat nogal makkelijk wordt gesproken over 'een kleine bijdrage' en 'gratis ophalen', maar er wordt voorbij gegaan aan de punten van de heer Te Hoonte. De auto wordt weggejaagd en dan zegt mevrouw Kolenbrander dat het afval op een andere manier kan worden weggebracht, maar onduidelijk is hoe. Het moet gratis blijven, maar het aantal ophaalverzoeken zal toenemen. Ook het invoeren van een financiële kleine bijdrage kost de gemeente geld. Wie gaat dat innen? Wie gaat dat bijhouden? Heeft Student & Starter een dekking voor dergelijke ideeën?

40 **Mevrouw Kolenbrander** (Student & Starter) reageert dat het grof vuil momenteel al aan huis wordt opgehaald.

45 **De heer Bosch** (UtrechtNu!) wijst erop dat dat niet betekent dat het gratis is. Het is gratis voor de burger, maar niet voor de gemeente. Als meer mensen alleen nog maar een fiets bij huis hebben, moeten er meer gemeentelijke auto's komen om het grof vuil op te halen, want mensen brengen het nu nog zelf weg met de auto. Het is niet gratis voor de gemeente. Heeft Student & Starter daar een dekking voor?

50 **Mevrouw Kolenbrander** (Student & Starter) stelt dat ook zou kunnen worden gekeken naar het reduceren van het aantal afspraken dat men kan maken. Het afval zou ook eenmaal per maand kunnen worden opgehaald, zodat de wagens minder vaak moeten uitrukken.

55 **De heer Cornielje** (PvdA) hoort mevrouw Kolenbrander een prijskaartje overwegen voor het afhalen van afval. Er zijn inwoners die echt moeilijk rondkomen. Er is een risico dat meer afval wordt gedumpt en blijft liggen. Ziet mevrouw Kolenbrander dat en kan zij zich erin vinden dat mensen die moeilijk rondkomen niet hoeven te betalen voor het afhalen van afval?

60 **Mevrouw Kolenbrander** (Student & Starter) is het daar zeker mee eens. ChristenUnie opperde een goed idee inzake de U-pas. Daar zou zeker naar moeten worden gekeken.

De voorzitter roept alle woordvoerders op terughoudend te zijn met het plaatsen van interrupties op dit kleine onderdeel van de nota.

Mevrouw De Bekker (GroenLinks) vraagt opnieuw aandacht voor de kringloopwinkels die het grof vuil zouden kunnen ophalen. Dat hoeft niets extra's te kosten. Via de kringloopwinkels kunnen

spullen direct naar de upcyclecentra, zodat daar niet extra voor hoeft te worden gereden. De grof vuilwagens hoeven dan minder extra te rijden. Ziet Student & Starter dat als een optie?

De voorzitter constateert dat mevrouw De Bekker daar al aandacht voor heeft gevraagd.

De heer Peters (D66) wijst erop dat alle inwoners afvalstoffenheffing betalen. Ongeacht of men een laag of hoog inkomen heeft, is afval dumpen uit den boze. Is Student & Starter het daarmee eens?

Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) is het daar zeker mee eens.

De heer Peters (D66) vraagt of dan niet juist de vervuiler (de dumper) zou moeten betalen. Zou het een idee zijn dat inwoners een afspraak kunnen maken voor het afhalen van goede spullen die zouden kunnen worden hergebruikt? Nu wordt dat nogal negatief geframed door andere partijen.

Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) vindt een kleine bijdrage iets om over na te denken. Zij vervolgt haar betoog. Student & Starter heeft zich de afgelopen jaren ook sterk ingezet voor de invoering en uitwerking van studentenkringlopen. Deze bieden een mooie oplossing voor vertrekkende studenten (vaak internationals) die hun bruikbare spullen achterlaten. De door SSH uitgevoerde pilot was zeer succesvol zoals is terug te lezen in de evaluatie van 5 maart jl. Hoewel de kringloopcontainers op twee locaties hebben gestaan, wonen er op SSH-locaties nog meer studenten die hiervan zouden kunnen profiteren. Is de wethouder bereid met de SSH in gesprek te gaan over het uitbreiden van het aantal locaties met kringloopcontainers?

In de pilot kon alleen textiel worden aangeleverd. Is de wethouder bereid met de SSH en ReShare te verkennen of ook containers voor andere materialen kunnen worden geplaatst?

Mevrouw De Bekker (GroenLinks) laat weten dat GroenLinks blij is met deze uitwerking van de visie Utrecht Circulair. Zo is helder waar Utrecht in 2030 moet staan om het uiteindelijke doel van een circulaire stad in 2050 te halen. In Utrecht gaan veel grondstoffen om. Het zal dan ook een hele opgave worden om de doelen te halen. Des te belangrijker is het dat nu stappen worden gezet en wordt nagegaan waar de meeste impact kan worden gemaakt. GroenLinks is blij met de vier prioriteiten.

Circulaire bedrijvigheid en ondernemerschap. GroenLinks is blij met de focus op de bouw-, voedsel- en zorgsector, omdat hier de meeste impact kan worden gemaakt, en met de verbinding met het onderwijs.

Circulaire gebiedsontwikkeling en bouw. Het is goed dat hier bij de herinrichting van de Bernadottelaan al actief aan wordt gewerkt. Zoals ook de heer Te Hoonte aangaf, zijn deze stappen hard nodig. Voor een duurzame toekomst zijn zowel circulair bouwen als energiezuinige gebouwen van belang. Welk afwegingskader wordt gebruikt om energiezuinig bouwen af te wegen tegen circulair bouwen, bijvoorbeeld in tenders? Beide zijn voor GroenLinks belangrijk en moeten goed worden afgewogen.

Mevrouw Passier (Volt) maakt uit de vraag op dat het voor GroenLinks het een of het ander is, maar dat hoeft niet zo te zijn. Klopt dat?

Mevrouw De Bekker (GroenLinks) onderschrijft dat het zeker niet het een of het ander hoeft te zijn. Er kan bijvoorbeeld naar de CO₂-prestatieladder kunnen worden gekeken, zodat ze goed samen kunnen worden afgewogen.

Zij vervolgt haar betoog. Circulair opdrachtgeven en inkopen. De gemeente legt direct gewicht in de schaal. Te lezen valt dat wordt gewerkt aan een monitoringsmethodiek. Rotterdam en Delft zouden al een dergelijke methodiek hebben ontwikkeld. Kan daarbij worden aangesloten?

Hoe wordt omgegaan met ketenverantwoordelijkheid? Utrecht profileert zich bijvoorbeeld als mensenrechtenstad, maar wordt daar ook naar gekeken in relatie tot de eigen inkoop, bijvoorbeeld als het gaat om hout, natuursteen, grondstoffen voor batterijen en ICT?

De heer Dijkstra (CDA) vindt het een uitstekend idee als men zich met die keten bezighoudt. Hoe ziet GroenLinks dat idealiter voor zich? Daar moet iets voor gebeuren. Dat vraagt capaciteit en geld.

Mevrouw De Bekker (GroenLinks) speelt deze vraag door naar de wethouder.

Zij vervolgt haar inbreng. Circulaire materiaal- en reststromen. GroenLinks is blij met de recent verworven subsidie van € 1,1 miljoen voor de upcyclecentra waarvoor is gepleit samen met Student & Starter. Is de wethouder bereid de mogelijkheid van het laten ophalen van grof vuil door kringloopwinkels, voor Utrecht te onderzoeken?

5 Zij complimenteert de wethouder en de ambtenaren die enorm hard aan dit raadsvoorstel hebben gewerkt.

10 **De heer Dijkstra** (CDA) hoort GroenLinks verwijzen naar de cyclus waaraan de gemeente een bijdrage wil leveren. Bij aanbestedingen helpt het als concrete tools kunnen worden ingezet, zoals de CO₂-prestatieladder en dergelijke. Is GroenLinks het eens dat de tools zo concreet mogelijk moeten zijn en dat men niet verder komt met een vage opmerking als 'we moeten een bijdrage leveren aan de cyclus'?

15 **Mevrouw De Bekker** (GroenLinks) is het daarmee eens en vindt het een goede toevoeging.

20 **De heer Van Heuven** (PvdD) laat weten dat Partij voor de Dieren op de ingeslagen weg in deze beleidsnota inhoudelijk niet veel heeft op te merken. Gemaakte keuzes lijken logisch. Wel is het ingewikkeld dat deze nota nog altijd aanstuurt op meer economie en het behouden van de concurrentiepositie. De doelen zijn niet altijd navolgbaar en controleerbaar. Zoals een gemiddelde Nederlanders leeft, zijn voor iedereen vier aardbollen aan grondstoffen nodig. Met deze beleidsnota wordt gestuurd op minder aardbollen, wat echt nodig is, en komt men meer in de buurt van het ecologisch plafond bekend van de donuteconomie.

25 Een pijnpunt van deze nota is in dit kader dat er onvoldoende geld is. Daarover is al voldoende gezegd. Volgens ChristenUnie is duidelijk hoe een en ander in prioriteiten wordt gesteld als er te weinig geld is, maar voor Partij voor de Dieren is dat niet helder. Hoe wordt dat geprioriteerd? Hoe kan de raad daar keuzes in maken?

30 Zoals de heer Peters al aangaf, benoemt het raadsvoorstel de effectdoelstelling van de helft van nieuwe en niet-hernieuwbare grondstoffen. Hij begrijpt de toevoeging 'niet-hernieuwbaar' niet. Men wil toch sturen op 50% 'nieuwe' grondstoffen? Het maakt niet uit of deze wel of niet-hernieuwbaar zijn. Er moet 50% minder de loop in.

35 Partij voor de Dieren is, voor wat betreft bouwen, voorstander van lange afschrijftermijnen, zeker bij circulair bouwen. Die gebouwen gaan langer mee. In de beleidsnota staat dat dit wordt onderzocht. Waarom is hierin geen ferm standpunt ingenomen en wordt niet benoemd dat bij circulair bouwen langere afschrijftermijnen worden aangehouden?

40 **De heer Te Hoonte** (VVD) vindt dat het daar juist wringt. Dat is ook aangegeven bij het Berlijnplein en het depot. Het één is een groot betonnen gebouw dat wel 100 jaar kan blijven staan en het ander is circulair gebouwd, maar het is de vraag of het dan langdurig meegaat. Het kan wel verantwoord worden gesloopt of verplaatst of iets anders mee worden gedaan, maar dat verantwoordt die lange afschrijftermijn niet. Zou niet moeten worden gestuurd op gebouwen die flexibel zijn en langdurig meegaan?

45 **De heer Van Heuven** (PvdD) is zeker voor flexibel en lang meegaan. Circulair en modulair bouwen dragen daaraan bij. Wat Partij voor de Dieren betreft kan meer worden geïnvesteerd in dergelijke gebouwen door een langere afschrijftermijn.

50 **De heer Te Hoonte** (VVD) kijkt weleens naar het circulaire gebouw in de Cartesius, maar heeft niet het idee dat het eenvoudig ergens anders naartoe kan worden verplaatst en dat dan nog een gelijk kwaliteitsniveau kan worden bereikt.

55 **De heer Van Heuven** (PvdD) reageert dat als gebouwen modulair worden ontwikkeld, delen van zo een gebouw eenvoudig en kleinschalig kunnen worden vervangen. Dat is onderbouwd bij het Berlijnplein en het museumdepot.

60 **De heer Te Hoonte** (VVD) vraagt of de heer Van Heuven het eens is dat het goed zou zijn als het college zich nog meer verdiept in hoe tot de beste prestatie kan worden gekomen in de verhouding tussen flexibel, circulair, modulair en een gebouw dat lang meegaat.

De heer Van Heuven (PvdD) denkt dat het college dat bedoelt met: "We onderzoeken die langere afschrijftermijn.", maar zou de vervolgstap daaraan willen verbinden dat beleid wordt gemaakt van de langere afschrijftermijn voordat het wordt onderzocht.

Hij vervolgt zijn inbreng. Op voedsel is zo veel winst te behalen, meer dan wanneer men zich concentreert op alleen verspilling zoals deze nota doet. Er gaan veel meer grondstoffen in de productie van vlees dan in plantaardig. In de tekst op pagina 17 wordt het woord 'plantaardig' opvallend vermeden. Waarom? Zoals daar wordt gesproken over circulair voedsel, gaat het ook

over de plantaardige productie van voedsel. Hij heeft in een interruptie al een punt gemaakt met betrekking tot kringlooplandbouw en het sturen op het aantal dieren.

De gemeente geeft veel het goede voorbeeld, maar is de gemeente voldoende streng naar bedrijven? In de nota staan veel woorden als 'stimuleren', 'in gesprek gaan' en 'mogelijk maken'. Is de wethouder ook bereid te kijken waar kan worden aangepakt of verplicht? Kan bijvoorbeeld aan het instrumentarium worden toegevoegd dat zaken kunnen worden geëist of geweigerd als bedrijven zich in Utrecht vestigen?

Partij voor de Dieren heeft twijfels over hoe voortvarend dit allemaal gaat worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld inzameling via GFE in de hele stad, is nog steeds niet geregeld terwijl dit wel gewenst is. Als dat niet geregeld is, hoe worden dan alle belangrijke punten in deze nota wel goed geregeld voor 2030 als er ook nog eens onvoldoende geld beschikbaar is? Partij voor de Dieren maakt zich daar zorgen over. Hoe stelt de wethouder de partij gerust?

De heer Dijkstra (CDA) hoort Partij voor de Dieren aangeven dat bepaalde bedrijven dan wel of niet worden toegelaten en vraagt de heer Van Heuven dat toe te lichten.

De heer Van Heuven (PvdD) is benieuwd of het college bereid is te kijken of vervuilende of niet circulaire bedrijven überhaupt nog gewenst zijn in Utrecht. Aan de bedrijvenlobby wordt gekoppeld dat bedrijven zich in Utrecht mogen vestigen, maar mogelijk zijn bepaalde type bedrijven niet gewenst.

De heer Dijkstra (CDA) stelt dat dit wellicht een goed idee is. Ambtenaren en het college hebben baat bij concrete tools/indicatoren die hen kunnen helpen. Kan Partij voor de Dieren helpen met dergelijke indicatoren?

De heer Van Heuven (PvdD) heeft geen praktische indicatoren. Een aantal jaren geleden is bijvoorbeeld het hoofdkantoor van McDonald's naar Utrecht gekomen. Hij weet niet of daar een lobby aan vooraf is gegaan, maar zo een bedrijf hoeft wat hem betreft niet in Utrecht te zitten. Niet alle uitstoot of grondstoffenverbruik is in Utrecht, maar dat het hoofdkantoor in Utrecht is gevestigd, sluit niet aan bij Utrecht als circulaire stad.

De heer Dijkstra (CDA) vreesde al voor deze persoonlijke vete/afweging. Gezorgd moet worden voor concrete tools vanuit het principe gelijke monniken, gelijke kappen. Hij roept Partij voor de Dieren op daar geen persoonlijk issue van te maken.

De heer Van Heuven (PvdD) spreekt tegen dat het een persoonlijk issue is. Als een kruistocht tegen McDonald's wordt gevoerd, is dat altijd vanuit de partij. Het kan wel worden gekoppeld aan doelstellingen. Waarom zou van de boeren meer kringlooplandbouw worden verwacht en worden ze daarbij geholpen, en vervolgens vestigt een van de grootste niet-kringloopbedrijven zich in Utrecht? Daar kunnen wel zaken objectief aan elkaar worden gekoppeld.

De heer Te Hoonte (VVD) zou het waarderen als de heer Van Heuven dan zelf ook met objectieve criteria komt, want hij heeft misschien een beleving van bedrijven waar hijzelf wellicht nooit komt. Juist als het gaat om bedrijven die een omslag maken, gaat het misschien ook over McDonald's waar in Nederland een eigen afvaldienst het afval al jarenlang ophaalt en verwerkt. Het zou goed zijn als Partij voor de Dieren uit de beeldvorming stapt en zelf objectiveert hoe dat wordt gemeten. En als daar een ander bedrijf onder valt dat de heer Van Heuven wel heel leuk vindt, dat hij daar dan ook kritisch op wordt.

De heer Van Heuven (PvdD) stelt dat Partij voor de Dieren vaak kritisch is. Het antwoord zit in deze beleidsnota. De wens is dat bedrijven een overstap gaan maken naar circulaire economie en daar worden ambities en doelstellingen aan gekoppeld. Daarin zit al een uitsluitmogelijkheid van bedrijven die nog steeds lineair zijn en niet circulair. Op basis daarvan kan, waar mogelijk, tot eisen en weigeringsgronden worden gekomen en dat dergelijke lineaire bedrijven niet meer gewenst zijn.

5 **De heer Te Hoonte** (VVD) constateert dat de heer Van Heuven wil dat er objectieve criteria komen, maar doet aan naming en shaming van bedrijven zonder dat hard kan worden gemaakt of het wel of niet relevant is. Van bepaald eten wordt soms ook gezegd dat het niet gezond is en als het duurzaam en biologisch is, is het ineens wel gezond terwijl het vaak ook niet gezond is. Het wordt tijd dat de heer Van Heuven uit de ik-wil-de-bitterballen-verbieden-retoriek stapt en met objectieve en meetbare criteria komt in plaats van steeds meer te verbieden.

De heer Van Heuven (PvdD) wil bitterballen helemaal niet verbieden.

10 **De heer Van Straalen** (ChristenUnie) verwijst naar een aangenomen motie die verzoekt of bij aanvragen kan worden gekeken naar het beleid op bijvoorbeeld de R-ladder. Is dat een goed instrument om op verder te gaan?

15 **De heer Van Heuven** (PvdD) vindt dat een goed idee en denkt dat Partij voor de Dieren daar voor heeft gestemd.

20 **De heer Dijkstra** (CDA) vraagt of het niet beter is als ambtenaren het gemeentelijke beleid en de eigen gebouwen gaan checken op de R-ladder in plaats van dat ze bedrijven gaan controleren. Hoe ziet Partij voor de Dieren dat?

25 **De heer Van Heuven** (PvdD) denkt dat de R-ladder een interessant instrument kan zijn om te beoordelen wat voor bedrijven in de toekomst niet meer gewenst zijn. De kennis en kunde van ambtenaren moeten zeker worden ingezet op hoe alle bedrijven kunnen worden meegekregen op de circulaire omwenteling. Soms kan dat vriendelijk en soms moet men strenger zijn. Dat is een vraag voor de wethouder.

30 **De heer Dijkstra** (CDA) vraagt zich af of het niet wat hypocriet is om te denken dat de gemeente het altijd beter doet dan bedrijven. Zou een super circulair bedrijf het niet vreemd vinden als het een brief krijgt van de gemeente waarin wordt uitgelegd hoe het circulair moet zijn terwijl het al veel circulaarder is dan de gemeente? Is dat niet hypocriet?

35 **De heer Van Heuven** (PvdD) reageert dat er ongetwijfeld bedrijven zijn die meer-circulair zijn dan de gemeente Utrecht. De raad stelt waarschijnlijk deze nota vast. Hoe kunnen bedrijven binnen het kader van deze nota niet alleen worden gestimuleerd circulair te worden, maar kan ook een strengere toon worden aangeslagen?

40 **De heer Bosch** (UtrechtNu!) vraagt de heer Van Heuven wat men ermee opschiet als Utrecht, als een soort linkse calvinist, het hoofdkantoor van McDonald's als de duivel de stad uitzet terwijl dat hoofdkantoor in Nieuwegein of Stichtse Vecht gewoon opnieuw wordt geopend.

45 **De heer Van Heuven** (PvdD) heeft die discussie wel vaker met de heer Bosch gevoerd. De heer Bosch heeft ook weleens gevraagd waarom in Utrecht überhaupt een klimaatbeleid nodig is als heel China smerig is. Spreker parafraseert de heer Bosch die dit waarschijnlijk niet zo heeft gezegd. Er moet ook vanuit Utrecht zo snel mogelijk zo veel mogelijk worden gedaan wat mogelijk is tegen een vieze planeet en tegen een slecht klimaat.

50 **De heer Bosch** (UtrechtNu!) constateert dat dat geen antwoord is op de vraag. Spreker heeft inderdaad iets dergelijks gezegd over China en over Rusland en andere landen. In dit geval wordt de werkgelegenheid de stad uit gejaagd, want er zijn nog meer bedrijven die de heer Van Heuven vervolgens in het vizier krijgt. De afgelopen jaren is hem gebleken dat het altijd in stapjes gaat bij Partij voor de Dieren. Niet iedereen wil een veganistische hamburger. Hoe wordt gezorgd dat de werkgelegenheid van deze stad met de ideologische punten...

55 **De voorzitter** vindt dat de heer Bosch een duidelijke vraag heeft gesteld en dat dan ook een duidelijk antwoord mag worden verwacht.

60 **De heer Van Heuven** (PvdD) vond de vraag niet helder, maar hoort veel zaken waarop hij graag zou willen reageren. Het is fijn als bedrijven circulair willen worden, maar soms moeten ze strenger worden aangesproken. Hij is benieuwd of dat in het kader van deze beleidsnota mogelijk is en of 'sturen' in plaats van 'stimuleren' kan worden toegevoegd aan het instrumentarium.

De heer Cornielje (PvdA) vraagt of de heer Van Heuven erkent dat als 9% of 10% van de bedrijven überhaupt iets van circulariteit in de bedrijfsvoering hanteert, het dan van waarde kan zijn om die bedrijven mee te nemen en dat wordt geprobeerd die 90% die dat niet heeft mee te nemen.

5

De heer Van Heuven (PvdD) vindt dat een heel goed idee, zeker als dat met die cijfers wordt onderbouwd.

Mevrouw Passier (Volt) beperkt zich tot één punt omdat al veel is gezegd, maar allereerst complimenteert zij de wethouder. Volt let altijd op indicatoren en meetbare doelen en dat is goed in deze nota doorgevoerd.

De ambitie is landelijk om in 2030 minstens 30% van nieuwbouwwoningen met minimaal 30% biobased materialen te realiseren. Hetzelfde percentage geldt als doelstelling voor isolatiemaatregelen, verduurzaming en de gebruikte materialen voor utiliteitsbouw. In de nota staat de doelstelling van minimaal 50% hernieuwbare en/of hergebruikte materialen in de openbare ruimte, maar zij heeft dit niet teruggezien bij de bouw. Volt ziet graag een indicator zodat ook de landelijke doelstelling kan worden gevolgd. Kan die worden opgenomen?

De heer Te Hoonte (VVD) vindt het een sympathieke beleidsnota waar veel zaken instaan waar VVD veel mee kan, maar het zou de wethouder van Financiën niet mogen verbazen dat VVD er moeite mee heeft dat de nota volledig ongedekt is. Dit is de tweede beleidsnota van deze wethouder waarbij moet worden geconstateerd dat voor een groot deel van het beleid geen geld is. Als op die manier een motie of amendement wordt ingediend, is het antwoord van de wethouder van Financiën al bekend. Een andere werkwijze is wenselijk. De wethouder moet er ook vanuit haar financiële rol op reflecteren hoe de raad dergelijke nota's ongedekt vaststelt. VVD heeft in 2023 schriftelijke vragen gesteld. Veel daarvan komt terug in de nota, zoals het hergebruik van materialen die uit de openbare ruimte worden gehaald en nu vaak met aannemers de stad uit vertrekken zonder dat iemand weet waar ze blijven. Het is goed dat er ruimte komt om dat materiaal om te zetten zodat het weer kan worden ingezet. Dat betekent dat ook in het handboek Openbare Ruimte nadrukkelijk moet worden verwerkt dat hergebruik van materiaal prioriteit heeft. Hij zag dat nog niet terug bij het Beurskwartier, Lombokplein en andere plannen, maar zou willen dat elke 30x30 straatsteen die nog heel is, weer de straat ingaat. Hij vraagt de wethouder toe te zeggen dat ze zich ook daarop gaat richten.

Hij mist ook aandacht voor risico's. Allen willen materiaalgebruik dat wellicht uit het productieproces komt. Dat is geprobeerd door afvalwater voor de wc te gebruiken in Leidsche Rijn en een geluidswal aan te leggen met slakken uit een verbrandingsoven. Beide projecten waren geen groot succes. Het ene wordt nog steeds gemonitord en met het andere is snel gestopt. Hij vraagt van de wethouder een bredere reflectie op hoe dergelijke risico's zijn ingecalculeerd en wat mogelijk is om zaken terug te draaien als het niet werkt.

De heer Bosch (UtrechtNu!) vraagt of de heer Te Hoonte het mooi vindt als klinkers worden hergebruikt.

De heer Te Hoonte (VVD) stelt dat zeker in de binnenstad veel waaltjes liggen. Deze lagen ook op het Domplein. Veel straten in Kanaleneiland, Overvecht of Leidsche Rijn waren enorm opgeknapt als die waaltjes daar waren hergebruikt. Nu worden ze waarschijnlijk verkocht en wordt dat verrekend met de aanbesteding. Het slechtste materiaal kan de stad uit, maar het beste materiaal moet blijven.

De heer Bosch (UtrechtNu!) vindt dat interessant klinken. In samenhang met elkaar kan het misschien best mooi zijn, maar de circulaire Ahornstraat zag eruit als een samengeraapt zootje van twintig/dertig verschillende soorten stenen. Spreker trekt daar de grens, maar de heer Te Hoonte kent het voorbeeld wellicht niet.

De heer Te Hoonte (VVD) stelt dat klinkers die uit een straat worden gehaald, moeten gescheiden worden gehouden en op kleur worden gesorteerd en opgeslagen. Hij is blij dat de wethouder dat heeft ingezien en heeft gezorgd voor ruimte waar dat mogelijk is. Op een gegeven moment zijn de stenen misschien op. Bij Douwe Egberts wordt nu een deel herstraat en dat was nog relatief jong materiaal en nu gaat daar bijna alleen maar nieuw materiaal de straat in. Hij maakt zich dan zorgen dat er veel zit tussen de nota en de praktijk.

De heer Bosch (UtrechtNu!) kan zich vinden in de uitleg van de heer Te Hoonte. Is de heer Te Hoonte het eens dat, wat niet meer kan worden gebruikt voor definitieve herinrichtingen wellicht kan worden gebruikt voor tijdelijke inrichtingen?

De heer Te Hoonte (VVD) verwijst naar Leidsche Rijn-centrum. Dat is prachtig en daar is niet bezuinigd op materiaalgebruik, maar alles is nieuw aangevoerd, maar wellicht was daar meer groen mogelijk geweest. Dan hadden minder klinkers hoeven te worden besteld. Dat was dan goedkoper en dichter bij de doelstellingen. Het is een leuke nota, maar het gaat om de praktijk. De gemeente vindt het zelf al moeilijk genoeg en moet dan niet de maat nemen aan andere partijen. Hij vervolgt zijn inbreng. In de nota is het doel genoemd voor het gebruik van hernieuwbare en/of gebruikte materialen in de openbare ruimte: meten in 2024, 30% in 2026 en 40% in 2028. Dat zou suggereren dat jaarlijks 5% van de openbare ruimte opnieuw wordt ingericht. Dat zou niet heel duurzaam zijn en wordt niet gedaan. Kloppen die doelstellingen? Kan de wethouder daarop reflecteren?

Soms is het goed als wordt gezorgd dat een gebouw en een straat en een weg lang kunnen blijven bestaan, dat de plannen helder zijn en dat niet twee jaar later weer een nieuw idee ontstaat dat leidt tot sloop.

De heer Bosch (UtrechtNu!) heeft vanwege het aantal interrupties geen bijdrage.

De voorzitter is de heer Bosch daar zeer erkentelijk voor aangezien de behandeling flink uit de tijd loopt. De behandeling was voorzien in 90 minuten. Hij vraagt de woordvoerders minder te interrumpen en aan te sluiten bij betogen waarin men zich kan vinden.

Hij bekent dat hij aan de Zandweg woont en dat is een rode fietsstraat geworden. Zijn tuin heeft hij met al die dikkoppen uit de Zandweg bestraat.

Wethouder Schilderman verzoekt om een schorsing om haar antwoorden voor te bereiden.

Schorsing zodat het college de beantwoording kan voorbereiden.

Wethouder Schilderman bedankt de commissie voor het bespreken van de nota. Het schrijven van deze nota is best een worsteling geweest. De transitie die de stad, het land, de wereld moeten doormaken, is best groot en nog niet op alle vlakken is bekend hoe dat moet worden gedaan. En dan wordt gezocht naar de rol van Utrecht daarin. Allen weten dat de manier waarop in Utrecht wordt omgegaan met grondstoffen niet houdbaar is, maar niemand weet precies hoe de transitie eruit gaat zien. En de gemeente heeft niet alle middelen, financieel of anderszins, om die transitie helemaal mogelijk te maken. Dan wordt gezocht naar zaken waarop nu wel kan worden ingegrepen en hoe daar zo goed mogelijk indicatoren voor kunnen worden gegeven en plannen voor kunnen worden gemaakt, wetende dat soms nog moet worden gezocht naar instrumenten of geld. Dat is zo helder mogelijk uitgesplitst in deze nota om toch een kader te geven voor hoe hieraan de komende jaren wordt gewerkt, wetende dat de transitie naar een circulaire economie groter is dan dat. Met dat in het achterhoofd komt zij op de punten die benoemd zijn.

D66 sprak over de megaton afval die de stad uitgaat. Het overgrote deel (80%) daarvan komt uit de industrie. De gemeente heeft daar relatief weinig invloed op.

In de beleidsnota is de reductie van het huishoudelijke afval niet opgenomen omdat dat in de grondstoffennota staat. Daar is de afgelopen jaren ingezet op systeemverandering en daar wordt op dit moment nog steeds aan gewerkt omdat een aantal zaken uit die grondstoffennota nog wordt uitgevoerd. Dat gebeurt regelmatig en bij de aankomende voorjaarsnota komt terug hoe ver de gemeente daarin staat. Dan kan ook worden ingegaan op de mogelijkheid voor andere indicatoren, want het zijn indicatoren die in de grondstoffennota staan. Er moet iets worden gedaan met het auditrapport op dit punt, maar dat moet wel op de juiste plek terechtkomen.

De heer Peters (D66) vraagt of daar dan ook hergebruikindicatoren bij kunnen worden opgenomen.

Wethouder Schilderman reageert dat dat best een lastige uitdaging is. In dat kader kan wel in gesprek worden gegaan met bijvoorbeeld Marktplaats om te zien of dat wat oplost. Het is echter de vraag in hoeverre daar een volledig en betrouwbaar beeld van kan worden gekregen. Of dit lukt, zal moeten blijken.

D66 vroeg naar convenanten met de prioritaire sectoren. Dat is een mooi idee. Eerder is al het convenant Lokale en Duurzame Voedselketens van de provincie getekend. Dat heeft niet alleen

de gemeente gedaan, maar een heel aantal bedrijven. Eerder zijn al het convenant Toekomstbestendig Bouwen en het manifest Het Nieuwe Normaal ondertekend en er wordt gewerkt aan de citydeal Circulaire Gebiedsontwikkeling. Zij denkt dat ze daarin in de plannen zitten. Op het gebied van zorg vraagt dit meer aandacht. Daar wordt verder naar gekeken. De provincie heeft twee ketenregisseurs die in beeld brengen wat daarvoor nodig is.

5 D66 vroeg naar de inkoopdoelstellingen. Er wordt toegewerkt naar 50% circulair inkopen over het totaal. Daar zitten ook veel diensten bij in het Sociaal Domein en dat is de reden dat ze niet sneller omhoog gaan. Bij diensten zijn wel wat materialen, maar het grotere deel gaat uiteindelijk over andere activiteiten. Veel medewerkers zijn daarin al uitgebreid getraind. In het interne

10 opleidingstraject wordt breed ingezet op zowel opdrachtgevers, projectleiders, ontwerpers als andere relevante collega's. Om echt naar een circulaire toekomst te gaan, moet het niet alleen aan het eind in de aanbesteding worden voorgeschreven, maar moet opdrachten ook anders worden gegeven. Bijvoorbeeld dat het anders wordt beheerd en onderhouden.

15 D66 en anderen vroegen naar de dekking voor het plan. Op dit moment is er al enige dekking gevonden. Er is € 2 miljoen beschikbaar gesteld voor de upcyclecentra. Er is ruim € 1,1 miljoen Europese subsidie toegekend voor het upcyclen in Utrecht. Deze subsidies staan in ieder geval klaar. Er is al tweemaal gebruik gemaakt van de subsidieregeling Circulaire ambachtscentra voor Rijkswaterstaat. Dit jaar was het idee dat de middelen gedekt waren met die Europese middelen specifiek hiervoor, want dat is een aanzienlijk groter bedrag hierin. Voor de verdere zoektocht naar

20 middelen zal de gemeente het de komende jaren misschien eerder van Europa moeten hebben dan van Den Haag. Maar dat zal blijken. Een andere belangrijke methode om te werken naar meer impact is nagaan hoe dit in al de verschillende onderdelen van het gemeentelijke beleid door kan worden gevoerd. Daar is dan ook aandacht voor.

25 D66 vroeg naar het aanbieden van grof vuil en dat leverde in verschillende fases interessante debatten op. Wat terecht naar voren komt, is dat het voor de inwoners gratis is om het te laten ophalen, maar dat is het voor de gemeente niet. Dat kost geld. Het is de vraag welke prikkelwerking men daar wil inzetten. Want als er spullen op straat staan, is het heel aantrekkelijk om daar wat bij te zetten en dat maakt het lastig om er een bijdrage voor te vragen. Als iemand bijvoorbeeld een kapotte kast neerzet en de buurman plaatst daar een bankstel bij, hoe moet het dan met de betaling? Daarbij komt dat meestal geen naam of adres op zo een bankstel staan. Dit is wel een uitdaging. Toegezegd is dat wordt teruggekomen op de mogelijkheden rondom de afvalstoffenheffing. Daarin is ook een aantal opties besproken, zoals: Is het interessant om op een andere manier met dat grof vuil om te gaan? Wil men daar wel of geen bijdrage voor vragen? Wanneer is sprake van illegale dumpingen? En wat werkt dan ook hierin? Zij stelt voor bij de

30 voorjaarsnota terug te komen op het voorstel om een klein drempelbedrag in te voeren voor het ophalen van grof vuil. Rondom de afvalstoffenheffing is een aantal van deze thema's benoemd. In dat debat kwam ook naar voren of op dit moment al maatregelen moeten worden genomen die tot gevolg hebben dat het ophalen van afval lastiger wordt. Voor een deel is dat zo. Dat is bij de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone expliciet besproken en besloten. Juist door de openbare ruimte anders in te richten en anders te gebruiken, gingen daar de kosten voor de afvalinzameling omhoog. De raad heeft daarmee ingestemd.

De heer Dijkstra (CDA) reageert op de opmerking van de wethouder dat bij de voorjaarsnota wordt teruggekomen op de financiële bijdrage. Hoe moet dat worden gezien? Is dat bijvoorbeeld een onderzoek?

Wethouder Schilderman heeft de raad in een debat over bijplaatsingen toegezegd dat wordt nagegaan wat kan worden gedaan met de submiddelen en wat kan worden gedaan in relatie tot de tariefstelling.

Zijn meer maatregelen gewenst en mag daar bijvoorbeeld het tarief voor stijgen? Of moet het tarief omlaag en moeten dan bepaalde dingen niet worden gedaan? In dat debat is het grof vuil ook al benoemd. Toen is aangegeven dat zou worden teruggekomen op de vraag of het nog wenselijk is om grof vuil aan huis te laten ophalen. De mogelijkheid tot het heffen van een bijdrage neemt zij op in het totaal zodat het kan worden gewogen.

D66 vroeg naar gesprekken met het rijk of bedrijven over wat circulaire bedrijven in de weg staat. In die gesprekken komt een aantal zaken naar voren. Voor het Nationaal programma van het rijk is een lobbybrief gestuurd, omdat de gemeente een aantal van dergelijke belemmeringen van bedrijven had gehoord. Deze zijn meegestuurd richting het rijk. Daarover worden op dit moment gesprekken gevoerd in het kader van de herijking van het NPCE, dus dat wordt zeker meegenomen. Er zijn knelpunten in de regelgeving. Soms komt men in de afvalwetgeving terecht terwijl een bedrijf daar niet wil zitten, met alle gevolgen van dien. Hetzelfde geldt voor het

bestemmen van plekken juist voor circulaire bedrijvigheid. Het college is daar zeker toe bereid. Zij stelt voor de raad een afschrift te geven van de lobby die hierop wordt gedaan, zodat duidelijk is welke zaken nu in de weg staan. Zij laat nog weten binnen welke termijn zij daarop terugkomt. D66 vroeg hoe de gemeente bedrijven kan laten meewerken aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente. Dat is een uitdaging. Bedrijven moeten op een andere manier gaan produceren, net zoals dat inwoners op een andere manier gaan consumeren. Maar de gemeente heeft daar maar beperkte sturing op. Het sturen van circulair ondernemen kan niet via het bestemmingsplan. Soms zijn er privaatrechtelijke mogelijkheden, maar eigenlijk alleen als de gemeente in eerste instantie de grond al in bezit heeft. Voor bedrijventerrein Strijkviertel is dit een van de doelstellingen. Omdat de gronden daar in erfpacht worden uitgegeven, kan daarop worden gestuurd. Maar voor bedrijven die reeds gevestigd zijn of zich vestigen op een kavel die niet van de gemeente is, zijn de sturingsmogelijkheden op dit moment beperkt. Er wordt wel nagegaan hoe daarin meer zou kunnen worden gedaan, maar op dit moment zijn de mogelijkheden daartoe beperkt.

De heer Te Hoonte (VVD) stelt dat Utrecht ook graag een stad wil zijn die niet discrimineert et cetera. En dat geldt ook voor bedrijven. Dat betekent dat er objectieve meetbare criteria moeten zijn en dat het niet kan zijn dat het ene bedrijf wel en het andere bedrijf niet wordt toegestaan omdat het dit college belieft.

Wethouder Schilderman is het daar helemaal mee eens, maar op dit moment heeft de gemeente geen instrument om het te doen en daarmee ook geen afwegingskader, omdat die mogelijkheid er op dit moment niet is.

De heer Te Hoonte (VVD) doelt erop dat de wethouder bij Strijkviertel erfpacht gaat gebruiken.

Wethouder Schilderman reageert dat dat bij Strijkviertel onderdeel is van het uitgifteprotocol.

Daar staat niet in dat de McDonald's niet mag en een ander bedrijf wel, maar wel dat aan bepaalde vereisten zal moeten worden voldaan. Dat gaat ook over het materiaal dat wordt gebruikt en een aantal andere zaken, zodat er wel een gelijk speelveld is.

Zij vervolgt de beantwoording. D66 vroeg naar intern beleid voor kapotte apparaten. Dat is er en niet alleen omdat het circulair verstandig is, maar ook omdat het financieel verstandig is. Als onderdeel van de advisering bij de voorbereiding van een aanbesteding nemen de MVO-adviseurs dit standaard mee als aandachtspunt en het is dan ook onderdeel van het circulair inkopen.

D66 vroeg ten aanzien van de voedselketen de landbouw in te zetten als kringlooplandbouwgrond. Hierover wordt gesproken en dit komt terug als thema in de klimaatvisie. Het is niet hierin opgenomen omdat dit in het brede perspectief van klimaat zou moeten worden bekeken en niet zozeer binnen circulair. Als men daarover toch een uitspraak wil doen, is het verstandig als men zich daarin verdiept. En anders komt de discussie terug bij de klimaatvisie.

ChristenUnie stelt terecht dat consumeren een heel belangrijk onderdeel hiervan is. Gedrag is een grote belangrijke bijdrage aan de hoeveelheid materialen die worden gebruikt. Daar worden nu al een heel aantal zaken in gedaan. En de belangrijkste methode voor hoe daaraan straks verder invulling wordt gegeven, is via de upcyclecentra. De Repair Cafés kregen eerder al een subsidie van de gemeente. Er is een onderzoek gaande naar de motivatie en naar wat inwoners beweegt

om spullen naar een kringloop te brengen. In de klimaatvisie wordt hierop ook teruggekomen. Maar eigenlijk wordt gezocht naar de belangrijkste manieren om die bewustwording helder te maken bij de inwoners. Daar is de gemeente mee bezig, maar dat is met name iets wat landelijk zou moeten worden gedaan, want veel beïnvloeding komt van buitenaf. Het komt als onderwerp terug in de klimaatvisie, maar zij kan zich voorstellen dat daar wellicht een keer apart over moet worden gesproken. Het is aan de raad of eerst de klimaatvisie hierop wordt afgewacht.

ChristenUnie vroeg of kringloopwinkels moeten betalen voor golf vuil. Stichting De Arm, Emmaus Domstad en Emmaus Haarzuilens hebben een aantal kringloopcontainers op de drie milieustraten. Dat zijn veruit de grootste kringlopen van de gemeente. De spullen die zij daar innemen, maar niet kunnen verkopen, kunnen zij kosteloos uitgesorteerd, inleveren bij de milieustraten. Commerciële partijen worden gezien als onderneming en valt het onder de eigen bedrijfsvoering dat zij daarmee bezig zijn. Volgens de nationale wetgeving worden, ook voor kringloopbedrijven, niet-verkoopbare spullen als bedrijfsafval gezien. En daar gaat de gemeente niet over.

De heer Van Straalen (ChristenUnie) maakt hieruit op dat een aantal specifieke kringloopwinkels dit systeem hebben. Zou dat ook breder kunnen worden gedaan?

Wethouder Schilderman antwoordt dat de drie grootste onderdeel zijn van de milieustraat. Mensen leveren hun spullen daar in waardoor het onder het regime van de milieustraat valt. Kringloop die niet op de milieustraat zijn, vallen daar niet onder.

De heer Van Straalen (ChristenUnie) begrijpt het nog niet helemaal. Een burger kan een bank gratis naar de milieustraat brengen, maar een kringloop moet betalen voor dezelfde bank. Dat is toch vreemd?

Wethouder Schilderman vindt het ook vreemd dat de nationale wetgeving voor bedrijfsafval ook geldt voor kringloopbedrijven, maar daar gaat de gemeente niet over. Inwoners mogen gratis spullen inleveren op de milieustraat. Daar staan ook kringloopbedrijven die spullen innemen. Om te voorkomen dat zij vooraf te veel 'nee' moeten zeggen tegen wat wordt aangeboden, kunnen zij de spullen eerst beoordelen en als blijkt dat ze niet verkoopbaar of te repareren zijn, kunnen ze alsnog worden weggegooid.

De heer Peters (D66) vindt dit een mooi onderwerp voor in de lobbybrief voor de herziening van het Nationaal Programma Circulaire Economie, juist om erop aan te sturen dat die uitzondering er komt voor kringloopbedrijven.

Wethouder Schilderman zal dit opnemen.

ChristenUnie sprak over het in gesprek gaan met beginnende bedrijven. De mogelijkheid van de harde sturing heeft zij richting D66 toegelicht. Het is interessant om voor bestaande initiatieven te verkennen of toekomstgesprekken door Ondernemer Centraal kunnen worden gevoerd of dat ze in het contact van Economie kunnen worden opgenomen. Voor een gedeelte gebeurt dat al. In de bedrijven die zij bezoekt, is het altijd wel een thema. Zij stelt voor in de actieagenda Economie terug te komen op hoe ver daarin kan worden gereikt, want als echt iedereen moet worden bereikt, vraagt dat waarschijnlijk extra capaciteit. Nagegaan moet worden of daarvoor capaciteit kan worden vrijgemaakt.

De heer Van Straalen (ChristenUnie) kan zich daarin vinden en wijst erop dat dit een aangenomen motie betreft. Als een bedrijf zich in Utrecht wil vestigen, zou kunnen worden besproken of het beleid heeft op de R-ladder en als dat niet zo is, kan het bedrijf worden gestimuleerd daar beleid op te gaan maken.

Wethouder Schilderman bevestigt dat dat onderwerp van gesprek is. Het vraagt wel wat als met alle startende bedrijven in gesprek moet worden gegaan, want dan moeten alle startende bedrijven worden bijgehouden en moet er capaciteit zijn om bij allemaal langs te gaan. Maar bij de bedrijven waarmee wordt gesproken, komt dit aan de orde. Nu wordt gevraagd een stapje verder te gaan en heeft zij aangegeven hoe daarop wordt teruggekomen. Zij vervolgt de beantwoording. Op de vraag van ChristenUnie naar extra middelen is zij al ingegaan.

ChristenUnie vraagt ook te kijken naar budgetten die meer aan de sociale kant zitten, maar daar gaat het juist al heel vaak samen. Bedrijven die zich inzetten voor de circulaire economie kijken ook vaak naar arbeidsmarktaspecten. Vaak gaat dat samen en kan het ook onderwerp van gesprek zijn. Als de vraag is om het hele arbeidsmarktbeleid hierop aan te passen, dan moet ChristenUnie wellicht eerst met de andere fracties in discussie.

PvdA vroeg naar afval. Zoals eerder aangegeven komt dat hier niet heel uitgebreid terug, omdat dat in de grondstoffennota staat met de bijbehorende doelstellingen.

PvdA vroeg ook naar het mbo. Dat is een belangrijk onderdeel hiervan waar PvdA terecht ook eerder aandacht voor heeft gevraagd. Het mbo-uitvoeringsplan heeft een betere aansluiting tussen de arbeidsmarkt en het onderwijs als doel. Daar wordt veel samengewerkt, ook op het gebied van circulariteit. Dit is onderdeel van het upcyclecentrum, de circulaire grondstoffencorridor en de ontwikkeling van een opleiding voor meubelreparatie. Dat plan is al wel ingegaan in 2023, maar deze zaken kunnen er in ieder geval nog in worden opgenomen.

PvdA vroeg wanneer meer zou worden gemeld over circulair afschrijven. Dat komt terug in de nota WAVA. Zij stelt voor dat die discussie dan wordt gevoerd. Dat gaat over het waarderen en afschrijven van de activa en de restwaarden.

CDA vroeg meetbare resultaten ook te prioriteren. Dat wordt gedaan met de indicatoren uit het manifest Het Nieuwe Normaal, waarmee circulair bouwen als gemeenschappelijke taal is ontstaan. Ook het convenant Toekomstbestendig Bouwen speelt hierin een rol. Als belangrijkste

doel is daarin voorgesteld dat dit onderdeel zou worden van het Bouwbesluit, want ook voor bedrijven wordt een betere markt gecreëerd als de regelgeving gelijk is. Het is nog niet gelukt om er landelijke regelgeving van te maken, maar dat zou een mooi doel zijn. Tot die tijd worden de doelen van het convenant nagestreefd. Dat gebeurt samen met drie provincies, wat daadwerkelijk massa biedt.

De heer Dijkstra (CDA) vraagt of dat ook wordt meegenomen in de lobbybrief.

Wethouder Schilderman neemt dat zeker mee in de lobbybrief.

CDA vroeg naar organisatieverankering en of voldoende bewustzijn in de gemeente kan worden verkregen. Het bewustzijn groeit, ook binnen de gemeente. Het uitvoeringsprogramma NVOI is hierin een hele belangrijke beweging, juist omdat het niet alleen gaat over inkopen, maar ook over de O (opdracht geven). Dit is terug te zien in beheerbudgetten waar circulair en anders naar wordt gekeken. Dat betekent niet dat iedereen in de organisatie al is bereikt, want daar is soms ook nog wel wat te doen. Er worden cursussen voor aangeboden die veelvuldig worden gevolgd en waarmee pas wordt gestopt als iedereen ze heeft gevolgd.

CDA vroeg ook naar de financiering, maar dat heeft ze al beantwoord.

CDA vroeg naar de EFRO-subsidie. Dat is op 8 oktober in een raadsbrief over de upcyclecentra benoemd. De uitvoering van die EFRO-middelen loopt. De verwachting is dat in het eerste kwartaal het upcyclecentrum in het Werkspoor al kan worden geopend. Stichting UP Utrecht heeft de campagne vorige week opgestart.

De heer Dijkstra (CDA) hoort de wethouder aangeven voldoende op subsidie te zijn ingegaan. Wellicht heeft hij dat gemist. Zijn vraag was of de wethouder bereid is een volledige subsidiescan, inclusief advies, te laten uitvoeren. Of is dit al gebeurd?

Wethouder Schilderman antwoordt dat dit eigenlijk steeds wordt gedaan, ook voordat deze beleidsnota voorlag, bijvoorbeeld de subsidies voor de upcyclecentra zijn al eerder gedaan. Het is wel een mooie suggestie om mee te nemen naar de verdere uitvoering. Het kan dat het grootste gedeelte al is gedaan, omdat het steeds onderwerp is van een zoektocht.

De vraag van CDA naar afval heeft zij al beantwoord.

DENK vroeg ook naar grof vuil. Daar wordt op teruggekomen richting de voorjaarsnota.

Student & Starter vroeg naar upcyclecentra. Op dit moment is het niet zo dat inwoners allemaal naar upcyclecentra gaan of dat een mogelijkheid wordt geboden om spullen op een andere manier daar naartoe te brengen, maar het is wel interessant om na te gaan wat het zou kosten als de ophaalservice naar de upcyclecentra terug zou komen. Zij stelt voor hierop in de volgende updatebrief over de upcyclecentra terug te komen.

Student & Starter sloot zich aan bij een plan van D66 om emissievrije wagens van de gemeente uit te lenen in het weekend. Dat is een creatief idee, maar de gemeente is daar niet op toegerust.

De wagens staan op een afgesloten terrein. Het vraagt investeringen en brengt werkzaamheden met zich mee voor de organisatie. De verwachting is dat dat niet zal opwegen tegen de voordelen. Er is wel een mogelijkheid om een elektrische bakfiets te lenen bij de milieustraten. Het vervoer en ook het emissieloze vervoer is echt maar een fractie van de voetafdruk. In deze transitiefase ligt de focus echt op het hergebruik van materialen, want daar zit een enorme klimaatwinst.

Student & Starter vroeg of de upcyclecentra kunnen worden uitgebreid met een reparatieservice. Wellicht is service niet helemaal het juiste woord, maar er wordt samengewerkt met de Repair Cafés en er komen workshops over reparaties voor bewoners. Uiteindelijk is Stichting UP opgericht. Daar werken al deze partijen in mee, zoals de kringlooppartijen maar ook de Repair Cafés. Deze worden intensief betrokken bij wat allemaal kan worden aangeboden in die upcyclecentra.

Student & Starter vroeg naar de pilot bij de SSH. Met de kringlopen is besproken of zij mogelijkheden zien om meer containers te plaatsen. Vanuit de kringlopen kwam naar voren dat met name bij deze complexen, de kwaliteit van de spullen vaak onvoldoende is voor hen. Maar SSH zorgt zelf nog steeds voor inzameling van bruikbare spullen en deelt deze met de Green Office die door studenten wordt beheerd. SSH zal worden gevraagd welke producten nog meer zouden kunnen worden ingezameld, omdat ze zich op dit moment met name op kleding richten. Wellicht kan dat nog verder worden uitgebreid.

GroenLinks vroeg energiezuinig en circulair te bouwen. Per tender wordt maatwerk uitgevoerd voor wat betreft welke duurzaamheids- en andere thema's worden afgewogen worden. Energie en circulariteit krijgen daarbij beide aandacht. Gezocht wordt naar een methode om beide in balans te

stimuleren. Het meten van de CO₂-uitstoot van materialen, het gebruik ervan en de footprint ervan kan bijvoorbeeld bijdragen om ze meer samen te voegen.

GroenLinks vroeg of op het gebied van opdrachtgeven en inkopen kan worden aangesloten bij de methodiek van Rotterdam. Op dit moment wordt al actief kennis uitgewisseld met Rotterdam.

5 Nagegaan moet worden of ieder onderdeel van die methode kan worden geïmplementeerd in Utrecht, maar de gemeente gaat zeker te rade bij anderen.

GroenLinks vroeg naar ketenverantwoordelijkheid. Bij aanbestedingen in risicosectoren staat standaard in de contracten dat partijen moeten voldoen aan de internationale voorwaarden.

10 Hierop wordt geen actief beleid of visie per sector op ontwikkeld, want dan zou er heel veel werk in beleid zitten op een sector die niet helemaal kan worden overzien. Maar er wordt gestuurd op de partijen die daar wel verantwoordelijkheid voor hebben, namelijk degenen die het daadwerkelijk aanleveren, dat ze moeten voldoen aan de internationale voorwaarden hierop.

15 GroenLinks vroeg of de kringlopen hier meer op kunnen doen. Zij doen daar al veel op, want ze halen al de bruikbare huishoudelijke goederen op. Grof vuil dat niet bruikbaar is, kunnen zij niet verkopen en halen ze dus ook niet op. Er is al wel eens voorzichtig met ze over gesproken of er een manier is om dat om te draaien, maar zij ervaren al een grote uitdaging om te voldoen aan alle verzoeken die zij krijgen op dit gebied, zeker om spullen op te halen, want dat vraagt best veel van de mensen die langskomen. Dus de inzet zal meer zijn op het brengen.

20 Partij voor de Dieren had een mooi betoog over aardbollen die nodig zijn en zaken die voor Partij voor de Dieren belangrijk zijn. Voor een deel daarvan is er soms een kleine afwijking met hoe de gemeente ernaar kijkt, maar dat is ook politiek. Het is aan de raad om zaken bij te draaien of niet. Het is voor Utrecht belangrijk om concurrerend te blijven en zeker op het gebied van de circulaire transitie. De mogelijkheden rondom bestemmingsplannen heeft zij al benoemd.

25 Partij voor de Dieren vroeg over hoe het zit met de middelen. In de nota is per prioriteit aangegeven hoeveel budget er beschikbaar en nodig is. Als de raad dat anders wil prioriteren, dan kan dat met een amendement. Als de raad een bepaalde inzet of visie wil meegeven over de prioriteiten, dan kan dat met een motie.

30 Partij voor de Dieren vroeg naar de effectdoelstelling niet-hernieuwbare grondstoffen: een beweging naar 50% grondstoffen in plaats van focus op hernieuwbaar. Hernieuwbare grondstoffen zijn milieuvriendelijk en in een groeiende stad zijn veel grondstoffen nodig. Met alleen hergebruik kunnen de ontwikkelingen, ook rondom bijvoorbeeld woningbouw, niet worden gerealiseerd.

Daarom is gekozen voor niet-hernieuwbare grondstoffen.

35 Partij voor de Dieren vraagt naar circulair bouwen. Zij heeft al aangegeven hoe daarop wordt teruggekomen in de nota WAVA. Modulair bouwen en afschrijftermijnen zijn zaken om af te wegen. Het is goed om dan ook te kijken naar wat wordt gedaan met de restwaarde. Daarom wordt erop teruggekomen in de nota WAVA, omdat deze zaken ten opzichte van elkaar zouden moeten worden bezien.

40 Partij voor de Dieren vroeg naar het aanpakken en verplichten van bedrijven rondom het instrumentarium. De gemeente heeft daar beperktere sturing op. Het circulair ondernemen kan lastig via het bestemmingsplan worden afgedwongen en over Strijkviertel heeft zij eerder al iets gemeld. Daarop wordt in de lobby zeker op terugkomen, zoals zij net heeft toegezegd.

45 Partij voor de Dieren vraagt eigenlijk een geruststelling dat het hiermee helemaal goed gaat komen. Zij denkt dat allen nog een grote stap naar voren moeten zetten om deze circulaire transitie mogelijk te maken. Voor een gedeelte heeft dat te maken met het budget, dus niet alle doelstellingen en ambities kunnen worden uitgevoerd als geen aanvullende middelen worden gevonden. Die aanvullende middelen kunnen gedeeltelijk binnen de gemeente worden gevonden en zullen gedeeltelijk extern moeten worden gevonden. Daarvoor geldt dat een zeer belangrijk deel van deze transitie plaatsvindt bij inwoners en bedrijven en dat de gemeente probeert daar zo veel mogelijk op te sturen binnen haar mogelijkheden, maar is daarbij afhankelijk van anderen.

50 Deze nota is een belangrijke stap, maar niet de laatste stap. Het is niet zo dat hierna achterover kan worden geleund en het daarna geregeld is.

55 Volt vroeg naar de doelstelling voor biobased bouwen. Binnen tenders wordt gericht op minimaal 55% hernieuwbare en of herbruikbare materialen in 2030. Dat geldt ook voor het gemeentelijke maatschappelijk vastgoed. Er wordt samengewerkt met Building Balance om zo veel mogelijk projecten in meer biobased materialen te realiseren. Op grond van de Omgevingswet mogen geen hogere ambities op het circulair bouwen worden verplicht bij bouwprojecten. Daarom richt de gemeente zich op tenders en het eigen vastgoed, waar ze wel invloed op heeft. Tenders zijn circa een derde van de bouw in de stad en dat komt overeen met het landelijke doel.

60 **Mevrouw Passier** (Volt) heeft de doelstelling voor hernieuwbaar en herbruikbaar gezien.

Biobased zit in hernieuwbaar en met de indicator wordt het allemaal op één hoop gegooid. Zij ziet

graag dat het wordt opgesplitst in twee indicatoren, zodat kan worden bijgehouden hoeveel met biobased wordt gedaan.

Wethouder Schilderman komt daar graag op terug in de tweede termijn.

Mevrouw De Bekker (GroenLinks) leest in de nota dat 50% minder 'nieuwe' grondstoffen en minder 'niet-hernieuwbare' grondstoffen worden gebruikt en de wethouder zegt nu het tegenovergestelde. Wat de wethouder zegt, is een beter idee, maar dat lijkt haar best essentieel.

Wethouder Schilderman zal ze in de tweede termijn helderder uitsplitsen.

VVD vroeg hoe hiernaar wordt gekeken vanuit Financiën. In Sturen en Verantwoorden zijn afspraken gemaakt over hoe met beleidsnota's wordt omgegaan. Daarin is aangegeven dat het wenselijk is dat beleidsnota's een enige tijd meegaan en dat, zolang het helder is, daar ook ambities in kunnen staan die op dat moment nog niet zijn voorzien van een financiële dekking. Deze werkwijze is afgesproken, maar wordt op dit moment geëvalueerd. Volgens haar spreekt de VVD uit dat dat niet wenselijk is. Het is goed om in de evaluatie te betrekken in hoeverre dat een goed idee is. De nota voldoet hiermee aan de afspraken, maar zij wil één inhoudelijke opmerking maken. De transitie rondom circulariteit kan maar beperkt worden voorspeld en er zijn heel veel externe partijen voor nodig. Dus als alleen een nota kan worden opgesteld met middelen die op dat moment helder zijn, dan zal de bijdrage veel kleiner worden. Het alternatief is om geen nota op te stellen en rondom projecten aan de slag te gaan. Zij heeft eerder het signaal van de raad gekregen dat het belangrijk is om daar ook een kader voor te hebben zodat de raad zich daarover kan uitspreken. Daarom is het er op deze manier in terecht gekomen. Als de heer Te Hoonte vindt dat dit soort dingen niet meer moet worden gedaan, is het verstandig om dat in de evaluatie van Sturen en Verantwoorden te bespreken.

De heer Te Hoonte (VVD) is vooral op zoek naar waar de budgetrechtpositie van de raad nu blijft, omdat een ongedekte nota breed wordt goedgekeurd. Het college gaat al dan niet op zoek naar meer middelen, maar in deze nota geeft de raad richting en het college gaat over het uitvoeringsprogramma. Op deze manier staat de raad aan de zijlijn.

Wethouder Schilderman memoreert dat de gemeenteraad juist vaker heeft gevraagd naar de relatie tussen beleid en wat terugkomt in bijvoorbeeld de voorjaarsnota of de inzet die wordt gepleegd, bijvoorbeeld om externe subsidies op te halen. Juist deze nota geeft daar dat kader voor en zegt: ga bij de volgende voorjaarsnota of bij de programmabegroting of alle keren daarna, na of voor de voorstellen die nog niet van een dekking zijn voorzien, er ruimte aan zou kunnen worden geboden. En hij zegt dat op zoek wordt gegaan naar middelen om dit alsnog te doen. Een middel kan zijn om bijvoorbeeld subsidies aan te trekken om dat alsnog te gaan doen. Dat is juist hoe daar invulling aan is gegeven. Als VVD daar een andere invulling aan wil geven en in beleidsnota's geen ambities wil die nog niet gedekt zijn, dan moet een ander kader worden afgesproken rondom Sturen en Verantwoorden, want nu is afgesproken dat dit juist de manier is om het te doen, omdat niet alle ambities van de raad kunnen worden voorzien van een dekking. Juist in een beleidsstuk kan worden besloten wat belangrijk is, of men een andere keuze wil maken of dat men op zoek wil gaan naar meer middelen daarvoor.

De heer Te Hoonte (VVD) geeft aan dat dit naar de stad wordt gestuurd alsof het wordt gedaan en dat Utrecht circulair wordt gemaakt en dat daar heel veel geld voor wordt vrijgemaakt. Maar in de praktijk is dat niet zo. Het beeld tussen wat de wethouder neerzet met deze nota en wat de daadwerkelijke praktijk is, lopen weer uit elkaar. Dat leidt vaak tot teleurstelling bij de inwoners.

Wethouder Schilderman stelt dat als VVD alleen ambities wil die zijn gedekt met middelen, dan moet er heel veel in de raad anders. Er wordt vaak gesproken over ambities en dan wordt gezocht hoe deze stap-voor-stap kunnen worden bereikt. Het is meestal niet zo dat inwoners beleidsnota's tot in detail willen bespreken. Meestal gaat het over de projecten die worden uitgevoerd.

De heer Peters (D66) reageert dat het op landelijk niveau ook gebeurt. Ook daar wordt bijvoorbeeld uitgesproken om de CO₂-uitstoot met zoveel procent te reduceren, zonder dat daar al direct alle specifieke middelen aan zijn gekoppeld. Die worden toch ook elk jaar gevonden? Of klopt dat niet?

Wethouder Schilderman bevestigt dat het rijk dat ook zo doet. Rondom circulariteit kunnen nog niet alle stappen naar de toekomst worden voorspeld. Men wil naar een ander soort systeem, maar weet nog niet exact wat dat systeem zal moeten zijn, behalve dat minder grondstoffen worden gebruikt.

5 VVD vroeg naar het handboek Openbare Ruimte. Dat heeft zeker prioriteit. Daarom is een jaar geleden een plek gerealiseerd, zodat zaken kunnen worden hergebruikt. Die plek wordt in gebruik genomen, maar het duurt even voordat dat is terug te zien in alle projecten. In de geactualiseerde versie van het handboek Openbare Ruimte zal dat zeker een belangrijke rol krijgen. Deze komt in het eerste kwartaal van volgend jaar. Daar zit ook een afwegingskader in conform de R-ladder.

10 Dat zal hier en daar wennen zijn, maar zij heeft al mooie mogelijkheden gezien om ook verschillende materialen in de openbare ruimte te gebruiken, bijvoorbeeld andere stoeptegels op de straat dan op de parkeervakken.

VVD vroeg aandacht voor risico's. Dat ging specifiek over het vroegtijdig stopzetten van bepaalde projecten. Zij vroeg zich af over welke projecten dat ging. Er wordt altijd goed gekeken naar wat herbruikbaar is, maar misschien wordt iets anders bedoeld.

De heer Te Hoonte (VVD) geeft een korte toelichting op verzoek van de wethouder. Bij Veldhuizen ligt een geluidswal waarin slakken zijn verwerkt. Hoe die zich gedragen, wordt uitgebreid gemonitord. In Leidsche Rijn is begonnen met het aanleggen van een gescheiden afvalwaternet zodat de wc met water van de wasmachine zou worden doorgespoeld, maar dat bleek verkeerd op elkaar te zijn aangesloten waarop die projecten zijn stilgelegd. Als dit soort dingen wordt gedaan, moet er aan de voorkant heel veel aandacht zijn voor het risico en dat vroeg hij aan de wethouder.

25 **Wethouder Schilderman** vindt dat een goed punt. Vooraf moet worden nagedacht over de risico's. Dat geldt bijvoorbeeld ook als bij de nota WAVA wordt gesproken over afschrijvingstermijnen en restwaarden. Men moet dan van tevoren een beeld kunnen hebben van hoe het er uitziet na die periode en dat is af en toe best lastig als het nog niet kan worden voorspeld. Dus dat zijn risico's en daar moet men rekening mee houden. Die aandacht zal er zeker zijn en dat kan ook worden betrokken in de debatten de komende tijd.

30 VVD vroeg met betrekking tot de openbare ruimte of de percentages kloppen. De percentages hernieuwbaar en/of hergebruikte materialen gelden alleen voor projecten die de gemeente uitvoert. Het is geen weergave van de openbare ruimte in zijn geheel.

35 Dat lobbyoverzicht komt in het eerste kwartaal en de Klimaatvisie komt in het tweede kwartaal.

De voorzitter vraagt de woordvoerders of er nog gemiste vragen zijn.

De heer Van Straalen (ChristenUnie) vroeg naar een apart hoofdstuk met strategieën en doelen voor de gedragsverandering. Daarop heeft de wethouder gereageerd. In het kader daarvan vroeg hij of een bewustwordingscampagne kon worden gevoerd, bijvoorbeeld in samenwerking met de Repair Cafés of vergelijkbare partijen.

40 En hij heeft gevraagd of kan worden onderzocht of mensen de U-pas kunnen gebruiken om spullen te laten repareren.

45 **Mevrouw Kolenbrander** (Student & Starter) vroeg of het als extra service van de upcyclecentra mogelijk is dat daar tweemaal per maand een markt kan worden georganiseerd.

Wethouder Schilderman komt hierop nog terug, net als op de vragen van Volt en GroenLinks.

50 **De voorzitter** inventariseert of partijen nog een bijdrage hebben en concludeert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn.

Schorsing

55 **Wethouder Schilderman** zal een aantal vragen voor het slotdebat in een brief beantwoorden. Daarin komt zij terug op de vraag van Volt over de uitsplitsing. Ook komt zij daarin terug op de vraag van GroenLinks om helder te zijn over de ruwe materialen en de hernieuwbare materialen. Hetzelfde geldt voor de vraag over de U-pas, omdat ze de mensen van de U-pas niet aan de telefoon krijgt. Ze komt terug op de mogelijkheid ervan.

60 Zij vraagt Student & Starter de vraag te herhalen.

Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) vroeg of een extra service kan worden toegevoegd aan de upcyclecentra voor het verkopen van spullen, een- of tweemaal per maand.

5 **Wethouder Schilderman** heeft die vraag in eerste instantie niet gehoord. Er wordt periodiek teruggekomen op de upcyclecentra en zal dit daarin meenemen.

10 **De heer Van Straalen** (ChristenUnie) mist nog een antwoord op de vraag over de bewustwordingscampagne. De wethouder geeft aan dat een belangrijk deel van het succes uiteindelijk ligt bij gedragsverandering en het gedrag van burgers en bedrijven. In het kader daarvan had hij die vraag gesteld.

15 **Wethouder Schilderman** heeft aangegeven welke mogelijkheden op dit moment worden gebruikt voor bewustwording. Daarvoor zijn de upcyclecentra belangrijk, maar ook de samenwerking met Stichting UP. Op die manier wordt daaraan invulling gegeven.

De voorzitter stelt voor dit agendapunt hiermee af te ronden.

20 **De heer Van Heuven** (Partij voor de Dieren) wijst erop dat nog niet is bepaald hoe dit agendapunt wordt doorgeleid naar de raad.

De heer Te Hoonte (VVD) overweegt een motie over de dekking en nog een ander onderwerp, maar dat heeft hij nu niet scherp.

25 **De heer Peters** (D66) overweegt een voorstel om te laten onderzoeken of iets met de wagens van de milieustraat kan worden gedaan voordat het direct wordt afgeschreven. Wellicht komt D66 met een voorstel voor het opnemen van hergebruikdoelstellingen.

30 **Mevrouw Kolenbrander** (Student & Starter) overweegt, net als D66, een voorstel over de wagens. De toezeggingen zijn ook niet herhaald.

De heer Van Straalen (ChristenUnie) gaat na wat in de nota staat over de gedragsverandering en de ambities en doelen op dat punt en komt wellicht met een voorstel daarop.

35 **De voorzitter** reageert dat dat mede naar aanleiding is van de toegezegde beantwoording.

40 **Griffier Heerdink** heeft twee duidelijke toezeggingen genoteerd, namelijk dat de lobbybrief naar de raad komt in Q1 2025. Daarin worden ook de kringloopbedrijven en de afschrijving opgenomen. De zojuist nog gestelde vragen worden schriftelijk beantwoord. En op een aantal punten is toegezegd om zaken mee te nemen. Hij stelt voor ze niet op de lijst op te nemen, maar herhaalt ze wel. Dat gaat om de mogelijkheid van een drempelbedrag, wat terugkomt bij de voorjaarsnota. Dat gaat om circulair afschrijven, wat meegenomen wordt in WAVA. Dat gaat om de ophaalservice en die komt terug in een updatebrief.

45 **Wethouder Schilderman** wijst erop dat het in de lobby met name gaat over kringloop en een aantal zaken die bedrijven raken. Het stuk over afschrijvingen komt in de nota WAVA. In de volgende brief over de upcyclecentra komt zij terug op de ophaalservice en de mogelijkheid van een eventuele markt op verzoek van Student & Starter. Zij laat ook nog weten of de SSH nog iets doet met hun kringloop.

50 **De voorzitter** sluit de beraadslagingen op dit punt en bedankt wethouder Schilderman.

8. Raadsvoorstel Vaststelling Beleidsnota Opwekgebieden voor schone energie in Utrecht

55 **De voorzitter** vraagt of de komende negen minuten voldoende zijn voor één inbreng of dat de vergadering moet worden geschorst en om 14.00 uur vervolgd. Mevrouw Passier van Volt heeft een vergadering hierna en wil graag het woord voeren. Mag zij als eerste het woord voeren? Is het een bezwaar als het ochtenddeel enigszins uitloopt?

De heer Peters (D66) denkt dat het haalbaar is als de eerste spreker de eerste inbreng doet in tien minuten.

Mevrouw Passier (Volt) moet echt stipt om 13.00 uur naar het DB.

De voorzitter stelt voor even op de wethouder te wachten.

Hij heet de kinderen uit groep 7 en 8 die op de publieke tribune zitten van harte welkom.

Eerste termijn

Mevrouw Passier (Volt) stelt dat het voor de leefbaarheid van Utrecht essentieel is dat vol wordt ingezet op de energietransitie. Volt wil toewerken naar het energiesysteem van de toekomst, waarin opwek, opslag en transport zo veel mogelijk lokaal plaatsvinden en zo veel mogelijk in lokaal eigendom zijn. Het afgelopen jaar hebben haar fractie en zij alles gedaan om het geïntegreerde energiesysteem, waarin dus opwek, opslag en transport van energie en samenhang zijn ingericht, op de agenda te krijgen. Dit is namelijk de manier om het energiesysteem van de toekomst in te richten. Helemaal als ze grotendeels in eigendom zijn van lokale energiegemeenschappen. Hun vastberadenheid heeft soms ook tot ergernissen gelijk bij collega-raadsleden. Zo heeft de heer Peters van D66 haar onlangs nog een Messias-complex proberen aan te praten. En tegen haar collega's wil zij zeggen: "Sorry voor het eindeloze herhalen van onze visie, maar u weet hoe het werkt: Als je ergens in gelooft, dan moet je vasthouden.". En vandaag viert Volt dat de wethouder met dit raadsvoorstel een mooie stap in de juiste richting heeft gezet.

Volt is ontzettend blij dat haar visie op het energiesysteem van de toekomst in beslispunt 2d. is opgenomen. Daarmee wordt besloten dat de inzet is om, samen met de partners van de RES-U16, een beeld te vormen van de benodigde regionale samenwerking in een energiesysteem waarin bronnen voor warmte en elektriciteit, piekvoorzieningen, flexibiliteit, buffering en seizoensopslag in samenhang worden bekeken. Allen begrijpen dat op de fractiekamer van Volt de champagne koud staat om dit te vieren. En om hier samen met de wethouder op te kunnen proosten, heeft spreekster ook een fles voor de wethouder die ze zo meteen aan haar zal geven. Zij vindt het waanzinnig dat de onverstoorbare wethouder van Hooijdonk in de laatste weken van haar termijn de ideeën van Volt omarmt. Ook de ontwikkelingen bij Merwede sterken Volt in haar verhaal. Evenals de ontwikkeling dat elektrische deelauto's in Utrecht nu echt worden ingezet als superbatterijen.

De heer Peters (D66) vraagt of mevrouw Passier werkelijk denkt dat dit volledig aan Volt te danken is. Of was dit misschien al de weg die deze wethouder de afgelopen ruim tien jaar al is ingeslagen?

Mevrouw Passier (Volt) reageert dat het wellicht klopt wat de heer Peters zegt, maar in deze zaal heeft Volt de wethouder vaak tegenover zich gezien. Moties werden negatief geadviseerd. In ieder geval in deze zaal heeft Volt het onderwerp op de agenda weten te zetten.

De heer Peters (D66) vraagt mevrouw Passier waarom eerdere moties, met specifieke oproepen, negatief werden geadviseerd en het hier nu toch in terugkomt. Is er wellicht geen sprake van een klein misverstand aan de kant van Volt.

Mevrouw Passier (Volt) denkt dat niet. De wethouder heeft in het verleden moties echt negatief geadviseerd. Op het moment dat Volt hier aandacht voor vroeg, kreeg men terug dat het niet in de supermarkt te koop was. En dat is natuurlijk zo. Maar de visie die wij hadden, de richting die wij op wilden, die is nu echt opgenomen in de nota en wel in beslispunt 2dd., waar Volt eerder een motie voor heeft ingediend. Dus wat Volt betreft is dat echt een succes voor Volt.

De heer Te Hoonte (VVD) informeert naar het oordeel over de ingediende motie.

Mevrouw Passier (Volt) antwoordt 'dat het niet in de supermarkt te krijgen was' en er werd negatief geadviseerd.

De heer Te Hoonte (VVD) vraagt zich af of Volt niet beter een motie van enige orde kan meenemen in plaats van een fles champagne als een wethouder Volt-voorstellen negatief adviseert en ze vervolgens als beslispunten opneemt in de nota.

Mevrouw Passier (Volt) antwoordt dat dat een optie zou kunnen zijn, maar Volt kiest ervoor dit te vieren, ook omdat het ook in andere raadsbrieven is terug te zien.

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat een motie wellicht niet meer zo veel zin heeft.

Het is toch bizar en het college aan te rekenen dat goede voorstellen vanuit de oppositie negatief worden geadviseerd bij moties, maar wel hun weg vinden naar de eerstvolgende beleidsnota? Dat gebeurt niet allen hier, maar dat gebeurt vaker. Daar zou Volt toch een zwaar politiek oordeel over moeten hebben? Zeker als mevrouw Passier ook nog bij het meenemen van champagne door de coalitie de maat wordt genomen of het wel een idee van Volt was. Het is toch eigenlijk een schande dat het college zo omgaat met oppositievoorstellen? Mevrouw Passier zou dat hardop moeten zeggen en de champagne zelf moeten opdrinken.

Mevrouw Passier (Volt) kan zich daar ook in vinden. Maar zoals de heer Te Hoonte zelf ook zegt, zit de wethouder nu zelfs in de laatste week van haar termijn. En Volt heeft er echt voor gekozen om dit moment te vieren.

Zij vervolgt haar betoog. Zij heeft beslispunt 2d. al genoemd, maar ook in de rest van de voorliggende nota wordt gesproken over een integraal energiesysteem. Wat Volt betreft moet dit ook als derde subdoelstelling in de nota worden opgenomen. Deelt de wethouder dat dit een goed idee is?

Voor Lage Weide vraagt Volt zich af wat de plannen van het college nu precies zijn. Aan de ene kant worden gesprekken gevoerd met TenneT en Stedin om hier een hoogspanningsstation te plaatsen om de netcongestieproblematiek tegen te gaan en de hoogspanningscapaciteit te verhogen. Dat is hoog nodig wat Volt betreft. Aan de andere kant wordt Lage Weide in deze nota aangewezen als locatie voor windmolens. Hoe ziet de wethouder dit? Wat heeft daarbij voor het college prioriteit?

De heer Te Hoonte (VVD) stelt dat Lage Weide hier nu zo instaat, maar zou toch ook absoluut geen reden voor champagne moeten zijn als een wethouder in haar eerste termijn als wethouder een plan neerlegt dat door de raad wordt teruggestuurd en dan op haar laatste dag als wethouder probeert om dat plan nog weer door de raad heen te loodsen en opnieuw op de agenda te zetten. Dat is toch gewoon het toonbeeld van hoe het energiebeleid hier de afgelopen tien jaar is geweest?

Mevrouw Passier (Volt) heeft niet scherp wat wethouder Van Hooijdonk zo lang geleden heeft ingediend, maar geloofd haar collega dat dat zo is.

De heer Te Hoonte (VVD) memoreert dat de raad de plannen voor Lage Weide ooit al heeft weggestemd. Vervolgens was er een motie van CDA waarmee Lage Weide weer op de kaart kwam. En daarop had het antwoord van deze wethouder moeten zijn dat de raad daar al een keer over heeft besloten en dat het niet op tafel zou komen en niet zou worden gedaan. Maar deze wethouder neemt het in deze nota op alsof het de normaalste zaak van de wereld is dat besluiten van deze raad met voeten worden getreden. Daar zou Volt toch geen champagne voor moeten opentrekken?

Mevrouw Passier (Volt) heeft zojuist al toegelicht waarom Volt de champagne wel opentrekt. Dat heeft niet hiermee te maken, maar met het feit dat de visie van Volt op het geïntegreerde energiesysteem in de nota wordt genoemd en als beslispunt is opgenomen.

De heer Cornielje (PvdA) is benieuwd of Volt ook vindt dat zaken in de afgelopen tien jaar zijn veranderd, zoals eigenaarschap van bewoners wat is vastgelegd en waardoor dit plan een veel beter plan is geworden. En mag de gemeente in tien jaar ook bijdraaien op het moment dat ander beleid wordt gevormd?

Mevrouw Passier (Volt) reageert dat deze discussie vaker terugkomt. Kunnen eerder genomen besluiten opnieuw ter tafel worden gelegd en kan daarover worden gedebatteerd? Op het moment dat men exact in hetzelfde proces zit, is zij in eerste instantie geneigd om 'nee' te zeggen, want de raad heeft een besluit genomen. Tegelijkertijd is zij het met de heer Cornielje eens dat, zeker op het gebied van energietransitie, de wereld vandaag compleet anders is dan tien jaar geleden. En vanuit dat oogpunt kan dat gesprek met elkaar echt worden gevoerd.

De heer Te Hoonte (VVD) heeft een punt van orde en verzoekt de voorzitter de vergadering te schorsen voor de lunch.

De voorzitter vraagt of mevrouw Passier uit kan met de resterende tijd.

Mevrouw Passier (Volt) denkt van wel als zij niet wordt geïnterrupteerd. Daarbij moet zij naar het DB en heeft er zelf ook belang bij om het kort te houden.

De voorzitter verzoekt de overige woordvoerders zo min mogelijk interrupties te plegen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) stelt voor te schorsen. Mevrouw Passier moet naar het DB en spreker gaat zeker nog interrumpen.

Mevrouw Passier (Volt) gaat bij voorkeur naar het DB als interrupties worden aangekondigd.

De voorzitter stelt voor dat mevrouw Passier de fles champagne aan de wethouder geeft zodat deze koud kan worden gezet voor vanavond.

Mevrouw Passier overhandigt een fles champagne aan wethouder Van Hooijdonk.

De voorzitter schorst de vergadering voor de lunch om 13.05 uur.

Schorsing voor de lunch

Lijst van toezeggingen

Beleidsnota Utrecht Circulair 2030 (wethouder Schilderman):

- De raad ontvangt een afschrift van de lobby op de herijking van het NPCE, zodat duidelijk is welke zaken nu in de weg staan.
- De raad ontvangt in Q1 2025 de lobbybrief waarin ook de kringloop en zaken die bedrijven raken worden meegenomen.
- Een aantal vragen wordt schriftelijk beantwoord.
- De mogelijkheid van een drempelbedrag komt terug bij de voorjaarsnota.
- In de volgende brief over upcyclecentra komt zij terug op de ophaalservice en de mogelijkheid van een eventuele markt.
- Zij laat weten of de SSH nog iets doet met hun kringloop.

Verslag openbare middagvergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

Datum donderdag 28 november 2024
Locatie Stadhuisbrug 1, Utrecht
Verslag door Robert Vernooy (Notuleerservice Nederland)

Aanwezigen

De voorzitter, dhr. B. Van Steeg, de wethouder mw. L. van Hooijdonk, de wethouder mw. E. Oosters, de commissiegriffier, dhr. S. Heerdink.
Dhr. J. Vasters, dhr. R. Peters (D66), dhr. J. Cornielje (PvdA), dhr. G. Te Hoonte (VVD), mw. R. Heijne (GroenLinks), mw. J. Zwinkels (CDA), mw. K. Alblas (ChristenUnie), dhr. M. van Heuven (Partij voor de Dieren), dhr. L. van Rooij (Student & Starter), dhr. M. Usta (DENK), mw. C. Passier (Volt), dhr. G. Dijkstra (EenUtrecht), dhr. C. Nyqvist (Stadsbelang Utrecht), dhr. D. Bosch (UtrechtNu!)

Verslag openbare middagvergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

_Toc184303641

Aanwezigen.....	33
1. Opening.....	33
2. Vervolg agendapunt 8, Debat Raadsvoorstel Beleidsnota Opwekgebieden voor schone energie in Utrecht.....	33
Lijst van toezeggingen	49

1. Opening

De voorzitter opent het middagdeel van de vergadering om 14.00 uur en heet iedereen welkom.

2. Vervolg agendapunt 8, Debat Raadsvoorstel Beleidsnota Opwekgebieden voor schone energie in Utrecht

De voorzitter geeft het woord aan de fractie van Volt.

Mw. Passier (Volt) wil dat duurzame elektriciteitsopwekking, warmte en energieopslag in samenhang worden bekeken met als doel om tot een regionaal integraal energiesysteem te

5 komen. Voor Volt ligt de prioriteit bij het tegengaan van netcongestie. Indien alsnog het besluit wordt genomen om op Lage Weide op windmolens in te zetten, dan wil Volt een link leggen tussen de nota en de provinciale energievisie. Die visie biedt een goed kader om alle mogelijkheden voor
schone energieproductie te benutten en in te zetten op lokale energiesystemen. De fractie vraagt
de wethouder waarom mogelijkheden zoals electrolyzers en waterstof niet in de nota terugkomen
en of zij mogelijkheden ziet om die alsnog in de nota op te nemen.

10 **Dhr. Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt wat Volt ervan vindt dat de aanleg van een windmolenpark bij Lage Weide in strijd lijkt met het bestrijden van de netcongestie.

15 **Mw. Passier** (Volt) antwoordt dat de voorkeur van Volt uitgaat naar het plaatsen van een hoogspanningsstation. Lokale geïntegreerde energiesystemen kunnen echter ook het net ontlasten. Volt is vooral benieuwd naar de afwegingen van het College. Als bij Lage Weide windmolens worden geplaatst, wil de fractie daar ook inzetten op een geïntegreerd energiesysteem.

20 **Dhr. Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt of Volt wel de zorg van EenUtrecht deelt dat er van windmolens moet worden afgezien als die het bestrijden van de netcongestie frustreren, dat er dan andere plekken moeten worden gezocht.

25 **Mw. Passier** (Volt) zegt dat andere plekken niet uitmaken omdat deze problematiek in de hele provincie speelt. Zij denkt dat er vooral gekeken moet worden naar oplossingen en dat er niet nu vooraf al een beslissing moet worden genomen.

30 **Dhr. Dijkstra** (EenUtrecht) zegt dat er al heel veel onderzoek is gedaan waaruit blijkt dat juist bij Lage Weide de kabeldichtheid en dus de netcongestie hoog is. Valt die locatie voor Volt daarom dan niet af?

35 **Mw. Passier** (Volt) blijft bij haar antwoord dat lokale energiesystemen dit kunnen ondervangen.

40 **Dhr. Te Hoonte** (VVD) merkt op dat er ook nog andere bezwaren zijn tegen windmolens bij Lage Weide, zoals de geluidsoverlast. Vindt Volt dat acceptabel?

45 **Mw. Passier** (Volt) antwoordt dat in de onderzoeken zowel de landelijke als de lokale normen worden getoetst. Volgens Volt moet het plaatsen van windmolens daarbinnen vallen en dat wordt per voorstel bekeken.

50 **Dhr. Te Hoonte** (VVD) vindt dat de cumulatie van overlast ook aan de orde gesteld moet worden.

55 **Mw. Passier** (Volt) deelt met de heer Te Hoonte dat dit meegenomen moet worden.

60 **Dhr. Te Hoonte** (VVD) zegt dat die onderzoeken voor Lage Weide al heel vaak zijn gedaan, dat telkens blijkt dat dat geen goede plaats is voor windmolens en dat de mensen daar ook al vaak overlast van andere dingen ondervinden.

Mw. Passier (Volt) wil eerst horen wat de afwegingen van het College zijn. Als er een concreet voorstel ligt, zal Volt uiteraard kijken naar de uitslagen van de diverse onderzoeken.

De voorzitter geeft het woord aan EenUtrecht.

50 **Dhr. Dijkstra** (EenUtrecht) zegt dat zijn fractie de voorstellen voor zonnevelden en aardwarmte op hoofdlijnen steunt. EenUtrecht vraagt de wethouder waarom zon op daken niet als opwekgebied is meegenomen en wat de doelen van het College zijn in kilowatturen en als onderdeel 'schoon' van het totaal. De fractie zou hierover graag in debat willen. Zij heeft twee grote bezwaren tegen
55 windenergie: 1) de Utrechtse willen het niet omdat het te duur is, en 2) de locatie Lage Weide kan niet vanwege de grote risico's en de netcongestie.

60 **Mw. Heijne** (GroenLinks) vraagt zich af hoe de heer Dijkstra 'de Utrechtse' definieert. De petitie van Extinction Rebellion roept juist op om meer te doen dan nu wordt gedaan.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) steunt de oproep van Extinction Rebellion. EenUtrecht houdt echter niet heel strak vast aan de provinciegrens. De heer Dijkstra erkent dat 'de Utrechter' niet bestaat, maar zegt ook dat uit onderzoek blijkt dat een groot deel van de Utrechters de opvatting van EenUtrecht deelt.

Mw. Heijne (GroenLinks) kan alleen concluderen dat EenUtrecht met een ander deel van de Utrechters praat dan GroenLinks.

Mw. Zwinkels (CDA) vraagt of de heer Dijkstra met het loslaten van de provinciegrens bedoelt dat hij wel windenergie wil maar dan buiten Utrecht.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) vindt dat de gemeente moet erkennen dat Utrecht niet op de vierkante kilometer waar de meeste Utrechters wonen de energieproblematiek kan oplossen. Er moet een beroep worden gedaan op andere gemeentes en soms ook andere provincies.

Mw. Zwinkels (CDA) zag in de notitie dat er afgezien van Lage Weide nog andere zoekgebieden zijn. Hoe denkt EenUtrecht daarover?

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) zegt dat bij al die zoekgebieden staat dat ze 'niet kansrijk' zijn.

Dhr. Bosch (UtrechtNu!) merkt op dat men in de provincie juist van mening is dat Utrecht niets doet. Hoe kan EenUtrecht dan zeggen dat anderen meer moeten doen?

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) zegt dat het hier vooral om windenergie gaat. Hij denkt dat de mogelijkheden daarvoor heel beperkt zijn binnen de gemeentegrenzen.

Dhr. Bosch (UtrechtNu!) vraagt of EenUtrecht dan alles op aardwarmte en zonne-energie wil zetten.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) antwoordt dat dit inderdaad het geval is.

Dhr. Te Hoonte (VVD) merkt op dat 'bij Lage Weide' een heel breed begrip is. Het lijkt alsof in de rapporten over windmolens de bouw van nieuwe woningen op die locatie niet wordt meegenomen. De heer Te Hoonte vraagt of EenUtrecht dit herkent.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) beaamt dit.

Dhr. Te Hoonte (VVD) vraagt of EenUtrecht het ermee eens is dat bij Lage Weide een andere norm voor geluidsoverlast wordt gehanteerd dan bij Leidsche Rijn Centrum en Rijnenburg.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) is het hiermee eens.

Dhr. Te Hoonte (VVD) vraagt of de geplande verdichting bij Lage Weide niet had moeten betekenen dat dit in de nota überhaupt niet als locatie voor windmolens genoemd had moeten worden.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) oppert dat GroenLinks misschien andere normen hanteert om windmolens te plannen waar dit eigenlijk niet kan.

De voorzitter merkt op dat men elkaar niet hoeft te interrumpen als men het met elkaar eens is.

Dhr. Van Heuven (PvdD) vraagt of het niet oneerlijk is om de verantwoordelijkheid voor windturbines op andere gemeentes af te schuiven.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) herkent deze framing niet. Hij zegt dat zijn fractie niets wil afschuiven, maar alles wil doen wat binnen een vierkante kilometer kan.

Dhr. Van Heuven (PvdD) vindt dat EenUtrecht wel degelijk de verantwoordelijkheid op andere gemeentes afschuift. Volgens hem is hier gewoon plek.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) zegt dat Utrecht een dichtbevolkte stad is en dat er gemeentes op het platteland en gebieden met nauwelijks woningen zijn waar meer ruimte is voor windmolens. Hij

5 vervolgt zijn inbreng. Uit een enquête die een jaar eerder in dit kader is gehouden is gebleken dat
Utrechters vinden dat er voor meer schone energie moet worden gezorgd maar niet koste wat het
kost. Als belangrijke waarden worden de natuur en het voorkomen van geluidsoverlast genoemd.
EenUtrecht vraagt hoe de wethouder zoeklocaties voor windenergie kan aanwijzen die door
10 driekwart van de Utrechters ongeschikt worden geacht en waarom dit niet in het raadsvoorstel is
benoemd. Bij de locatie Lage Weide worden wel enkele zorgpunten genoemd maar gek genoeg
niet de externe veiligheid en de netcongestie. Ook Stedin en Tennet geven aan dat windmolens
op deze locatie niet verenigbaar zijn met de hoogspanningsstructuur. EenUtrecht zou graag een
toelichting van het College willen hoe het dit duidt en in hoeverre dit van invloed is op de keuze
15 voor Lage Weide als locatie voor windenergie.

Dhr. Te Hoonte (VVD) vraagt of EenUtrecht een meer objectieve tabel wil waarin alle relevante
aspecten zijn opgenomen en die het afwegingskader van de MER weerspiegelt.

15 **Dhr. Dijkstra** (EenUtrecht) zegt dat dit precies is wat hij bedoelt.

Dhr. Vasters (D66) hoort de heer Dijkstra eigenlijk alleen maar alternatieven zoeken buiten de
gemeentegrens. Maar zonder windenergie worden de doelstellingen niet gehaald. Vindt
20 EenUtrecht dat dan geen probleem?

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) vindt dat je hier een eerlijk gesprek moet voeren en je niet door een
gemeente in een fuik moet laten drijven om vlak bij woonwijken windmolens te plaatsen. Hij vindt
deze nota hét moment om te zeggen waar het wel en niet kan.

25 **Dhr. Vasters** (D66) vraagt hoe de heer Dijkstra denkt dat de provincie zal reageren als blijkt dat
de grootste gemeente de doelstellingen niet onderschrijft.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) hoopt dat we in Nederland naar klimaatneutraal gaan, maar dan wel
zonder windmolens bij woonwijken. Hij hoopt dat de provincie dat ook zal zien.

30 **Dhr. Cornielje** (PvdA) zegt dat er vanuit de provincie 523 gigawattuur aan energie geproduceerd
moet gaan worden. Als je kijkt naar wat andere gemeentes doen, zie je dat er in de RES al
rekening wordt gehouden met de grootte van de stad en het inwoneraantal. Waarom concludeert
EenUtrecht dan dat we die RES aan onze laars moeten lappen?

35 **Dhr. Dijkstra** (EenUtrecht) vindt dat de RES een heilige doelstelling mag zijn, maar volgens hem
moet er meer ingezet worden op warmte en zonne-energie. Dat kan wél in een dichtbevolkt
gebied. Daarom wil EenUtrecht van de wethouder meer inzichtelijke cijfers over wat de
verschillende energiesystemen bijdragen aan de doelstelling.

40 **De voorzitter** geeft het woord aan het CDA.

Mw. Zwinkels (CDA) denkt dat duurzame energie consequenties heeft voor het landschap.
Daarom is het belangrijk om mensen daarin mee te nemen. Het CDA is benieuwd hoe het College
45 kijkt naar cultuurhistorische waarden, met name rond Haarzuilens. De fractie heeft een motie
ingediend om windenergie op Lage Weide te verkennen. Zij denkt dat dit op een industrieterrein
heel goed zou moeten kunnen maar dat er wel rekening moet worden gehouden met de buurt. De
motie is al in 2021 ingediend maar op dit moment is nog steeds niet duidelijk of het daar nou wel
dan niet kan.

50 **Dhr. Te Hoonte** (CDA) merkt op dat het CDA ooit ook tegen windmolens op Lage Weide was.
Waarom is de fractie daar nu dan voor?

55 **Mw. Zwinkels** (CDA) denkt dat er door de energietransitie veel veranderd is. Zij geeft EenUtrecht
gelijk dat het moeilijk is om in Utrecht locaties voor windenergie te vinden. In Rijnenburg wil het
CDA dat niet, maar op Lage Weide ziet het daarvoor wel kansen.

60 **Dhr. Te Hoonte** (CDA) zegt dat de windmolens bij Rijnenburg minimaal op 800 meter van
woningen geplaatst zouden moeten worden. Waarom laat het CDA die eis bij Lage Weide dan
varen?

Mw. Zwinkels (CDA) denkt dat iedereen hierin gewoon de landelijke regels moet volgen. Het CDA wil dat er rekening wordt gehouden met de omwonenden maar ziet daar in de stukken nu nog geen voorstel voor.

5 **Dhr. Te Hoonte** (CDA) beaamt dat de stukken wat dat betreft niet duidelijk zijn. Iedereen gaat een direct effect van die windmolens ondervinden. Is dat wat het CDA wil?

10 **Mw. Zwinkels** (CDA) vindt het belangrijk dat er rekening wordt gehouden met de zorgen en de gezondheid van de Utrechtse inwoners. Het CDA vindt het niet raar als de inwoners bij Lage Weide behalve een schoorsteen ook een windmolen op een industrieterrein zien, maar de mensen moeten daarin wel worden meegenomen.

15 **Dhr. Bosch** (UtrechtNu!) vraagt wat het CDA dan te zeggen heeft over het veranderde uitzicht en de geluidsoverlast in Zuilen.

Mw. Zwinkels (CDA) had vandaag graag gezien welke maatregelen er getroffen gaan worden om de hinder van windmolens te beperken.

20 **Dhr. Bosch** (UtrechtNu!) vraagt of het CDA daarbij ook verder kijkt dan naar Utrecht, bijvoorbeeld naar Maarssen of Maarssenbroek.

Mw. Zwinkels (CDA) zegt dat het CDA zeker verder kijkt dan de Utrechtse gemeentegrens. Samenwerking met de buurgemeentes lijkt de fractie vanzelfsprekend.

25 **Dhr. Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt welke informatie het CDA nu nog mist.

30 **Mw. Zwinkels** (CDA) vindt dit een vreemde vraag, omdat EenUtrecht net een heel stel punten heeft aangestipt die in de beleidsnota ontbreken. Zij denkt dat EenUtrecht en het CDA naar hetzelfde vragen.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) dacht dat het CDA hier de mening van de buurt miste.

35 Dit was niet wat **mw. Zwinkels** (CDA) bedoelde. Zij vervolgt haar inbreng. Het CDA had graag al meer gezien van de participatieprocessen. De fractie is ook benieuwd naar lokaal eigendom, hoe dat wordt ingevuld. Zij leest daar weinig over terug en hoopt van de wethouder te horen hoe dat zit.

De voorzitter geeft het woord aan de PvdD.

40 **Dhr. Van Heuven** (PvdD) is het eens met de petitie die die ochtend werd aangeboden dat de gemeente serieus aan de slag moet met de klimaatcrisis. Hij vindt het jammer dat er bij Rijnenburg niet het energielandschap met de beloofde windmolens en een zonneveld komt. Er wordt nu gekeken naar een aantal kleinere zoekgebieden, zoals Lage Weide. De PvdD steunt die locatie maar kijkt net als het CDA uit naar de concrete plannen. De PvdD wil ook even stilstaan bij het Noorderpark. Dit is een belangrijk ecologisch gebied. Bij de bezwaren tegen deze locatie wordt het belang van dieren niet genoemd. De fractie vraagt zich af waarom dat niet in de beleidsnota is opgenomen en of de wethouder dat alsnog kan doen. Haarzuilens is ook een nieuwe genoemde locatie voor windenergie waar de PvdD niet achter staat omdat dit een belangrijk groengebied is. Een zonneveld zou de fractie hier wel kunnen steunen.

50 **Dhr. Te Hoonte** (VVD) vraagt of de PvdD bedoelt dat de voorliggende beleidsnota nog niet ver genoeg is om aan een omgevingsvisie te worden toegevoegd.

55 **Dhr. Van Heuven** (PvdD) antwoordt dat de nota volgens hem is bedoeld om aan te geven welke gebieden meer en minder kansrijk zijn. De nota zegt niet dat daar dan al met zon of wind aan de slag kan worden gegaan. Daarvoor zijn nog heel wat andere besluiten nodig.

60 **Dhr. Te Hoonte** (VVD) zegt dat ermee aan de slag kan worden gegaan zodra de beleidsnota aan de omgevingsvisie is toegevoegd. Dat is uitnodigingsplanologie. Als dat niet wordt tegengehouden, staat daar een windmolen.

Dhr. Van Heuven (PvdD) zegt dat dit betekent dat er plannen worden gemaakt, maar dat de Raad daar uiteraard niet in mee hoeft te gaan. Dan komt er ook geen ontwikkelaar aan bod.

5 **Dhr. Te Hoonte** (VVD) zegt dat dit niet klopt. Als het in de omgevingsvisie staat en de Raad het niet eens is met de plannen, kan degene die die plannen heeft ingediend daartegen succesvol in beroep gaan.

10 **Dhr. Van Heuven** (PvdD) zegt dat Rijnenburg eerst wel als zoekgebied werd aangemerkt, maar dat daar geen ontwikkelaar aan te pas komt zolang er geen bestemmingsplan is vastgesteld. Hij vervolgt zijn inbreng. Een zonneveld in Haarzuilens kan alleen als er ook een ecologische upgrade komt. De PvdD zou net als 50 procent lokaal eigendom ook ecologische verbetering van een zoekgebied als voorwaarde willen opnemen. Is de wethouder bereid om dit aan het raadsvoorstel toe te voegen? Het mogelijke oppervlak voor een zonneveld in de polder Rijnenburg is aanzienlijk kleiner dan als benoemd in het uitnodigingskader. Waarom is dat?

15 **Dhr. Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt of de PvdD openstaat voor zoeken naar kleinere locaties in de stad als de 270 meter voor windmolens zou worden losgelaten.

20 **Dhr. Van Heuven** (PvdD) weet niet of de hoogte van windmolens een discussie is die hij zou willen voeren. De PvdD vindt dat er zoveel mogelijk windenergie moet worden opgewekt, rekening houdend met de belangen van mens en dier, en dat er later gekeken wordt naar de precieze invulling van de zoekgebieden. Dat lijkt hem geen discussie voor nu.

25 **Dhr. Dijkstra** (EenUtrecht) kan dit niet volgen. Als de Raad hierin grenzen aan zou geven, blijft het misschien fijn voor omwonenden en kun je ook een klein beetje windenergie in de stad realiseren. Is dat dan niet iets waar je met elkaar naar moet zoeken?

30 **Dhr. Van Heuven** (PvdD) denkt dat de gemeente nu op zoek is naar plekken waar je iets kunt doen, en dat zij vervolgens moet kijken hoe dat gedaan moet worden.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of dit betekent dat de PvdD het niet zo verstandig vindt dat de wethouder nu al zegt dat de windmolens allemaal 270 meter moeten worden, omdat dat van later zorg is.

35 **Dhr. Van Heuven** (PvdD) heeft nergens zien staan dat er nu al gerekend gaat worden met windmolens van een bepaalde hoogte. Hij zou er zelf een voorstander van zijn om nu een plek aan te wijzen en dan later de hoeveelheid en de hoogte te bepalen.

40 **De voorzitter** geeft het woord aan D66.

45 **Dhr. Vasters** (D66) vindt het realiseren van duurzame energieprojecten essentieel om de klimaatverandering tegen te gaan en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen. Me deze beleidsnota wordt er weer een stap gezet. Het is niet makkelijk om in deze dichtbevolkte gemeente locaties te vinden die niet op kritiek en weerstand van omwonenden stuiten. Toch staat D66 achter de aanpak om duidelijke zoek- en focusgebieden aan te wijzen. Er is nog niet gesproken over het UNESCO-gebied Hollandse Waterlinie. D66 zou het zeer onwenselijk vinden als de oost- en noordkant van Utrecht geheel zouden worden uitgesloten als kansrijk zoekgebied. Volgens de risicoanalyse die het College heeft laten uitvoeren is de kans op zoekgebieden buiten het UNESCO-gebied groter. Kan de wethouder die risicoanalyse nader toelichten? D66 roept het College op om te onderzoeken hoe dit grote gebied toch geschikt kan worden gemaakt. Hoe denkt de wethouder hierover en hoe schat zij de kans in dat de gemeente hier met de UNESCO uit gaat komen? En is zij bereid om met andere overheden naar oplossingen te zoeken?

55 **Dhr. Bosch** (UtrechtNu!) vraagt of hij D66 goed begrijpt dat een paar windmolens in een stuk landschappelijk erfgoed niets uitmaken.

Dhr. Vasters (D66) vindt dat de gemeente zichzelf te veel beperkt door de hele oost- en noordkant van Utrecht uit te sluiten.

60 **Mw. Zwinkels** (CDA) ziet die voorzichtigheid van de kant van het College helemaal niet. Zij vraagt waarnaar D66 op zoek is.

5 **Dhr. Vasters** (D66) doelt met voorzichtigheid op alle gedane onderzoeken naar cultuurhistorische waarde. Daaruit blijkt telkens weer dat het heel ingewikkeld is. Daarom vraagt hij de wethouder hoe groot zij de kans acht dat de gemeente eruit gaat komen. Hij ziet vooral veel belemmeringen en beperkingen.

Dhr. Te Hoonte (VVD) vraagt of D66 erkent dat de westkant van Utrecht nu heel eenzijdig wordt belast.

10 **Dhr. Vasters** (D66) begrijpt de vraag niet goed.

Dhr. Te Hoonte (VVD) zegt dat alles aan de west- en zuidwestkant moet gebeuren omdat de UNESCO de oost- en noordkant tot werelderfgoed heeft benoemd.

15 **Dhr. Vasters** (D66) erkent dat dit voor D66 wel een zorg is.

Dhr. Te Hoonte (VVD) vraagt of het niet ook oplosbaar zou zijn door het cultuurhistorisch erfgoed aan de westkant van de stad met hetzelfde respect te behandelen.

20 **Dhr. Vasters** (D66) draait het liever om, omdat de gemeente zich anders nog meer zou beperken. Hij zoekt graag binnen de mogelijkheden die er zijn.

Dhr. Te Hoonte (VVD) zegt dat dit misschien wel iets meer recht zou doen aan de zorgen van de inwoners van Leidsche Rijn en Vleuten.

25 **Dhr. Vasters** (D66) zegt dat dat een belangenafweging is die de Raad moet maken en vervolgt zijn inbreng. D66 vindt het belangrijk dat de gemeente ook blijft inzetten op zonne-energie op de daken. De fractie vraagt of er nog meer gedaan kan worden aan de opwekking van zonne-energie op bedrijfsgebouwen.

30 **Dhr. Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt of D66 met EenUtrecht deelt dat de twee aanvullende criteria van externe veiligheid en netcongestie ontbreken in de afweging met betrekking tot Lage Weide.

35 **Dhr. Vasters** (D66) ziet in de stukken dat die zorgen en risico's er zijn. Hij vindt dat geen reden om die plek af te wijzen.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of D66 niet vindt dat dat beter in beeld moet komen voordat wordt besloten dat het gaat gebeuren.

40 **Dhr. Vasters** (D66) ziet Lage Weide wel als een focusgebied, rekening houdend met de door EenUtrecht genoemde bedenkingen.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) vindt dat je als Raad heel zorgvuldig moet zijn met het bestempelen van een bepaald gebied als kansrijk.

45 **Dhr. Vasters** (D66) gelooft dat de benodigde zorgvuldigheid hier in acht wordt genomen en dat je juist de focus op een gebied krijgt door het aan te wijzen.

De voorzitter geeft het woord aan de fractie van GroenLinks.

50 **Mw. Heijnen** (GroenLinks) vindt dat de gemeente Utrecht als grootverbruiker een bijdrage moet leveren aan de klimaatdoelstellingen die gezamenlijk in de RES zijn vastgesteld.

55 **Dhr. Te Hoonte** (VVD) merkt op dat alle fracties onderschrijven dat er iets aan duurzame energie gedaan moet worden.

60 **Mw. Heijnen** (GroenLinks) vraagt of de gemeente nu gaat wachten tot er initiatieven vanuit de stad komen met betrekking tot de aangewezen focusgebieden of dat het College mogelijkheden ziet om zelf iets te starten, bijvoorbeeld bij Lage Weide.

Mw. Zwinkels (CDA) vraagt of de gemeente in dezen niet kan samenwerken met de bedrijven op Lage Weide.

Mw. Heijnen (GroenLinks) vindt dat een goed idee.

Dhr. Usta (DENK) vraagt of de leefbaarheid in deze kwestie niet even zwaar weegt.

Mw. Heijnen (GroenLinks) beaamt dit en zegt dat alle wettelijke regelingen hierbij in acht moeten worden genomen.

Dhr. Usta (DENK) zegt dat de bewoners van Lage Weide zich grote zorgen maken. Is GroenLinks bereid om daar geen windmolens te plaatsen als de bewoners daarop tegen zijn?

Mw. Heijnen (GroenLinks) deelt met de heer Usta dat er heel zorgvuldig met de zorgen van mensen moet worden omgegaan.

Dhr. Usta (DENK) hoopt dat GroenLinks de bewoners niet zal negeren.

Mw. Heijnen (GroenLinks) kan de heer Usta hierin geruststellen. Zij vervolgt haar inbreng en vraagt of de omliggende gemeentes geïnteresseerd zijn om in gezamenlijkheid te kijken hoe de belemmeringen bij bepaalde zoekgebieden weggenomen kunnen worden en of hierin gezamenlijke initiatieven gestart kunnen worden. De fractie sluit zich aan bij de vraag van de PvdD over de ruimte voor zonnevelden bij Rijnenburg. Zij vindt het goed dat minimaal 50 procent lokaal eigendom als voorwaarde wordt gesteld bij zon- en windenergie en ook bij geothermie. Wat GroenLinks in het voorstel mist is hoe een participatietraject eruit moet zien. Het is belangrijk dat dat goed en zorgvuldig wordt aangepakt. Hoe kijkt de wethouder daarnaar?

Dhr. Te Hoonte (VVD) vraagt of GroenLinks vindt dat er naar aanleiding van een nota als deze informatieavonden voor zowel de voor- als de tegenstanders van windmolens moeten zijn.

Mw. Heijnen (GroenLinks) zegt dat dit aansluit bij wat zij zei over het participatieproces.

Dhr. Te Hoonte (VVD) vraagt of GroenLinks vindt dat dit besluit zorgvuldig is voorbereid als blijkt dat er geen informatiebijeenkomsten voor de mensen aan de kant van Leidsche Rijn georganiseerd waren.

Mw. Heijnen (GroenLinks) antwoordt dat dat volgens haar allemaal is rechtgezet, zowel vanuit de provincie als vanuit de gemeente, en dat er een uitgebreid proces is doorlopen om tot dit voorstel te komen.

Dhr. Te Hoonte (VVD) is het hier niet mee eens.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) sluit zich aan bij de interruptie van de VVD. Volgens hem wordt er in de nota bij de zoekgebieden uitgegaan van windmolens met een hoogte van 270 meter. Is GroenLinks het met de PvdD eens dat er eerst moet worden gezocht naar een locatie en dat de eisen dan pas nader ingevuld moeten worden?

Mw. Heijnen (GroenLinks) heeft uit de nota begrepen dat er inderdaad eerst naar een locatie wordt gezocht en dat er dan wordt gekeken wat daar passend zou zijn.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) zegt dat op pagina 22 van het rapport de hoogte wel al is aangegeven. Is GroenLinks het ermee eens dat dit nu nog niet aan de orde is?

Mw. Heijnen (GroenLinks) beaamt dit.

Mw. Zwinkels (CDA) is benieuwd of GroenLinks tevreden is met de voortgang, drie jaar nadat het CDA hierover een motie heeft ingediend.

Mw. Heijnen (GroenLinks) zou ook graag veel verder zijn geweest maar is wel tevreden over het zorgvuldige proces en vindt dat er nu een mooi resultaat ligt.

Mw. Zwinkels (CDA) vraagt of er niet heel veel tijd verloren is en of het participatieproces nu niet nog moet beginnen.

Mw. Heijnen (GroenLinks) herhaalt dat zij graag verder had willen zijn. Als er straks concrete plannen zijn, moet daarvoor opnieuw een goed proces worden doorlopen.

De voorzitter geeft het woord aan Student & Starter.

Dhr. Van Rooij (Student & Starter) is blij met de belangrijke stappen die met de beleidsnota worden gezet, maar zegt dat de echte uitdaging nu begint. De fractie wil specifiek aandacht vragen voor de toegankelijkheid van lokaal eigendom. Student & Starter vraagt de wethouder om een toezegging dat ook mensen met minder financiële middelen in de gelegenheid worden gesteld om mee te doen. Ook moet onderzocht worden waar de behoeften liggen van mensen die niet kunnen investeren. De toegankelijkheid zit ook in de communicatie.

Mw. Zwinkels (CDA) vraagt of Student & Starter het met het CDA eens is dat je in eerste instantie de prioriteit bij de omgeving moet leggen.

Dhr. Van Rooij (Student & Starter) beaamt dit.

Dhr. Bosch (UtrechtNu!) vraagt zich af hoe Student & Starter het voor zich ziet dat iedereen mee kan doen.

Dhr. Van Rooij (Student & Starter) wil dat niet alleen mensen met veel financiële middelen de zeggenschap krijgen over wat er gaat gebeuren.

Dhr. Te Hoonte (VVD) merkt als punt van orde op dat er een besispunt 'lokaal eigendom' is.

Dhr. Bosch (UtrechtNu!) zegt dat mensen die geen geld hebben ook niet op de beurs mee kunnen doen of in kunst kunnen investeren. Hij snapt niet wat het doel hiervan is en wat Student & Starter precies voorstelt.

Dhr. Van Rooij (Student & Starter) vindt dit een scheve vergelijking. Volgens hem gaat het hier om ingrijpende projecten met veel invloed op de woonomgeving.

Dhr. Bosch (UtrechtNu!) stelt zijn vraag anders: waarom kan hij niet investeren in de woningbouwprojecten in zijn omgeving?

Dhr. Van Rooij (Student & Starter) zegt dat hij niet in de portemonnee van de heer Bosch kan kijken.

Dhr. Bosch (UtrechtNu!) constateert dat de heer Van Rooij geen antwoord wil geven.

Dhr. Van Rooij (Student & Starter) vervolgt zijn inbreng. In het kader van de toegankelijkheid vraagt hij de wethouder om de toezegging om jonge mensen mee te nemen in de communicatie over lokaal eigendom bij duurzame energieprojecten. Daarin zou ook aandacht moeten zijn voor de mogelijkheid om lid te worden van energiecoöperaties.

Mw. Zwinkels (CDA) vraagt wat leeftijd met deze communicatie te maken heeft.

Dhr. Van Rooij (Student & Starter) zegt dat leeftijdgenoten, de doelgroep van zijn fractie, hebben aangegeven dat zij niet begrijpen wat hiervan de voordelen zijn. Die moeten dus beter gecommuniceerd worden.

Mw. Zwinkels (CDA) vindt dit een te makkelijke aanname. Iedereen moet mee kunnen doen. Zij zou zich niet teveel op bepaalde doelgroepen willen richten.

Dhr. Van Rooij (Student & Starter) is het eens met mevrouw Zwinkels dat alle doelgroepen hierin betrokken moeten worden.

De voorzitter geeft het woord aan de fractie van DENK.

Dhr. Usta (DENK) sluit zich aan bij EenUtrecht. Ook DENK is tegen windturbines bij Lage Weide. De bewoners daar maken zich grote zorgen en DENK wil dat dit meegenomen wordt.

5 **De voorzitter** geeft het woord aan de PvdA.

Dhr. Cornielje (PvdA) denkt dat het goed is om op zoveel mogelijk plekken te kijken waar de productie van groene stroom mogelijk is. Alleen gebieden kunnen worden uitgesloten die daarvoor echt niet geschikt zijn. De PvdA is blij dat lokaal eigendom is meegenomen in de beleidsnota. De fractie vraagt of het aandeel van 50 procent nog naar boven kan worden bijgesteld. Zij sluit zich aan bij Student & Starter in de mening dat de winst naar alle Utrechters moet gaan en niet alleen naar mensen die in schone energie kunnen investeren.

15 **Dhr. Bosch** (UtrechtNu!) vraagt waarom de winst dan niet via belastingen aan alle Utrechters kan worden teruggegeven.

Dhr. Cornielje (PvdA) vindt dat alle Utrechters in de winst moeten delen als er windmolens in hun omgeving worden geplaatst.

20 **Dhr. Vasters** (D66) vraagt of de PvdA dan vindt dat de ontwikkelaars een deel van hun winst moeten laten afvloeien naar de omgeving. Moet de gemeente zelf een belang nemen in zulke energieprojecten?

25 **Dhr. Cornielje** (PvdA) antwoordt dat Rijne Energie nadenkt over een energiebank zodat lage inkomens toch mee kunnen doen. De vraag is nu aan de wethouder welke mogelijkheden zij hier ziet.

Dhr. Vasters (D66) merkt op dat het voor ontwikkelaars minder aantrekkelijk wordt om iets te gaan realiseren als er meer van hun winst wordt afgeroomd.

30 **Dhr. Cornielje** (PvdA) zal dit zeker meenemen in het afwegingskader.

35 **Mw. Passier** (Volt) vraagt of de PvdA het als een optie ziet dat de gemeente in eerste instantie een belang van 50 procent in een project neemt en dat inwoners er dan via opgroeierecht geleidelijk meer eigendom in krijgen.

Dhr. Cornielje (PvdA) ziet hier wel wat in, maar zegt dat hij daar nog wat beter over na moet denken.

40 **Dhr. Te Hoonte** (VVD) vraagt of energiecorporaties nog wel willen beleggen als er meer van hun winst wordt afgeroomd.

Dhr. Cornielje (PvdA) zegt dat hij vooral wil kijken wat hier mogelijk is.

45 **Dhr. Te Hoonte** (VVD) verwacht dat zulke beleggers minder zullen inleggen als hun rendement lager wordt.

50 **Dhr. Dijkstra** (EenUtrecht) vindt het heel goed dat de PvdA dit punt inbrengt. Ziet de PvdA wel dat er bij Rijnenburg sprake is van particulier eigenaarschap en dat dit verschilt van lokaal eigenaarschap?

Dhr. Cornielje (PvdA) zegt dat Rijne Energie wel een Utrechtse corporatie is.

55 **Dhr. Dijkstra** (EenUtrecht) zou willen dat de directe omwonenden behalve de lasten ook de lusten ervaren. Volgens hem zou dat het draagvlak vergroten. Hij vindt Rijne Energie hier geen goed voorbeeld.

60 **Dhr. Cornielje** (PvdA) wil dat de winsten van windmolens over de hele stad verdeeld worden. Dat gaat verder dan alleen de wijk, al moet die daar zeker ook voordeel bij hebben.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) denkt dat de beleidsnota in dit opzicht misschien nog wat aangescherpt kan worden.

Dhr. Cornielje (PvdA) is benieuwd waar EenUtrecht mee komt.

De voorzitter geeft het woord aan de VVD.

Dhr. Te Hoonte (VVD) is voor het opwekken van duurzame energie maar tegen deze nota. Behalve Lage Weide zitten er ook gebieden met cultuurhistorische belemmeringen in.

Dhr. Vasters (D66) vraagt waaruit blijkt dat de VVD voor het opwekken van duurzame energie is.

Dhr. Te Hoonte (VVD) denkt dat een groot deel van de achterban van de VVD zonnepanelen heeft. De VVD heeft ook veel ingezet op de opwekking van zonne-energie bij Rijnenburg.

Dhr. Vasters (D66) mist de steun van de VVD voor grotere projecten.

Dhr. Te Hoonte (VVD) zegt dat onder het VVD-bewind duurzame energie in Nederland enorm is gegroeid, met name op zee. De VVD zet ook in op kernenergie en waar dat kan op windenergie. De gemeente Utrecht vindt hij daarvoor niet geschikt.

Mw. Passier (Volt) zegt dat de netcongestie moet worden tegengegaan door energie op te wekken in de buurt van waar de mensen wonen. Hoe weegt de VVD dat af tegen energieopwekking op grotere afstand van de stad?

Dhr. Te Hoonte (VVD) heeft een paar jaar geleden al voorgesteld om een solarthermisch veld aan te leggen en dat aan te sluiten op de stadsverwarming. Dit is nu het resultaat van alles inzetten op het elektriciteitsnet en daar passen windmolens niet in.

Mw. Passier (Volt) zegt dat bekend is dat windmolens energie opwekken wanneer daaraan veel behoefte is, vooral ook met betrekking tot warmte. Zij zou die dus wel aan de energiemix willen toevoegen. Denkt de heer Te Hoonte dat alleen zonnethermie de oplossing gaat zijn?

Dhr. Te Hoonte (VVD) denkt dat niet. Volgens hem is dat een van de vele niet gerealiseerde voorstellen die de VVD de afgelopen jaren heeft gedaan.

Mw. Passier (Volt) denkt dat zo'n brede energiemix voor Utrecht juist het doel moet zijn.

Mw. Zwinkels (CDA) vraagt of zij het goed begrijpt dat de VVD nergens in de gemeente of zelfs de provincie Utrecht kansen ziet voor windenergie. En betekent dat dan dat de verantwoordelijkheid daarvoor bij de buurgemeentes wordt gelegd?

Dhr. Te Hoonte (VVD) zegt dat het standpunt van de provincie is dat zij de lokale wensen volgt. De gemeente Utrecht telt 99 vierkante kilometer die bijna volledig stedelijk gebied is. Dat betekent dat iedere windmolen direct impact heeft op mensen. De buurgemeenten moeten zelf uitmaken of zij wel of geen windmolens willen.

Mw. Zwinkels (CDA) denkt dat hier het probleem zit: als iets niet gebeurt omdat men het lokaal niet wil, komt het land niet verder. Dan wordt ook het aanbod in de RES niet gehaald. Zij vraagt of de VVD het met haar eens is dat de gemeente Utrecht hier toch nog een bijdrage in moet leveren.

Dhr. Te Hoonte (VVD) zegt dat de gemeente iets met zonne-energie moet doen en moet kijken wat er nog meer kan, maar industriële windmolens acht hij gezien de vele belemmeringen en beperkingen niet haalbaar. De heer Te Hoonte vervolgt zijn inbreng. Het stoort de VVD hoe onzorgvuldig het College met het cultuurhistorische westelijke deel van de gemeente lijkt om te gaan. De VVD moest zorgen dat er informatieavonden kwamen voor de inwoners van Leidsche Rijn en Haarzuilens. De heer Te Hoonte heeft niet de indruk dat dit tot een aanscherping van het plan heeft geleid. Lokaal eigendom is een wens van deze Raad maar wordt nu als voorwaarde gesteld. De VVD vraagt zich af of dat publiekrechtelijk wel kan. De fractie heeft geen vertrouwen in de plannen van deze wethouder en heeft er ook geen vertrouwen in dat zij de zorgen van de inwoners van Haarzuilens en Leidsche Rijn serieus neemt.

De voorzitter geeft het woord aan de CU.

5 **Mw. Alblas** (CU) wijst op de dilemma's die de klimaatcrisis met zich meebrengt. Enerzijds wil de gemeente bijdragen aan het terugdringen van die crisis; anderzijds moeten er daarom soms impopulaire maatregelen worden genomen. De CU is blij met deze ambitieuze beleidsnota, al vindt ook deze fractie dat het sneller had gemogen. Tegelijk is het onzeker of alles wat de gemeente wil er ook daadwerkelijk gaat komen. Wat als de gemeente haar doelen niet haalt? Hoe kijkt de wethouder daarnaar? De CU sluit zich aan bij het punt van de PvdD over ecologische belemmeringen. Een ecologische upgrade zou mooi zijn. Zij sluit zich ook aan bij de PvdD wat betreft het zonneveld bij Rijnenburg Noord, bij D66 wat betreft het opwekken van zonne-energie op de daken van bedrijven en bij GroenLinks wat betreft het zelf initiatieven starten, lokaal eigendom voor geothermie en het verhelderen van het participatieproces. De CU ziet ook mogelijkheden voor zon op straat.

15 **Dhr. Bosch** (UtrechtNu!) vraagt of de CU nu wil dat er parkeerplaatsen vergroend worden of dat daar zonnepanelen worden geplaatst.

20 **Mw. Alblas** (CU) vindt dit een terechte vraag. Volgens haar lenen vooral geclusterde parkeerplaatsen zich voor zonnepanelen. Andere, kleinere, parkeerplaatsen zouden vergroend kunnen worden. Zij vervolgt haar inbreng. De fractie vraagt zich af of niet ook de berm van snelwegen en rondwegen voor het opwekken van zonne-energie benut kunnen worden. Graag een reactie van de wethouder hierop.

25 **De voorzitter** geeft het woord aan UtrechtNu!

Dhr. Bosch (UtrechtNu!) zegt dat zijn fractie niet tegen duurzame oplossingen is. Zij denkt daarbij niet aan windmolens maar vooral aan zonnepanelen op de daken.

30 **Dhr. Vasters** (D66) is benieuwd naar de argumentatie waarom UtrechtNu! pertinent geen windmolens wil.

Dhr. Bosch (UtrechtNu!) zegt dat die het landschap verpesten en mensen ziek maken.

35 **Dhr. Vasters** (D66) hoort hier veel emotie. Hij vraagt zich af wat er mis is gegaan in de opvoeding van de heer Bosch.

40 **Dhr. Bosch** (UtrechtNu!) antwoordt dat er niks mis is gegaan. Hij zegt dat er allang kerncentrales in Nederland hadden kunnen staan en dat dit probleem er dan helemaal niet was geweest. Hij vervolgt zijn inbreng. UtrechtNu! hoeft geen windmolens, corporaties of samenwerkingen.

Mw. Passier (Volt) zegt dat duidelijk is wat UtrechtNu! niet wil. Maar wat wil zij dan wel?

45 **Dhr. Bosch** (UtrechtNu!) is niet tegen het opwekken van duurzame energie. Hij is voor meer zonnepanelen op daken en ziet nog veel 'lege' gebouwen waar dat nog zou kunnen. Hij ziet windmolens vooral als een teken van de drang om te laten zien hoe goed de gemeente bezig is.

Mw. Passier (Volt) herkent die drang niet. Volgens haar gaat het om een brede energiemix en horen daar ook kerncentrales en windmolens bij.

50 **Dhr. Bosch** (UtrechtNu!) is een voorstander van zo'n mix, afgezien van die windmolens.

Dhr. Cornielje (PvdA) vraagt of de heer Bosch zich zou aansluiten bij het idee dat de hele stad in de winst mee moet delen als er toch windmolens zouden komen.

55 **Dhr. Bosch** (UtrechtNu!) staat daar wel voor open. Hij vervolgt zijn inbreng en vraagt of het überhaupt allemaal wel doorgaat. Het zijn allemaal heel lang lopende trajecten. Windmolens zitten de gemeente op allerlei vlakken in de weg.

60 **Dhr. Usta** (DENK) is het met de heer Bosch en diens onderbouwing eens. Hij vraagt wat windmolens volgens UtrechtNu! voor de leefbaarheid doen.

Dhr. Bosch (UtrechtNu!) denkt dat zij niet goed zijn voor de leefbaarheid. Hij benadrukt nogmaals dat zijn fractie niet tegen duurzame oplossingen is, maar wel tegen deze.

De voorzitter geeft het woord aan Stadsbelang Utrecht.

Dhr. Nyqvist (Stadsbelang Utrecht) zegt dat je in een windmolen niet kunt wonen. Er is een enorme behoefte aan woningen, en dus moet je daar de prioriteit leggen. Volgens hem zijn windmolens een belemmering voor de bouw van nieuwe woningen. Stadsbelang Utrecht ziet andere mogelijkheden op het gebied van duurzame energie, met name de productie van waterstof. Maar het eerste belang van de stad Utrecht is woningbouw.

Na een korte schorsing heropent **de voorzitter** de vergadering om 16.00 u. Vanwege de uitloop stelt hij voor om het laatste agendapunt naar 4 maart door te schuiven.

Dhr. Usta (DENK) zei dat in de app niemand daar bezwaar tegen leek te hebben. Wel vraagt hij zich af wat dat met de spreektijd doet.

Volgens **de voorzitter** wordt de spreektijd ook meegenomen.

Mw. Zwinkels (CDA) vindt het prima om het door te schuiven, al vindt zij het wel lastig dat de belangrijkste agendeerder er nu niet is. Zij vraagt of het onderwerp dat nu wordt doorgeschoven, Betaalbare koopwoningen, misschien niet beter gekoppeld kan worden aan de behandeling van de beleidsnota Wonen. De vraag is wanneer die nota naar de Raad zal gaan.

De voorzitter zegt dat dan toch ook pas op 4 maart zal zijn maar vindt dit wel een goed voorstel.

Dhr. Nyqvist (Stadsbelang Utrecht) protesteert met klem omdat hij zich helemaal had voorbereid op die discussie over de woningmarkt.

De voorzitter zegt dat zijn fractie (met de heer Bos als hoofdagendeerder) al in de app het voorstel om het onderwerp door te schuiven heeft gesteund en adviseert de heer Nyqvist om dit even met zijn fractie af te stemmen. De voorzitter geeft het woord aan wethouder Van Hooijdonk voor haar beantwoording.

Wethouder Van Hooijdonk zegt dat de gemeente in termen van CO2-reductie de meeste impact kan hebben door op duurzame energie in te zetten. In een stad als Utrecht loop je dan tegen de grenzen op van wat ruimtelijk kan. Als de gemeente het maximale doet van wat zij zelf kan doen, is er buiten de gemeentegrenzen wellicht meer begrip voor haar positie. Windenergie is geen populaire keuze maar je kunt dit niet alleen met zonne-energie oplossen. Juist de combinatie van wind- en zonne-energie is heel belangrijk.

Dhr. Te Hoonte (VVD) merkt als punt van orde op dat de wethouder een aantal keren heeft gezegd dat zij het maximale aan klimaatverandering wil doen, maar hij neemt aan dat ze 'tegen klimaatverandering' bedoelt.

De voorzitter neemt dat ook aan.

Wethouder Van Hooijdonk zegt dat volgens het College het opwekken van windenergie bij Lage Weide mogelijk is. Het College heeft dit gebied aangewezen, de precieze invulling moet nog volgen. Het College ziet geen tegenstelling tussen de stations en de windmolens. Die stations moeten er sowieso komen en anders dan geothermie hoeven windmolens niet op dezelfde plek.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) vraagt hoe dit zich verhoudt tot de uitspraken van Stedin en Tennet dat dit niet samengaat.

Wethouder Van Hooijdonk zegt dat zij niet hebben gezegd dat het op Lage Weide niet kan of dat het niet kan vanwege netcongestie. De netbeheerders hebben zelfs gezegd dat windenergie kan helpen bij het bestrijden van netcongestie.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) heeft gelezen dat het over de hele locatie gaat.

Volgens **wethouder Van Hooijdonk** gaat het niet over het hele bedrijventerrein Lage Weide.

Dhr. Te Hoonte (VVD) zegt dat een plek toch juist moeilijk is als daar zoveel beperkingen zijn. Volgens hem zou dat stuk Lage Weide dan in elk geval af moeten vallen.

Wethouder Van Hooijdonk zegt dat dit precies het soort gesprek is dat je in deze fase wilt voorkomen. Het College gaat niet lukraak plekken schrappen als het nog niet alle benodigde informatie heeft.

Dhr. Te Hoonte (VVD) vindt dat niet lukraak, maar op basis van de informatie dat daar een station moet komen en de informatie over de te geringe afstand tot de woningen.

Wethouder Van Hooijdonk zegt dat het College hier gewoon de wettelijke afstandsnormen heeft gehanteerd. Ook is nog niet bekend waar het station komt. Zij vervolgt haar beantwoording. Het College heeft de Raad in oktober 2023 een rapport over de externe veiligheid gestuurd. Dat is geen 'knockout' criterium voor het hele gebied maar wel een aandachtspunt bij het verdere ontwerp.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat de kabelsituatie wel voor het hele gebied geldt. Hij vraagt of de wethouder het ermee eens is dat dat wel een knockout criterium is.

Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat het College dit beeld niet heeft. Windmolens zijn nergens in Utrecht makkelijk, maar als het College had gedacht dat het niet zou kunnen, zou het dat niet hebben voorgesteld.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) ziet in de tabel acht afstandsnormen voor de externe veiligheid voor het hele gebied. Die geeft aan dat Lage Weide zeven van de acht keer niet voldoet.

Wethouder Van Hooijdonk heeft nooit gezegd dat het makkelijk zou zijn. Op basis van de normen vallen heel veel plekken af, maar er blijft ook een aantal over. Er zijn ook partijen in het gebied die daarin geïnteresseerd zijn. Zij vervolgt haar beantwoording. De ruimte voor zonne-energie in Rijnenburg is inderdaad kleiner geworden. Eerder ging het om een tijdelijk landschap; nu gaat het om een permanent landschap, met ambities voor natuur, recreatie en sport. Vandaar de verkleining.

Mw. Heijnen (GroenLinks) vindt dat een mooie afweging maar vraagt zich wel af waarom al in dit stadium het zoekgebied wordt verkleind. Is de inrichting van het gebied niet iets voor een latere fase?

Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat het maximum weliswaar verkleind is maar dat het nog niet is ingekleurd.

Mw. Heijnen (GroenLinks) vraagt of er nog wel genoeg ruimte overblijft als de gemeente zich over de inrichting van het gebied gaat buigen.

Wethouder Van Hooijdonk beaamt dit.

Dhr. Te Hoonte (VVD) vraagt waarom er dan wel een theoretisch maximum voor Rijnenburg kan worden bepaald maar niet voor windenergie op Lage Weide.

Wethouder Van Hooijdonk zegt dat de gemeente dat wel kan maar dat niet wil.

Dhr. Te Hoonte (VVD) zegt dat het zoekgebied dus alleen wordt verkleind als het uitkomt.

Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat zij dat niet heeft gezegd en vervolgt haar beantwoording. Op de vraag van D66 antwoordt zij dat er bij Ockhuizen twee grote uitdagingen zijn: financieel en juridisch, met betrekking tot de overdracht van de grond. Dat zijn ook lastige gesprekken. Ook de ecologische aspecten zijn soms een uitdaging. Bewoners vinden natuur en geluid belangrijke aandachtspunten. De wethouder adviseert om de uitkomsten uit het bewonersonderzoek als beslispunt toe te voegen. Dat geldt dan voor alle plekken, in elk geval voor Haarzuilens en het Noorderpark.

De voorzitter merkt op dat dit dan als een strekt ter vervanging moet worden aangemerkt.

Wethouder Van Hooijdonk zegt dat is gebleken dat het cultuurhistorische aspect voor bewoners minder zwaar weegt. Dat wil niet zeggen dat het onbelangrijk is. Het is vooral een kwestie van goed inpassen.

Mw. Zwinkels (CDA) vraagt hoe de gemeente dit nu terug gaat zien in het collegebesluit. Kan daarin nog een aanvulling worden opgenomen?

Wethouder Van Hooijdonk zegt dat het op elke locatie puzzelen is wat daar het belangrijkste is.

Mw. Zwinkels (CDA) merkt op dat nu alleen in de stukken staat dat belemmeringen van cultuurhistorische aard worden weggenomen. Dat klinkt niet alsof het College cultuurhistorisch erfgoed probeert te beschermen.

Wethouder Van Hooijdonk noemde reeds het voorbeeld van de lagere zonnepanelen bij Ockhuizen. Het is steeds zoeken naar wat er wel kan, ook met het oog op cultuurhistorisch erfgoed.

Mw. Zwinkels (CDA) is blij dit te horen maar wil het toch ook terugzien in het besluit. Zij gaat zich met haar fractie beraden om met een voorstel hiervoor te komen.

Wethouder Van Hooijdonk zegt wat de Nieuwe Hollandse Waterlinie betreft dat het UNESCO geen boodschap heeft aan andere belangen dan die van het cultuurhistorisch erfgoed. Het is juridisch ook heel hard vastgelegd. Utrecht zoekt wel het gesprek hierover op maar dit gaat heel moeizaam.

De vergadering wordt kort geschorst vanwege een technische storing. Daarna geeft **de voorzitter** het woord weer aan de wethouder.

Wethouder Van Hooijdonk merkt dat de Hollandse Waterlinie in meerdere opzichten beperkend is en dat dit dus wel aan de orde gesteld moet worden.

Dhr. Vasters (D66) vraagt of de Raad hierin nog iets kan betekenen.

Wethouder Van Hooijdonk zegt dat het zou helpen als de fracties op één lijn zouden zitten met hun partijgenoten in de regio, maar dan nog kan er niets zonder de instemming van de ministeries en UNESCO. Zij vervolgt haar beantwoording. Op de vraag hoe het College de 50 procent lokaal eigenaarschap gaat invullen zegt de wethouder dat dit op pagina 38/39 te vinden is, maar dat dit niet in beton gegoten is. Bij geothermie raadt het College geen 50 procent lokaal eigenaarschap aan. Er zijn wel lokale corporaties bij betrokken maar geothermie heeft zo'n ander risicoprofiel dat je daar grotere professionele partijen voor nodig hebt. Wat betreft de mogelijkheden voor de kleine beurs zegt de wethouder dat het lidmaatschap van een coöperatie vaak best toegankelijk is. De wethouder vindt het een goed idee om zulke mogelijkheden te bevorderen.

Dhr. Cornielje (PvdA) vraagt of het een idee is om dit vast te leggen vanuit de gemeente?

Wethouder Van Hooijdonk zou dit wel willen bevorderen bij de diverse projecten maar ze zou er geen voorschrift van willen maken. Dat geldt ook voor meer dan 50 procent lokaal eigenaarschap. Als dat een voorschrift zou worden, zou het een belemmering kunnen worden voor de realisering van projecten. Zij vervolgt haar beantwoording van de vraag van Student & Starter over de communicatie over het lokaal eigendom. De wethouder vindt dat dit niet aan de gemeente maar aan de initiatiefnemer is, zoals het ook bij Rijne Energie gaat, dat haar eigen deelnemers werft. Wat betreft de participatie wil de wethouder ook liever niet allerlei specifieke regels opstellen. In de initiatieffase wordt er gekeken wie het gaat doen en aan die actoren wordt dan gevraagd om een participatieplan te maken dat door de gemeente wordt getoetst. Over het inzetten van waterstof en electrolyzers zegt de wethouder dat de mogelijkheden voor waterstof zeker onderzocht gaan worden. Het staat niet in deze nota omdat dit geen opwekkingsproject betreft. Dat het opwekken van zonne-energie op de daken op een iets lager pitje staat, heeft met netcongestie te maken. Dat probleem moet eerst opgelost worden. Uit onderzoek blijkt dat zonne-energie in de berm weinig oplevert. Wat betreft zon op straat wordt er wel gewerkt aan 'solar carports' maar dat is een

moeilijke businesscase. Over de vervolgstappen zegt de wethouder dat de gemeente niet gaat afwachten maar ook niet alles zelf hoeft te doen. De eerste stap is het zoeken van geïnteresseerden. De wethouder is voorstander van dubbel gebruik waarbij meerdere functies en belangen gecombineerd worden. Dat zal ook op Lage Weide nodig zijn. Wat betreft de restdoelstellingen gaat Utrecht voor het maximaal mogelijke, ook al is dat minder dan aanvankelijk werd gedacht. Er is niet één generieke oplossing waarmee je op verschillende plekken iets vlot kunt trekken. Wat betreft de doelen in de tijd zijn de beslispunten duidelijk over welke projecten op welke termijn gerealiseerd kunnen worden. De wethouder hoopt dat de Raad binnenkort een besluit gaat nemen. De RES is een regionale visie waarin wordt nagedacht over het energiesysteem voor de toekomst.

De voorzitter vraagt of er nog gemiste vragen zijn.

Mw. Passier (Volt) vraagt of geïntegreerde energiesystemen ook als derde subdoelstelling kunnen worden opgenomen.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) had gevraagd om een toezegging om de externe veiligheid en de netcongestie explicieter te beschrijven ten bate van de raadsbehandeling.

Dhr. Te Hoonte (VVD) had gevraagd of de beslispunten met betrekking tot het lokaal eigendom wel zo geformuleerd mogen worden. Het lijkt nu alsof publiekrechtelijke taken worden ingezet om iets privaatrechtelijks af te dwingen.

Wethouder Van Hooijdonk zegt dat het College de vraag met betrekking tot de veiligheid wel beantwoord. Daar is in oktober 2023 een rapport over gestuurd. De wethouder weet niet goed hoe geïntegreerde energiesystemen als doelstelling geformuleerd zou moeten worden. Misschien dat Volt hierbij kan helpen.

Mw. Passier (Volt) denkt dat haar fractie dan met een amendement zal komen.

Wethouder Van Hooijdonk antwoordt op de vraag van de VVD dat het College denkt dat het in deze vorm kan, dat je dit kan voorschrijven voordat je de planvormingsfase ingaat.

Dhr. Te Hoonte (VVD) zou hier toch graag juridisch advies op willen zien.

Wethouder Van Hooijdonk kan toezeggen dat de redenering voor de raadsbehandeling in een brief naar de Raad wordt gestuurd.

Dhr. Te Hoonte (VVD) snapt de redenering vanuit het College, maar vraagt hier om het advies van een planjurist, of dit bestuursrechtelijk is toegestaan.

Wethouder Van Hooijdonk heeft dit ook zo begrepen en zal ervoor zorgen dat de Raad hier voor de raadsbehandeling een juridische toelichting op krijgt.

De voorzitter stelt vast dat er geen behoefte is aan een tweede termijn en dat er twee toezeggingen zijn. In het raadsvoorstel komt nog een strekt ter vervanging voordat het in de Raad wordt behandeld.

Dhr. Dijkstra (EenUtrecht) zegt dat zijn fractie met twee moties zal komen, een over de kansrijkheid van Lage Weide en een over de precieze invulling van lokaal eigenaarschap.

Mw. Heijne (GroenLinks) gaat met de PvdD en de CU nog even kijken naar zonne-energie in Rijnenburg.

Dhr. Cornielje (PvdA) overweegt om met Student & Starter een motie in te dienen over de participatie van lage inkomens.

Mw. Zwinkels (CDA) overweegt om, eventueel met Volt, een motie over het cultuurhistorisch erfgoed in te dienen.

Dhr. Te Hoonte (VVD) is daar ook in geïnteresseerd en zou ook willen kijken of zijn fractie Lage Weide eruit kan amenderen.

5 **Dhr. Bosch** (UtrechtNu!) werkt daar graag aan mee. Als het zin heeft om windmolens volledig te schrappen, zou hij daar ook een motie voor willen indienen.

Dhr. Usta (DENK) sluit zich aan bij de VVD, EenUtrecht en UtrechtNu!

10 **De voorzitter** stelt vast dat het debat voor een half uur naar de Raad wordt doorgeleid en sluit de vergadering

15 **Lijst van toezeggingen**

De voorzitter concludeert dat wethouder Van Hooijdonk de volgende toezeggingen heeft gedaan:

- de uitkomst van het bewonersonderzoek (met name wat betreft natuur en geluid) zal als extra besispunt worden opgenomen.
 - het juridisch advies van een planjurist met betrekking tot de formulering van het besispunt lokaal eigendom zal met de Raad gedeeld worden.
- 20

Verslag openbare avondvergadering Commissie Energie (transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen (EDVW)

Datum 28 november 2024 (Vanaf 20:00)
Locatie Stadhuis Raadzaal, Stadhuisbrug 1
Verslag door dhr. Chr de Mooij (Notuleerservice Nederland)
Vaststelling verslag

Aanwezigen

Dhr. Van Steeg (voorzitter), mw. Van Hooijdonk (wethouder), dhr. Cornielje (PvdA), mw. Heijne (GroenLinks), mw. Passier (Volt), dhr. Peters (D66), mw. Krul (PvdD), mw. Alblas (ChristenUnie), dhr. Te Hoonte (VVD), mw. Zwinkels (CDA), dhr. Dijkstra (EenUtrecht) en dhr. Snijder (Student & Starter)

Verslag openbare avondvergadering Commissie Energie (transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

9. Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerp Bestuursrapportage 2024 en tweede begrotingswijziging 2024 RUD.....	50
10. Raadsbrief Plan van aanpak publiek warmtebedrijf	51
Lijst van toezeggingen	55

9. Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerp Bestuursrapportage 2024 en tweede begrotingswijziging 2024 RUD

De voorzitter heet de leden van harte welkom en opent de vergadering om 19.49 uur.

De voorzitter leidt het agendapunt in en geeft het woord aan mevrouw Krul (PvdD)

Mevrouw Krul (PvdD) vertelt dat haar fractie vanuit de RUD een intensivering van de handhaving op milieuvergunningen ziet en vraagt of de wethouder de mening deelt dat er meer kan en moet gebeuren om milieuvervuiling vanuit bedrijven tegen te gaan.
Wethouder Van Hooijdonk dat zij het niet eens is met de vraag van mevrouw Krul, dat er meer moet gebeuren om milieuvervuiling vanuit bedrijven tegen te gaan, maar dat er wel meer zou

kunnen op termijn. Daarnaast vermeldt zij dat het incidenteel geld betreft en daardoor eenmalig een of twee controles meer zouden kunnen komen. Tot slot vermeld zij dat het technisch zou kunnen, maar om dit mogelijk te maken op termijn, moet hier structureel geld voor gevonden worden.

Mevrouw Krul (PvdD) stelt aan de wethouder de vraag of het correct is dat elke enkele controle dus zou resulteren in een kostenpost van 65.000 euro.

Wethouder Van Hooijdonk legt aan mevrouw Krul (PvdD) uit dat dit bedrag niet enkel toe te rekenen is aan de Gemeente Utrecht.

Mevrouw Krul (PvdD) vermeldt geen behoefte te hebben aan een tweede termijn, maar vermeldt wel dat haar fractie waarschijnlijk met een motie of amendement zal komen. De voorzitter stelt voor om dit te agenderen voor de Raad.

De voorzitter sluit agendapunt 9.

10. Raadsbrief Plan van aanpak publiek warmtebedrijf

De heer Cornielje (PvdA) licht het agendapunt kort toe en vertelt dat Eneco haar monopolie positie als warmteleverancier jarenlang heeft misbruikt. Doordat de Gemeente Utrecht een eigen warmtebedrijf begint herovert zij haar plaats op de markt.

De heer Peters (D66) onderbreekt de heer Cornielje en vraagt waar de informatie van een nieuw warmtebedrijf vandaan komt.

De heer Cornielje (PvdA) vertelt dat er in de brief drie varianten zijn benoemd om een eigen warmtebedrijf te beginnen, en vervolgt zijn pleidooi. Hij vertelt ten eerste dat de essentiële stuurbaarheid op de gastransitie verloren gaat door gefaalde projecten in Overvecht-Noord. Vervolgens door zelf regie te nemen in warmtenetten kan er als Gemeente beter gestuurd worden op de warmtenetten en wordt er een voorkeur uitgesproken voor variant 1 en variant 2.

De heer Peters (D66) onderbreekt de heer Cornielje (PvdA) en betwijfelt de betaalbaarheid van de Gemeente Utrecht. Hij vraagt de heer Cornielje hoe deze betaalbaarheid gegarandeerd kan worden wanneer je ook de krachten kan bundelen.

De heer Cornielje (PvdA) licht toe dat er meer stuurbaarheid valt te behalen wanneer de Gemeente de enige eigenaar is maar dat variant 2 ook mogelijk is om meer sturing te behalen. Daarnaast haalt hij het voorbeeld van de Gemeente Purmerend aan, waar door de besproken variant de prijzen met 20 procent zijn gedaald.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) deelt de mening dat variant 3 geen goede optie is en stelt dat er gezocht moet worden naar een gemeenschappelijk publiek bedrijf, maar met meer ruimte voor warmtegemeenschappen dan dat nu in de proposities voorligt.

De heer Cornielje (PvdA) vertelt dat er nog een voordeel zit in variant 2, namelijk dat woningcorporaties meer aan zet komen in deze variant.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt de PvdA om de betreffende brief op dit onderwerp nogmaals te screenen.

De heer Peters (D66) legt de nadruk op de duurzaamheid maar ook de betaalbaarheid. Hij vertelt dat bij variant 3 er geen opstartkosten bestaan en dit deze variant dus beter betaalbaar maakt dan de eerste variant.

De heer Cornielje (PvdA) antwoordt dat er weinig sturing op het gebied van duurzaamheid bestaat op bedrijven zoals HVC, die nog volledig op gas verwarmen. Hij vraagt de wethouder of zij het eens is dat door schaafeffecten en het volloprisico twee warmtenetten in een stad duurder

zijn dan een groot warmtenet? Als de wethouder dit vindt, vindt zij dan ook dat het algemeen belang in het geding is doordat we twee warmtenetten in de stad hebben.

5 **Mevrouw Heijne** (GL) deelt de mening dat er meer sturing bestaat bij variant 1 en 2, maar vraagt hoe betaalbaarheid gegarandeerd kan worden op zowel korte als lange termijn. Ze vermeldt uit te kijken naar de risicoanalyse, maar zou graag de volgende drie zaken uitgewerkt zien in de drie varianten. Ten eerste de kansen en de voordelen van een publiek warmtebedrijf, de balans en sturingsmogelijkheden tussen de betaalbare tarieven van afnemers en een financieel gezond warmtebedrijf en ten derde de mogelijkheden om al dan niet winst uit te keren aan
10 aandeelhouders. Op het gebied van zeggenschap en lokaal eigendom, deelt GroenLinks het streven naar een warmtebedrijf wat buurtwarmtenetten dicht bij lokale handelaars en bedrijven. Tegelijkertijd is het belangrijk om op grote schaal te werken. GroenLinks vindt het belangrijk dat er in samenspraak met buurtinitiatieven wordt verkend wat de wensen zijn en hoe dit zich verhoudt tegen de drie varianten die voorliggen. Tot slot wordt betreft de scope, geneigd om te focussen op
15 de kernactiviteiten, warmtedistributie en levering, de warmtebronnen en de opwek, opslag en lokale distributie.

De heer Peters (D66) is benieuwd naar de richting van GroenLinks, op het gebied van dit agendapunt.

20 **Mevrouw Heijne** (GL) antwoordt dat variant 1 en 2 het dichtst bij haar waarden te zijn, maar vermeldt ook voordelen te zien in de laatste variant. GroenLinks neigt op dit moment naar variant 2, maar ziet ook voordelen in variant 1.

25 **Mevrouw Passier** (Volt) begint aan haar inbreng. Ze vertelt dat haar fractie blij is met de koers die voorligt en benadrukt dat haar visie goed terug te lezen is in het stuk. Ze is echter benieuwd wat de visie van de wethouder is betreft de energiegemeenschappen en haar fractie heeft op dit moment de voorkeur voor variant 2. Ze vraagt een toezegging van de wethouder om alle scenario's, dus ook die niet zijn opgenomen in de brief, in kaart te brengen en te delen met de
30 Raad. Daarnaast vraagt ze een toezegging van de wethouder om in het Raadsvoorstel de volgende vier uitgangspunten op te nemen als leidraad voor het warmtebedrijf; het recht tot zelfgebruik voor duurzame energie voor alle eindgebruikers, collectieve aanpakken op wijk- en buurniveau gaan voor individuele oplossingen, energiegemeenschappen krijgen een gelijkwaardig aandeel bij publiek private warmtebedrijven, en tot slot, lokale initiatieven krijgen opgroeirecht en opgroeiruimte. Ze vraagt de wethouder of buurgemeenten ook geconsulteerd kunnen worden bij dit onderwerp.

De heer Peters (D66) begint aan zijn inbreng. Hij benadrukt dat de kern voor D66 de betaalbaarheid van het transitieplan is, zowel als het zo klein mogelijk houden van de financiële risico's. Bij variant 1 zijn de financiële risico's te groot. Variant 2 biedt echter integrale mogelijkheden, maar mist een concreet plan. Er volgen nog enkele toezeggingen. Ten eerste wil D66 een duidelijke vergelijking waar de financiële risico's, de kosten en de sturingsmogelijkheden helder in kaart worden gebracht. Ten tweede wil D66 een scherpe financiële analyse die laat zien hoe de kosten voor de inwoners beheersbaar blijven. Ten derde roept D66 het college op om
45 inwoners en maatschappelijke organisaties actief te gaan betrekken bij dit proces.

Mevrouw Krul (PvdD) begint aan haar inbreng. Ze vraagt een toezegging aan de wethouder namens haar fractie, dat het publieke warmtebedrijf, in welke variant dan ook, vooral duurzaamheid bewerkstelligt en voortdurend op zoek gaat naar de nieuwste en duurzaamste bron van energie, ook wanneer dit niet direct rendabel is. Ze benadrukt dat de duurzaamheid bij dit onderwerp belangrijker is dan de winstgevendheid, maar benadrukt ook de betaalbaarheid voor de inwoners. Haar fractie is kritisch op variant 3, omdat hier weinig sturing mogelijk is, en spreekt haar voorkeur uit op variant 1 of 2.

55 **Mevrouw Alblas** (ChristenUnie) begint aan haar inbreng. Ze legt de nadruk op de onwetendheid over de betaalbaarheid, en vraagt het college of zij meer inlichtingen kan geven over de vastgelegde punten van variant 3. Ook betreft duurzaamheid maakt de ChristenUnie zich zorgen en vraagt of het mogelijk is om eisen te stellen aan de tijdelijke aardgasmaatregel. Daarnaast vraagt de ChristenUnie een toezegging aan de wethouder om niet in zee te gaan met EBN als warmtebedrijf, zolang zij nog altijd nieuwe fossiele projecten starten, en zelfs in de Waddenzee willen gaan boren. De ChristenUnie is voorstander van de buurtinitiatieven en het ronde tafel

gesprek en zien de besproken risicoanalyse ook graag tegemoet. Tot slot heeft de ChristenUnie een voorkeur voor variant 2 omdat bij deze variant beter te sturen valt, maar sluiten ze variant 3 niet uit, indien dit de snelste route voor de warmtetransitie blijkt, mits zorgen rondom sturing en duurzaamheid worden weggenomen.

De heer Te Hoonte (VVD) begint aan zijn inbreng. De VVD sluit qua betaalbaarheid aan op wat D66 heeft gezegd en om dit te bereiken zou de VVD dit graag klein willen houden, zoals de wijk in Leeuwenstein. De VVD vraagt een toezegging aan de wethouder om waar het kan, in te zetten op zo klein mogelijke projecten die met technische oplossingen zelf kunnen voorzien in hun warmte. Op het gebied van de varianten, ziet de VVD de meeste kansen in variant 2, maar sluiten ze variant 3 ook niet uit. Daarnaast wil de VVD een gestandaardiseerde risicoanalyse via een methodiek waar een resultaat uitkomt wat voor hun navolgbaar en toetsbaar is.

Mevrouw Zwinkels (CDA) begint aan haar inbreng. Het CDA ziet graag dat de energie infrastructuur in publieke handen komt en heeft als de tweede variant als lichte voorkeur. Toch is het CDA benieuwd naar publiek-private samenwerking en vraagt of dit geheel van tafel is. Daarnaast vraagt het CDA of de regionale samenwerking, in plaats van de lokale samenwerking, ook uitgewerkt zal worden. De tarieven van stadsverwarming, specifiek het inkaderen hiervan, is daarnaast belangrijk voor het CDA.

De heer Peters (D66) onderbreekt mevrouw Zwinkels en vraagt wat zij bedoelt onder een open net met diverse aanbieders, waar mevrouw Zwinkels op antwoordt dat zij hier doelt op netbeheer in combinatie met diverse energieproducenten. Zowel inwoners als de bedrijven die het net beheren kunnen dit abonnement afsluiten.

Mevrouw Zwinkels (CDA) vervolgt haar betoog. Het CDA betwijfelt de haalbaarheid en de financiële kant van de warmtenetten en is benieuwd naar de verkaveling ervan.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) begint aan zijn betoog. Zowel een 100 procent gemeentelijk bedrijf, als de deelneming aan een commercieel bedrijf, valt voor EenUtrecht af, op basis van het hoge risicogehalte en de ontbrekende expertise van de gemeente.

De heer Peters (D66) onderbreekt de heer Dijkstra met de opmerking dat HVC geen commercieel bedrijf is, maar 100 procent publiek. De heer Dijkstra excuseert zijn foutieve zin, maar geeft aan dat het de positie van EenUtrecht niet verandert. Door de vele bedrijven, aanwezig in deze variant, wordt het volgens EenUtrecht voor kleinere lokale gemeenschappen moeilijk om daar actief aan deel te nemen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vervolgt zijn betoog. EenUtrecht zou graag een toezegging aanvragen voor de verduidelijking van de terughoudende zinnen in de brief. Hij formuleert de volgende vragen aan het college. Hoe gaat het college per direct deze energie coöperatieven stimuleren, ondersteunen en versterken, zodat ze te zijner tijd volwaardig aan een publiek warmtebedrijf kunnen deelnemen? Is het college bereid bestaande energiebedrijven gelijkwaardig intensief te betrekken in een plan van aanpak in alles wat hier loopt? Ziet het college ook dat het handig is om ruimte te behouden voor lokale wijk gebonden warmtebedrijven? Tot slot vraagt EenUtrecht een toezegging aan het college om ook te zoeken naar varianten van een gezamenlijk publiek warmtebedrijf waarin lokale energie coöperatieven een meer gelijkwaardige eigendomspositie krijgen in de vorm van een vierde optie.

De heer Van Rooij (Student & Starter) begint aan zijn betoog. Student & Starter is van mening dat het inzicht in hoe deze voordelen zich verhouden tot andere factoren zoals financieel risico, ontbreekt. Zij vraagt de wethouder dan ook om zich in te spannen om deze informatie boven tafel te krijgen en te delen in het Raadsvoorstel, of liever eerder als dat mogelijk is. Student & Starter hecht belang aan de prijsregulatie van warmte voor inwoners, en de snelheid waarmee warmtenetten aangelegd kunnen worden en de leveringszekerheid en de autonomie over de afvalvoorziening van de gemeente. Bovendien het oog hebben op de kosten van de opties voor de inwoners is belangrijk voor de fractie, omdat de burger niet de dupe mag worden.

De voorzitter sluit de eerste termijn van agendapunt 10 en geeft het woord aan de wethouder.

Wethouder Van Hooijdonk begint met het stilstaan bij de belangrijke waarden die zij voorbij heeft zien komen in het gesprek. De vraag is of de constellatie de verschillen bepaalt, of dat de situatie ter plekke meer doorslaggevend is. Vervolgens raadt ze vanuit haar perspectief variant 1 sterk af, en wordt het eerder een keuze tussen variant 2 en 3. Ze stelt dat het een voordeel is dat HVC een erkend warmtebedrijf is, hierdoor ervaring en kunde heeft, in tegenstelling tot EBN en Netverder. Daarnaast is het systeem van HVC financieel aantrekkelijk door de lage instapdrempel. Bij EBN en Netverder is echter het voordeel dat het plan nog niet op tafel ligt, dus er meer inspraak bestaat bij deze optie. De inschatting is dat de keuze afhangt van een financieel component, zowel als een organisatorische. De wethouder merkt op dat de duurzaamheid en de betaalbaarheid van belang is voor de Raad, maar dit verschil binnen de varianten niet groot is. De belofte die op het gebied van betaalbaarheid is gemaakt, is dat de maatregel woonlastenneutraal zal zijn. Betreft duurzaamheid is het inderdaad belangrijker dan winstgevendheid zoals de PvdD heeft aangegeven en dit belang behartigt een publiek bedrijf zeker. Vervolgens loopt de wethouder de varianten af en maakt onderscheid tussen de twee rollen van de gemeente, namelijk het worden van aandeelhouder en het worden van opdrachtgever. Bij laatstgenoemde bestaat er meer sturing, maar dit moet wel passen binnen collectief kader. De wethouder komt terug op de vraag van de ChristenUnie over de uitvoeringskracht van EBN en Netverder en stelt dat deze aanbieders beginnend zijn in het warmtedomein en hierdoor minder kennis en kunde hebben dan HVC. Aanvullend beantwoordt de wethouder de gewetensvraag van de ChristenUnie of zij wel met EBN in zee zou willen gaan, omdat zij ook investeerder zijn in gas. Ze stelt dat zij het zelf anders zou wegen, gezien de geschiedenis van Nederland en het feit dat gas simpelweg nog niet uit de samenleving is. De wethouder voegt toe dat de voorgelegde varianten hoofdzakelijk zijn, maar je de varianten onderling kan herstructureren.

De heer Peters (D66) onderbreekt en stelt dat het wenselijk is om ruimte te geven aan buurtinitiatieven en omliggende straten. Naast het opstellen van duidelijke randvoorwaarden, zodat alle initiatieven goed van de grond komen, is het belangrijk om het algemeen belang te behouden. De wethouder antwoordt dat zij niet weet of de stelling 'hoe kleiner, hoe beter' voordelig is, en dat de toekomst dit zou moeten laten uitkristalliseren. Verder adviseert de wethouder aan de Raad om te zorgen voor aanwezigheid als publiek bedrijf om de betaalbaarheid te kunnen optimaliseren voor de toekomst.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) onderbreekt en vraagt of het niet verstandig is om, naast de drie geschetste opties, ook nadrukkelijke varianten zichtbaar te maken. De wethouder antwoordt en doet de toezegging om in ieder geval op deze bijkomende varianten te reflecteren.

Wethouder Van Hooijdonk vervolgt haar betoog en beantwoordt de vraag van de PvdA over het EnecoNet. Ze stelt dat het fijn zou zijn om dit net in publieke handen te krijgen, maar ziet op korte termijn geen taak van de gemeente Utrecht om dit te bevorderen. De loop van dit proces heeft namelijk ook te maken met instanties zoals de Rijksoverheid, de Tweede Kamer en de Eerste Kamer, en vergt tijd.

De heer Te Hoonte (VVD) onderbreekt en vraagt de wethouder om een duidelijke formulering van de weging van warmtebronnen, waar de wethouder op antwoordt dat er een bronnenstrategie zal komen.

Mevrouw Zwinkels (CDA) onderbreekt en vraagt of de wethouder een toezegging kan doen dat bij de volgende brief deze overwegingen over de bronnen worden meegenomen. De wethouder beantwoordt deze vraag bevestigend.

Wethouder Van Hooijdonk vervolgt haar betoog en beantwoordt de vragen betreft financiën en risico's met het antwoord dat deze risicoanalyse er zal komen, om dit inzichtelijk te maken voor de fracties. Daarnaast gaat de wethouder in op de regelgeving van het onderwerp. Ze licht toe dat wanneer de nieuwe voorliggende warmtewet niet wordt aangenomen zoals Volt vroeg, dit voor de HVC-variant niet zo veel zal uitmaken. Bij EBN en Netverder zit wel aan de wet gekoppeld dat Netverder toestemming zal krijgen, daarnaast is bij EBN van belang dat zij de opdracht krijgen om staatsdeelneming te worden in de warmte. Op het gebied van lokale regelgeving, geeft de wethouder mee dat de Raad hier nog een voorstel voor krijgt en hierover zal kunnen beslissen. Hier zullen onderwerpen zoals de verkaveling, zoals mevrouw Zwinkels opperde, aan bod komen. Tot slot bespreekt de wethouder het vervolgproces. Ze benoemt dat zij zowel de suggestie van het

betrekken van buurtgemeenten in het proces, van Volt als de suggestie van D66 om de samenleving erbij te betrekken, goede suggesties vindt om de afwegingen te verrijken.

5 **De heer Peters** (D66) onderbreekt en vraagt of hij het goed verstaat dat variant 1 wordt uitgesloten en de twee resterende varianten worden uitgewerkt, wat de wethouder bevestigend beantwoordt.

10 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) onderbreekt en vraagt hoe de periode van drie jaar, die is genoemd in de brief, zich verhoudt tot het betoog van de wethouder. Specifiek vraagt mevrouw Zwinkels of er een tijdlijn beschikbaar is voor specifieke wijken en hoe dit in de gaten valt te houden. De wethouder antwoordt dat de periode in Overvecht-Noord langer was, maar in het eerste kwartaal van 2025 een warmteprogramma komt, waar dit verder besproken kan worden.

15 **Wethouder Van Hooijdonk** beëindigt haar betoog en geeft het woord aan de voorzitter.

De voorzitter stelt aan de Raad de vraag of er nog gemiste vragen zijn.

20 **De heer Peters** (D66) vraagt nogmaals een duidelijke vergelijking van de alternatieven waarin financiële risico's, kosten en sturingsmogelijkheden helder worden uitgewerkt. De wethouder antwoordt dat zij deze vraag al beantwoord heeft en zegt dat er een risicoanalyse geleverd zal worden.

25 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) vraagt nogmaals of de gemeente in wil gaan op een eventuele regionale samenwerking. De wethouder antwoordt dat zij in haar beleving alles is op te schalen naar de regio, maar het wel verstandig is om niet gelijk te proberen om een regionaal bedrijf op te zetten omdat dit ingewikkeld is.

30 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt nogmaals of lokale energiecollectieven bij het maken van het Raadsvoorstel intensief betrokken worden. De wethouder antwoordt dat zij deze vraag al beantwoord heeft en er veelvuldig contact is over dit onderwerp.

De griffier, de heer Heerdink, herhaalt de toezeggingen.

35 Wethouder Van Hooijdonk zegt toe dat er gereflecteerd zal worden op een variant waarin kleine initiatieven ook deelnemen als eigenaar.

Wethouder Van Hooijdonk stuurt bij een volgende brief informatie over de bronnen.

40 **De voorzitter** dankt namens de Raad wethouder Van Hooijdonk voor alle debatten en verschillende rollen die zij heeft gespeeld in de Utrechtse politiek en wenst haar veel geluk in de toekomst.

De voorzitter sluit de vergadering om 22.33 uur.

Lijst van toezeggingen

45 **Agendapunt 10:** Raadsbrief Plan van aanpak publiek warmtebedrijf

- Wethouder Van Hooijdonk zegt toe dat er gereflecteerd zal worden op een variant waarin kleine initiatieven ook deelnemen als eigenaar.
- Wethouder Van Hooijdonk stuurt bij een volgende brief informatie over de bronnen